

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

An Curriculum Evaluation on Doctor of Philosophy Program in
Educational Research and Evaluation ,
Rajabhat Mahasarakham University

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปิยะธิดา ปัญญา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2561)

**การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**
**An Curriculum Evaluation on Doctor of Philosophy Program
in Educational Research and Evaluation ,
Rajabhat Mahasarakham University**

ปิยะธิดา ปัญญา; Piyathida Punya¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST เป็นหลักในการประเมิน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 8 คน นักศึกษาปัจจุบัน จำนวน 41 คน ดุษฎีบัณฑิต จำนวน 15 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 14 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 78 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาพรวมของการประเมิน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการศึกษาของสังคมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี 3) ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ควรมีตำราภาษาอังกฤษที่ทันสมัยและจำนวนเพิ่มขึ้นและมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา 4) ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ควรปรับปรุงพื้นฐานและเสริมความรู้ให้นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาโดยตรง 5) ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรนำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาไปพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน 6) ด้านผลกระทบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา การนำความรู้ไปบูรณาการในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 7) ด้านประสิทธิผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ บูรณาการในการทำงานและ ให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 8) ด้านความยั่งยืน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีความมั่นใจในตัวเองและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลอื่นได้อย่างภาคภูมิใจ 9) ด้านถ่ายทอดส่งต่อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุม

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Abstract

The purpose of this research were to study the curriculum evaluation on Doctor of Philosophy Program in Educational Research and Evaluation by using the evaluation method ; the CIPPIETS Model. There sample of this research were 8 administrators and course instructors, 41 students, 15 philosophy and 14 educates' employers. The research instruments included the questionnaire and interview form. The collect data were analyzed by using percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and content analysis.

The purpose of this research were to study the curriculum evaluation on Doctor of Philosophy Program in Educational Research and Evaluation by using the evaluation method ; the CIPPIETS Model. There sample of this research were 8 administrators and course instructors, 41 students, 15 philosophy and 14 educates' employers. The research instruments included the questionnaire and interview form. The collect data were analyzed by using percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and content analysis.

The results of the study were as follows : 1) There are opinions that overview of the assessment were administrators and course instructors, students, philosophy and educates' employers are appropriate at the highest level. 2) The context of curriculum showed that appropriate in high level and the curriculum should be consistent with the educational needs of society and keep up with changes in innovation and technology. 3) The input factors of curriculum found that the overall were in high level and there should be more modern English textbooks and there is a meeting room to exchange knowledge and search for students. 4) The process factors of curriculum found that the overall were in high level and should adjust the foundation and enhance knowledge for students who do not graduate directly in the field of research and evaluation. 5) The product factors of curriculum found that the overall were in highest level and should bring knowledge and understanding in research and evaluation of education to develop knowledge and apply to work. 6) The impact factors of curriculum found that the overall were in highest level and should enhance confidence in the knowledge of research and evaluation of education Integrated knowledge to work and give advice to other people effectively. 7) The effectiveness factors of curriculum found that the overall were in highest level and should strengthen to have confidence in the knowledge Integration in work and Providing effective advice to other people. 8) The sustainability factors of curriculum found that the overall were in highest level. 9) The Transportability factors of curriculum found that the overall each item were in highest level and there should be public relations courses for those involved diverse and comprehensive.

Keyword : Curriculum Evaluation, Doctor of Philosophy Program in Educational Research and Evaluation

บทนำ

การศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในชีวิต คุณภาพของคนส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างกัน ระดับความรู้และภูมิปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้คนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและครอบคลุมไปในหลายประเทศทั่วโลก ทำให้การติดต่อระหว่างประเทศสามารถทำได้ตลอดเวลาส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองต่อเนื่อง จนต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและมีศักยภาพเพียงพอสำหรับการแข่งขันในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติได้ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับประเทศและระดับโลก ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแผนการศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 ได้มีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตและเพื่อพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาไทยในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ [1] การพัฒนาคนจึงเป็นยุทธศาสตร์หลักของทุกหน่วยงานที่จะต้องเน้นให้เกิดขึ้นให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับแก้ไข) พ.ศ.2545 นอกจากนั้นยังกำหนดจุดเน้นที่ต้องให้ความสำคัญอยู่อย่างน้อย 2 ประการ คือ การให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนและระบบการประเมิน ซึ่งสถานศึกษาต้องได้รับการประเมินทั้งการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก [2]

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เปิดสอนหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและ

ประเมินผลการศึกษา ให้มีคุณลักษณะดังนี้ 1. มีความรู้ความสามารถระดับสูงในด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างอิสระ 2. เชี่ยวชาญในการวิจัยและประเมินผลการศึกษา สามารถสร้างสรรค์จรจรงความก้าวหน้าทางด้านการวิจัยและประเมินผลเชื่อมโยงและบูรณาการการวิจัยและประเมินผลกับศาสตร์อื่นได้ และ 3. มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ [3] โดยรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาทั้งนักศึกษาภาคปกติจำนวน 5 รุ่น และสมทบจำนวน 6 รุ่น ที่ผ่านมาสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีการปรับปรุงหลักสูตรในปี พ.ศ. 2556 เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยแสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะและมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร อย่างน้อยทุก 5 ปี [4] ใน พ.ศ. 2556 รูปแบบของหลักสูตรที่ปรับปรุงเป็นหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF:HED) พ.ศ. 2552 โดยใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษามี 2 ภาคเรียน แต่ละภาคเรียนมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ ในกรณีที่จะมีการใช้ระบบการศึกษาแบบอื่น อาจทำได้โดยข้อกำหนดต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 หมวด 2 ระบบการจัดการศึกษา และมีการจัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อน รูปแบบการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาแบบโปรแกรม เรียนในเวลาราชการและภาคสมทบตามที่มหาวิทยาลัยอนุมัติให้ดำเนินการ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 ซึ่งการพัฒนาการเรียนการสอนจะส่งผลไปยังภาคประชาชนที่จะเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบหรือตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ [5]

การประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ ได้ยึดรูปแบบการประเมิน ตามแนวคิด ของสตีฟเฟิลบีม ที่เรียกว่า CIPP Model ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ บริบท (Context)

ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดยนำมาประเมินโครงการ แผนงานหรือหลักสูตร เพื่อที่จะสรุปภาพรวมของการดำเนินงาน ซึ่งการประเมินดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการประเมิน จึงได้มีการปรับปรุงรูปแบบการประเมิน CIPP เป็น CIPPIEST ทั้งนี้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ที่ปรับใหม่มีมีโนทัศน์และแนวทางการนำไปใช้ที่แตกต่างจากรูปแบบการประเมิน CIPP คือ ส่วนปรับขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและครอบคลุมในการประเมิน [6]

ปีการศึกษา 2561 สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้ทันสมัย โดยทำการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ซึ่งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นผู้ให้ข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุง เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สามารถผลิตครู บุคลากรทางการศึกษา ที่มีคุณภาพมีคุณลักษณะของนักวิจัยและประเมินผลการศึกษา เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST

วิธีการศึกษา

แหล่งข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งข้อมูล ดังนี้

- 1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 8 คน
- 2) นักศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 41 คน
- 3) ดุษฎีบัณฑิต จำนวน 15 คน
- 4) ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ชุด ประกอบด้วย

1.1.1 แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์ 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท จำนวน 3 ข้อ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 2 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 4 ข้อ ด้านผลผลิต จำนวน 2 ข้อ ด้านผลกระทบ จำนวน 1 ข้อ ด้านประสิทธิผล จำนวน 1 ข้อ ด้านความยั่งยืน จำนวน 2 ข้อ และด้านถ่ายทอดส่งต่อ จำนวน 2 ข้อ

1.1.2 แบบสัมภาษณ์สำหรับนักศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 4 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 3 ข้อ ด้านความยั่งยืน จำนวน 2 ข้อ และด้านถ่ายทอดส่งต่อจำนวน 1 ข้อ

1.1.3 แบบสัมภาษณ์สำหรับดุษฎีบัณฑิต แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์ 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท จำนวน 3 ข้อ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 4 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 3 ข้อ ด้านผลผลิต

จำนวน 3 ข้อ ด้านผลกระทบ จำนวน 3 ข้อ ด้านประสิทธิผล จำนวน 2 ข้อ ด้านความยั่งยืน จำนวน 3 ข้อ และด้านถ่ายทอดส่งต่อ จำนวน 2 ข้อ

1.1.4 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ใช้นิติ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านผลผลิต จำนวน 4 ข้อ ด้านผลกระทบ จำนวน 3 ข้อ ด้านความยั่งยืน จำนวน 2 ข้อ และด้านถ่ายทอดส่งต่อ จำนวน 1 ข้อ

1.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถาม สำหรับนักศึกษา คุชฎีบัณฑิต และผู้บัณฑิต จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย

1.2.1 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา แบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า จำนวน 4 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 3 การประเมินกระบวนการ จำนวน 4 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 4 การประเมินความยั่งยืน จำนวน 2 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และตอนที่ 5 การประเมินถ่ายทอดส่งต่อ จำนวน 1 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.2.2 แบบสอบถามสำหรับคุชฎีบัณฑิต แบ่งเป็น 9 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 การประเมินบริบท จำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 3 การประเมินปัจจัยนำเข้า จำนวน 4 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 4 การประเมินกระบวนการ จำนวน 4 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 5 การประเมินผลผลิต จำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 6 การประเมินผลกระทบจำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 7 การประเมินประสิทธิผลจำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 8 การประเมินความยั่งยืน จำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 9 การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ จำนวน 2 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.2.3 แบบสอบถามสำหรับผู้บัณฑิต แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 การประเมินผลผลิต จำนวน 4 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 3 การประเมินผลกระทบ จำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 4 การประเมินความยั่งยืน จำนวน 2 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และตอนที่ 5 การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อจำนวน 2 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2) การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา คุชฎีบัณฑิตและผู้บัณฑิต ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรหลักสูตรและสร้างแบบการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดนิยามตัวแปรและพฤติกรรมบ่งชี้

ขั้นที่ 2 นำพฤติกรรมบ่งชี้ในนิยามตัวแปร มาสร้างเป็นประเด็นคำถาม

ขั้นที่ 3 นำประเด็นคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม เพื่อการปรับข้อความให้เหมาะสมตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์มาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

2.2 แบบสอบถาม

แบบสอบถาม สำหรับนักศึกษา คุชฎีบัณฑิตและผู้บัณฑิต ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรหลักสูตรและการสร้างแบบสอบถามเพื่อกำหนดนิยามตัวแปรและพฤติกรรมบ่งชี้

ขั้นที่ 2 นำพฤติกรรมบ่งชี้ในนิยามตัวแปรมาสร้างเป็นประเด็นคำถาม

ขั้นที่ 3 นำประเด็นคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็นที่สอบถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางข้อ ในเรื่องการใช้ภาษาสื่อความหมาย

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เป็นการนำประเด็นคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็นที่สอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือวิจัยทางการศึกษา

2) มีผลงานทางวิชาการหรือประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางข้อ ในเรื่องการใช้ภาษาสื่อความหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การติดต่อประสานงาน ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

2.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำแนกเป็น

2.1.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คน และอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 3 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง

2.2.2 นักศึกษา จำนวน 41 คน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง จำนวน 5 คน จากนักศึกษาในแต่ละชั้นปีของรอบปกติและสมทบ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักศึกษา จำนวน 36 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและเก็บข้อมูลทางอีเมลและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมีการติดตามเป็นระยะจนได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

2.2.3 ดุษฎีบัณฑิต จำนวน 15 คน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 5 คน จากดุษฎีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาของแต่ละชั้นปีทั้งรอบปกติและสมทบ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากดุษฎีบัณฑิต จำนวน 10 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและเก็บข้อมูลทางอีเมลและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมีการติดตามเป็นระยะจนได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

2.2.4 ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 14 คน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง จำนวน 4 คน จากผู้ใช้บัณฑิตที่เป็นผู้บังคับบัญชาของดุษฎีบัณฑิต โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากดุษฎีบัณฑิต จำนวน 10 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและเก็บข้อมูลทางอีเมลและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมีการติดตามเป็นระยะจนได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

3) ระยะเวลาที่ศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2561 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ (%)

2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรดุขภูมบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนการประเมินโดยใช้เกณฑ์และการแปลความหมาย ดังนี้ [7]

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด (Open-end Questions) ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่และลำดับคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์

ตารางที่ 1 สรุปการวางแผนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่	ประเด็นที่ศึกษา	ผู้ให้ข้อมูล			
		อ.ผู้รับผิดชอบ / อ.ประจำหลักสูตร	นักศึกษา	มหาบัณฑิต	ผู้ใช้บัณฑิต
1	ด้านบริบท	✓	✓	-	✓
2	ด้านปัจจัยนำเข้า	✓	✓	-	✓
3	ด้านกระบวนการ	✓	✓	-	✓
4	ด้านผลผลิต	✓	✓	✓	-
5	ด้านผลกระทบ	✓	✓	✓	-
6	ด้านประสิทธิผล	-	✓	✓	-
7	ด้านความยั่งยืน	✓	-	-	-
8	ด้านถ่ายทอดส่ง	✓	✓	-	-

ผลการศึกษา

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาพรวม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาพรวม

ประเด็นการประเมิน	นักศึกษา (N = 36 คน)			ดุขภูมบัณฑิต (N = 10 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N = 10 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบริบท	-	-	-	4.77	0.43	มากที่สุด	-	-	-	4.77	0.41	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.15	0.78	มาก	3.90	1.10	มาก	-	-	-	4.09	0.86	มาก
3. ด้านกระบวนการ	4.40	0.65	มาก	4.73	0.48	มากที่สุด	-	-	-	4.47	0.63	มาก
4. ด้านผลผลิต	-	-	-	4.77	0.37	มากที่สุด	4.65	0.49	มากที่สุด	4.70	0.46	มากที่สุด
5. ด้านผลกระทบ	-	-	-	4.37	0.61	มาก	4.40	0.67	มาก	4.38	0.64	มาก
6. ด้านประสิทธิผล	-	-	-	4.67	0.47	มากที่สุด	-	-	-	4.67	0.47	มากที่สุด
7. ความยั่งยืน	4.68	0.55	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด
8. ถ่ายทอดส่งต่อ	4.25	0.73	มาก	4.50	0.51	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด	4.53	0.64	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.34	0.72	มาก	4.57	0.65	มากที่สุด	4.61	0.55	มากที่สุด	4.55	0.68	มากที่สุด

1. ภาพรวมของการประเมิน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา คุุชฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.34, S.D. =0.72)

2. การประเมินด้านบริบท ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.77, S.D. =0.41) โดยมีความเห็นว่าหลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับความต้องการศึกษาของสังคมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี

3. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.09, S.D. =0.86) โดยมีความเห็นว่าควรมีตำราภาษาอังกฤษที่ทันสมัยและจำนวนเพิ่มขึ้น และมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา

4. การประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.47, S.D. =0.63) โดยมีความเห็นว่าควรปรับพื้นฐานและเสริมความรู้ให้นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาโดยตรง

5. การประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.70, S.D. =0.46) โดยมีความเห็นว่า ควรนำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาไปพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน

6. การประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.36, S.D. =0.64) โดยมีความเห็นว่าควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา การนำความรู้ไปบูรณาการในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. การประเมินด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.67, S.D. = 0.47) โดยมีความเห็นว่า ควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ บูรณาการในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. การประเมินด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.67, S.D. =0.49) โดยมีความเห็นว่า บัณฑิตควรมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในตัวเองและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลอื่นได้

9. การประเมินด้านถ่ายทอดส่งต่อ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.53, S.D. = 0.64) โดยมีความเห็นว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้มีความหลากหลายและครอบคลุม

สรุปผลและอภิปรายผล

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในครั้งนี้ผู้วิจัยพิจารณาและสรุปผล ได้ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตร ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556) มีการวางแผนการใช้หลักสูตรที่มีความชัดเจนและเหมาะสม มีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ดีและเป็นระบบ จึงส่งผลให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ประกอบกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้น สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคม หน่วยงานและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชวลิต ชูกำแหง [8] ที่เสนอว่า การประเมินหลักสูตรโดยภาพรวม คือกระบวนการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและสื่อวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรและดำเนินงานตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวคิดของสมาน เอกพิมพ์ [9] ที่เสนอว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการรวบรวมสารสนเทศอย่างเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ครอบคลุมทั้งการประเมินเอกสารหลักสูตร กระบวนการ ระบบและประสิทธิภาพของหลักสูตร ทำให้การประเมินหลักสูตรดำเนินไปอย่างมี

ประสิทธิภาพและได้ผลถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้และสอดคล้องกับแนวคิดของสอดคล้องกับแนวคิดของ Peter F. Oliva [10] ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการบริหารหลักสูตร การสร้างความพร้อมก่อนใช้หลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล การเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของมาเรียม นิลพันธ์และคณะ [5] ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก มีการวางแผนการใช้หลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสม มีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ดี ส่งผลให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ประกอบกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างครบถ้วนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahshid AbdiShahshahani et.,al. [11] ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการสร้างเสริมสุขภาพ และการเจริญพันธุ์ ในประเทศอิหร่าน ที่พบว่า การประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการสร้างเสริมสุขภาพ และการเจริญพันธุ์ในประเทศอิหร่าน : โดยใช้รูปแบบ CIPP ผลการศึกษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก มีการวางแผนการบริหารหลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อเป็นการส่งเสริมและเอื้อต่อการส่งผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเพิ่มคุณภาพของการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่อง

2. ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท ในภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่าหลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับความต้องการศึกษาของสังคมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจนและตรงกับความต้องการ

ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยยึดตามเกณฑ์มาตรฐานข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และครุสภา มีการกำหนดรูปแบบ แนวทางในการประเมินและการพัฒนาหลักสูตรของสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับแนวคิดของประยงค์ หัตถพรหม [12] ที่เสนอว่าการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องตามจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ (Goals and Objectives) และความต้องการของผู้เรียนและสังคม สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam [6] ที่เสนอว่า การประเมินสภาพแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของมาเรียม นิลพันธ์ [13] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้ รูปแบบการประเมิน CIPPI พบว่า ด้านบริบท หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มีความเหมาะสมและโครงสร้างหลักสูตร มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับ รัตนศิริ เข้มราชและคณะฯ [14] ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินและพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ด้านบริบทของหลักสูตร (Context) ผลการประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน แสดงว่า 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) แผนการจัดการศึกษา 3) ความทันสมัยของหลักสูตร และ 4) เนื้อหารายวิชา มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนและมีความต้องการของสังคม และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahshid AbdiShahshahani et.,al. [11] ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการสร้างเสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ในประเทศอิหร่าน : โดยใช้

รูปแบบ CIPP พบว่า ด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการประเมินสภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สถานการณ์ ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริง ในสภาพแวดล้อม

3. ผลการประเมินหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าควรมีตำราภาษาอังกฤษที่ทันสมัยและจำนวนเพิ่มขึ้นและมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิตรง ตามคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และเป็นผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยมีศักยภาพที่เหมาะสม มีจำนวนอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เพียงพอ มีห้องเรียนที่มีความพร้อมรวมถึงมีสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต (Wifi) ที่ทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่และควรมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมาน เอกพิมพ์ [9] ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร ควรพิจารณาว่า สื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ควรตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ [15] ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ เอกสารตำรา คู่มือครู หนังสือเรียน รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรและสอดคล้องกับแนวคิดของ Taba [16] ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรต้องครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตร คุณภาพของ

ผู้บริหารหลักสูตร ความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ รวมถึงการใช้สื่อและวัสดุการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ [13] ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีทรัพยากรการเรียนรู้ แหล่งสืบค้นแสวงหาความรู้ที่ตอบสนองต่อการสืบค้นหาความรู้ ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ผู้สอนให้เพียงพอสำหรับการสอนและการให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนศิริ เข็มราช และคณะ [154] ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินและพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ประกอบกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนแสดงว่า 1) สภาพแวดล้อม การเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนต่าง ๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ และ 2) อาจารย์ผู้สอนมีความเพียงพอเหมาะสม แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากผู้เรียน ควรเตรียมความพร้อมปรับพื้นฐานและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเรียนของบัณฑิตศึกษา กระบวนการทำวิจัย การสอนเสริมเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะการคิดวิเคราะห์และอ้างอิงจากทฤษฎีความรู้และการสืบค้นสารสนเทศที่จำเป็นต่อการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา ให้มากขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรภัตสร อินทรบำรุง [17] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบยึดการตัดสินใจ CIPPI Model พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ วัสดุ

อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก มีเพียงพอและทันสมัย ยกเว้นจำนวนคอมพิวเตอร์และห้องสำหรับจัดการสัมมนาไม่เพียงพอ ควรมีห้องสำหรับฝึกปฏิบัติการสอน Micro Teaching หรือปฏิบัติกิจกรรมด้านงบประมาณ ในการผลิตบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Azadeh Rooholamini et.,al. [18] ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตร วิทยาศาสตร์ การแพทย์ ชั้นพื้นฐานในโรงเรียนแพทย์ชีราซ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ในการประเมิน พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า จะขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ศพที่ใช้ในการศึกษาของโรงเรียนแพทย์ชีราซ ที่ใช้ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านความรู้และด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรมีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมและการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านทักษะทางปัญญา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าควรปรับปรุงพื้นฐานและเสริมความรู้ให้นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาโดยตรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ดีและเป็นระบบ ประกอบกับมีการดำเนินงาน การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลี้ยง ทุมทอง [19] ที่เสนอว่า การประเมินหลักสูตร เป็นกิจกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนและการวัดผลว่ามีความสอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนหรือสังคมเพียงใด มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ [20] ที่เสนอว่า การประเมินด้านกระบวนการ เป็นการตรวจสอบการนำแผนงานไปใช้การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิด

ของ Oliva. [10] ที่เสนอว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลการเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนศิริ เข้มราชและคณะฯ [14] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก พบว่า ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด อาจารย์มีวิธีการสอนที่หลากหลายโดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งในการให้ความรู้ในชั้นเรียน การสอนเสริม การคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนมุมมองของนิสิตต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ [13] ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ด้านกระบวนการพบว่าจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการวางแผน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahshid AbdiShahshahani et.,al. [11] ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการสร้างเสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ ในประเทศอิหร่าน ที่พบว่าการประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการสร้างเสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ในประเทศอิหร่าน : โดยใช้รูปแบบ CIPP พบว่า ด้านกระบวนการ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการประเมินมีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตร ซึ่งอาศัยวิธีการประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับ พบว่า ดุษฎีบัณฑิตเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคม และสามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยมีความเห็นว่าควรนำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาไปพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนี้ได้ศึกษาในรายวิชาที่เกี่ยวกับการวิจัยและประเมินผลการศึกษาอย่างเข้มข้น จึงทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ส่งผลให้บัณฑิตเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ ของวิจัยและประเมินผล การศึกษามากขึ้น ร่วมกับมีโครงการด้านการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพอย่างต่อเนื่องใน หลักสูตร ส่งผลให้สามารถพัฒนาตนเอง หน่วยงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับกับบุคคลอื่นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ [15] ที่เสนอว่า การประเมินหลักสูตร ทำให้ทราบถึงคุณภาพของ ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีคุณลักษณะตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลี้ยง ทูมทอง [19] ที่เสนอว่า ผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการผ่าน กระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไป ตามความมุ่งหวังหรือไม่และสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam [6] ที่เสนอว่า การประเมินผล ผลิต เป็นการตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไป ตามที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับ งานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธ์ [13] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปาคร โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI พบว่า ด้าน ผลผลิต โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด คือ มีความรู้ ความเข้าใจและเชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตร มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มี

ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษาและมี คุณธรรมในวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ไชยโสและคณะฯ [21] ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินและ พัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย และ ประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 และพัฒนาหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 พบว่า ด้าน ผลผลิตของหลักสูตรจากการศึกษาคุณภาพของบัณฑิต ทั้ง ในส่วนของสมรรถนะในการปฏิบัติงานทั่วไปและ สมรรถนะทางการวิจัยและการประเมินทางการศึกษา พบว่า นิสิต มีความพึงพอใจต่อสมรรถนะที่ได้รับจาก การศึกษาตามหลักสูตรในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไป ตามเกณฑ์มาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahshid AbdiShahshahani et.,al. [11] ได้ ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขา การสร้างเสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ ในประเทศ อิหร่าน ที่พบว่าการประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขา การสร้างเสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ในประเทศ อิหร่าน : โดยใช้รูปแบบ CIPP พบว่า ด้านผลผลิตมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบ ว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ และผู้เรียนมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Jati Aurum Asfaroha, Dadan Rosanaa and Supahara [22] ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้ รูปแบบการประเมินของ CIPP พบว่า องค์ประกอบด้าน ผลผลิตมีความพึงพอใจระดับมาก ประกอบด้วย การ วิเคราะห์ผลลัพธ์ของการประเมินโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้ ได้ผลลัพธ์ของข้อมูลที่สามารถติดตามผลของการประเมิน โครงการได้ในอนาคต

6. ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและ รายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อเรียงตามลำดับ พบว่า สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก และมีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผล โดยมีความเห็นว่าควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา การนำความรู้ไปบูรณาการในการทำงาน และให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกฝ่าย มีการตระหนักถึงหน้าที่และบทบาทของตนเอง ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ เกิดการปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมีความเข้าใจในงานของตนเอง ประกอบกับความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาซึ่งมีประโยชน์และเปิดกว้างในเนื้อหาองค์ความรู้ต่าง ๆ ส่งผลให้บัณฑิตสามารถเป็นผู้นำด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนางานของตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมาน เอกพิมพ์ [9] ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นกิจกรรมการประเมินผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังและสนองความต้องการของสังคมเพียงใด สอดคล้องกับแนวคิดของ สุณีัย ภูพันธ์ [23] ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจและค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam [6] ที่กล่าวว่า การประเมินด้านผลกระทบ เป็นการประเมินผลงานหรือผลที่เกิดจากการเรียนและนำไปใช้ในการทำงานหรือพัฒนาหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ [5] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้ รูปแบบการประเมิน CIPPIEST พบว่า ด้าน

ผลกระทบ ในภาพรวมและรายชื่อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายชื่อ พบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนและผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนากานต์ อี๊กหาญและคณะฯ [24] ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการประเมินผลกระทบ พบว่า ความมีชื่อเสียงของโรงเรียนและกิจกรรมโครงการที่โรงเรียนจัดขึ้นมีผลสะท้อนให้โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีความ

7. ผลการประเมินด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายชื่อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงตามลำดับ พบว่า มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานและสังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมีความเห็นว่า ควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้บูรณาการในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลการดำเนินงานของหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม และปรากฏผลชัดเจนกับพัฒนาการของผู้เรียน รวมทั้งสาขาวิชาได้กำหนดกฎเกณฑ์ว่านักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาได้ก็ต่อเมื่อมีการนำผลงานวิจัยเผยแพร่ โดยการตีพิมพ์ในวารสารเพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแสดงถึงผลสำเร็จของหลักสูตรที่มีประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ [20] ที่กล่าวว่า การประเมินประสิทธิผล เป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า สามารถบรรลุ ตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam [6] ที่กล่าวว่า การประเมินด้านประสิทธิผล

เป็นการประเมินผลที่เกิดกับตัวดัชนีบัณฑิตโดยตรงหลังจบการศึกษา ได้แก่ ความมั่นใจในในองค์ความรู้ที่มีอยู่และความเชี่ยวชาญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ [5] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินด้านประสิทธิผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงานและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนากานต์ อี๊กหาญและคณะ [24] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การประเมินประสิทธิผลของการใช้ทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิต

8. ผลการประเมินด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับ พบว่า มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานและสังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมีความเห็นว่าบัณฑิตมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในตัวเองและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลอื่นได้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษามีหลักสูตรที่มีการปรับปรุงและพัฒนาโดยตลอด เป็นไปตามหลักการประเมินที่ว่าหากมีการประเมินอย่างต่อเนื่องจะทำให้ทิศทางของการประเมินมีแนวโน้มที่ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของรตนะ บัวสนธ์ [20] ที่กล่าวว่า ที่กล่าวว่า การประเมินความยั่งยืน เป็นแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ มุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการ สอดคล้องกับแนวคิดของ สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลี้ยง ทุมทอง [19] ที่กล่าว

ว่า การประเมินหลักสูตรช่วยในการสรุปผลคุณภาพของหลักสูตร ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และสนองความต้องการของสังคมเพียงใดและสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam [6] ที่กล่าวว่า การประเมินด้านความยั่งยืน (S: Sustainability Evaluation) เป็นการประเมินความรู้ ความสามารถของบัณฑิต ในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้พัฒนางานหรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปสู่การทำงานหรือพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ [5] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินด้านความยั่งยืน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด บัณฑิตสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินงาน อย่างเต็มประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนากานต์ อี๊กหาญและคณะ [24] ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านความยั่งยืน พบว่า ความรู้ความสามารถของผู้เรียน วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ มีความเหมาะสม เมื่อพิจารณาความรู้ความสามารถของผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการ ต่างมีความคิดเห็นตรงกันว่า ความรู้ความสามารถของผู้เรียน มีความเหมาะสมตามศักยภาพและความแตกต่างรายบุคคล ผู้เรียนสามารถนำ เอาองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนและการร่วมกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน วันได้ดี เป็นเพราะว่าผู้เรียนสามารถนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการไปพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

9. ผลการประเมินด้านถ่ายทอดส่งต่อ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อเรียงตามลำดับ พบว่า ระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่นมีความเหมาะสมและการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ โดยมีความเห็นว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้มีความหลากหลายและครอบคลุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีระบบและกลไกในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่หน่วยงานภายนอก และได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิให้แก่หน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นหลักสูตรที่มีการส่งเสริมให้นักศึกษามีการคิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะและความสามารถในการประยุกต์ความรู้ต่าง ๆ จึงส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติและประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์และความต้องการของหน่วยงานและสังคมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะบัวสนธ์ [20] ที่กล่าวว่า การประเมินการถ่ายทอดองค์ความรู้เป็นการตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบความสำเร็จไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam [6] ที่กล่าวว่า การประเมินด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้เป็นการประเมินผลที่เกิดกับบัณฑิต ในการถ่ายทอดความรู้หรือขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ [5] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับตามความต้องการของชุมชน โดยการปรับปรุงและการนำไปใช้เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนากานต์ อีหาญและคณะ [24] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนประทุมอนุสรณ์โดยใช้ CIPP Model พบว่า ผลที่เกิดกับผู้เรียนในการถ่ายทอดความรู้

จากครู นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีและมีผลงานการแข่งขันทักษะวิชาการที่เป็นที่น่าพึงพอใจกับโรงเรียน และชุมชน อีกทั้งนักเรียนยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้และนักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากแต่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ควรจัดทำภาษาอังกฤษที่ทันสมัยและจำนวนเพิ่มขึ้นและมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา

1.2 ผลการวิจัย พบว่า ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ควรมีการปรับปรุงควรปรับพื้นฐานและเสริมความรู้ให้นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาโดยตรง

1.3 ผลการวิจัย พบว่า ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผลและด้านความยั่งยืน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรส่งเสริมให้มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ นำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาไปพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ผลการวิจัย พบว่า ด้านถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้มีความหลากหลายและครอบคลุมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินหลักสูตรเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 ควรใช้รูปแบบการประเมินแบบอื่น ๆ มาใช้ในการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (2551-2565)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ.(2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [3] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2556). *หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556)*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [4] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกและการพิมพ์.
- [5] มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). *การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- [6] Stufflebeam and Shinkfield. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. John Wiley and Son, Inc.
- [7] บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9) กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [8] ขวลิต ชูกำแพง. (2559). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแนวคิดและกระบวนการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] สมาน เอกพิมพ์. (2560). *การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีสู่ปฏิบัติการออกแบบและพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- [10] Oliva, Peter F. (2009). *Development the Curriculum*. 3rd ed. New York : Harper Collins.
- [11] Mahshid AbdiShahshahani et.,al. (2015). *The Evaluation of Reproductive Health PhD Program in Iran: A CIPP Model Approach. Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 197(25). Academic World Education and Research Center.
- [12] ประยงค์ หัตถพรหม. (2554). *กระบวนการหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [13] มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- [14] รัตนศิริ เข้มราช. (2558). *การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก*.
- [15] ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทวีพริ้นท์ จำกัด.
- [16] Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development :Theory and Practice*. Har-court Brace and World, New York.
- [17] กรภัสสร อินทรบำรุง. (2558). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร, 8 (1).700-711.*

- [18] Azadeh Rooholamini et.,al. (2017). Program evaluation of an Integrated Basic Science Medical Curriculum in Shiraz Medical School, Using CIPP Evaluation Model .*Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*. 6(4): University of Medical Sciences.
- [19] บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร (เอกสารประกอบการสอน)*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). สุรินทร์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- [20] รัตนะ บัวสนธ์. (2556).รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้ CIPP and CIPPIEST Evaluation Models : Mistaken and Precise Concepts of Applications.*วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5 (2).7-24.
- [21] พรทิพย์ ไชยโสและคณะ. (2559). การประเมินและพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 10 (2).31-37.
- [22] Jati Aurum Asfaroha, Dadan Rosanaa and Supahara.(2017). *International Journal of Environmental & Science Education*. Yogyakarta State University, Indonesia
- [23] สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่ : เดอะโนว์เลจเซ็นเตอร์.
- [24] ชนากานต์ อี๊กหาญและคณะ. (2558).การประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีบทบาทสำคัญในชีวิต คุณภาพของคนส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันทั้งในระดับความรู้ ภูมิปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้คนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ปัจจุบันจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและครอบคลุมไปในหลายประเทศทั่วโลก ทำให้การติดต่อระหว่างประเทศสามารถทำได้ตลอดเวลา ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองต่อเนื่อง จนต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและมีศักยภาพเพียงพอสำหรับการแข่งขันในระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติได้ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับ ประเทศและระดับโลก ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแผนการศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 ได้มีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต และเพื่อพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาไทยในการ สร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551, น.ก) การพัฒนาคนจึงเป็นยุทธศาสตร์หลักของ ทุกหน่วยงานที่จะต้องเน้นให้เกิดขึ้น ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับแก้ไข) พ.ศ.2545 ในหมวดที่ 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ที่ส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการ กำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการ ศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากร ประจำการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังกำหนดจุดเน้นที่ต้องให้ความสำคัญอยู่อย่างน้อย 2 ประการ คือ การให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนและระบบการประเมิน ซึ่งสถานศึกษาต้องได้รับการประเมินทั้งการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก(พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ, 2542 น. 18)

ในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีการเปิดสอนหลักสูตรวิจัยและประเมินผล การศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก สามารถสร้างบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านการศึกษาและประเมินผลการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานที่ แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา การประเมินคุณภาพหลักสูตรจึงเป็นระบบและกลไก ที่สำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนานักวิจัย ครู/บุคลากร

ทางการศึกษา นักวิชาการทางการศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและทักษะวิชาชีพ สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของประเทศให้สามารถแข่งขันและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ซึ่งการพัฒนาทางการศึกษาจะส่งผลไปยังภาคประชาชนที่จะเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบหรือตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง ความเพียงพอสอดคล้องกับทรัพยากรท้องถิ่น เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ก้าวหน้าทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนช่วยให้การขึ้นนำการขับเคลื่อนที่สอดคล้องกันและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมไทย สังคมปัจจุบันเป็นสังคมฐานความรู้ อาศัยการเรียนรู้ของบุคคลในสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ทำให้เกิดการแข่งขันทางการศึกษาขึ้นทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เปิดสอนหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ให้มีคุณลักษณะดังนี้ (สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2556, น. 6) 1. มีความรู้ความสามารถระดับสูงในด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ได้อย่างอิสระ 2. เชี่ยวชาญในการวิจัยและประเมินผลการศึกษา สามารถสร้างสรรค์วงจรความก้าวหน้าทางด้านการวิจัยและประเมินผล เชื่อมโยงและบูรณาการการวิจัยและประเมินผลกับศาสตร์อื่นได้ และ 3. มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ โดยรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาทั้งนักศึกษาภาคปกติจำนวน 5 รุ่น และสมทบจำนวน 6 รุ่น โดยที่ผ่านมาสภาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีการปรับปรุงหลักสูตรในปี พ.ศ. 2556 ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยแสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2548, น. 17) ใน พ.ศ. 2556 รูปแบบของหลักสูตรที่ปรับปรุงเป็นหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF:HEd) พ.ศ. 2552 โดยใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษา มี 2 ภาคเรียน แต่ละภาคเรียนมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ ในกรณีที่จะมีการใช้ระบบการศึกษาแบบอื่นอาจทำได้โดยข้อกำหนดต่างๆ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 หมวด 2 ระบบการจัดการศึกษา และมีการจัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อน รูปแบบการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาแบบโปรแกรม เรียนในเวลาราชการและภาคสมทบตามที่มหาวิทยาลัยอนุมัติให้ดำเนินการ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 ซึ่งการพัฒนาทางการศึกษาจะส่งผลไปยังภาคประชาชนที่จะเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ หรือตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับวิถีชีวิตของสังคมไทย ซึ่ง

การเปลี่ยนแปลงได้มาจากการปรับปรุงและการพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตรเพื่อนำผล การประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ มาตรฐานตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร(มาเรียม นิลพันธุ์, 2553, น. ๘)

รูปแบบการประเมินมีหลายรูปแบบได้แก่ รูปแบบที่ยึดเป้าหมายเป็นฐาน (Goal Based Model) ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler, 1969) โพรวัส (Provus, 1971) รูปแบบตอบสนอง (Responsive Model) ตามแนวคิดของ สคริฟเวน (Scriven,1974) ตามแนวคิดของไฮสเนอร์ (Eisner, 1975) และรูปแบบที่ยึดการตัดสินใจ (Decision Making Model) ตามแนวคิดของ สเตค (Stake, 1975) รูปแบบที่ยึดผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Model) ตามแนวคิด ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2007) ที่เรียกว่า CIPP Model ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดย นำมาประเมินโครงการ แผนงานหรือหลักสูตร เพื่อที่จะสรุปภาพรวมของการดำเนินงาน ซึ่งการ ประเมินดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการประเมิน จึงได้มีการปรับปรุงพัฒนารูปแบบ การประเมิน CIPP เป็น CIPPIEST ทั้งนี้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ที่ปรับใหม่มีมีโนทัศน์และ แนวทางการนำไปใช้ที่แตกต่างจากรูปแบบการประเมิน CIPP คือ ส่วนปรับขยายของรูปแบบ การประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็น 4 ประเด็น คือ การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และ การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ ที่จำเป็นและครอบคลุมในการประเมิน

ปีการศึกษา 2561 สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม จำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย และประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยการปรับปรุงครั้งนี้ด้านมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาให้ทันสมัย โดยทำการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย และประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ซึ่งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นผู้ให้ข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุง เพื่อให้ได้หลักสูตร ที่สามารถผลิตครู บุคลากรทางการศึกษา ที่มีคุณภาพมีคุณลักษณะของนักวิจัยและประเมินผล การศึกษา เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้แก่

1.3.1.1 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

1.3.1.2 รูปแบบการประเมิน CIPPIEST

1.3.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้แก่

1.3.2.1 เอกสาร ตำราทางวิชาการ รายงานกรวิจัย แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

1.3.2.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คน และอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 3 คน

1.3.2.3 นักศึกษาสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ระหว่างปีการศึกษา 2552 ถึง ปีการศึกษา 2560 เป็นนักศึกษาภาคปกติ จำนวน 3 คนและนักศึกษาภาคสมทบ จำนวน 38 คน รวม 41 คน

1.3.2.4 ดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ที่จบการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ถึง ปีการศึกษา 2560 เป็นดุษฎีบัณฑิตภาคปกติ จำนวน 3 คนและดุษฎีบัณฑิตภาคสมทบ จำนวน 12 คน รวม 15 คน

1.3.2.5 ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 14 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายทอดส่งต่อ

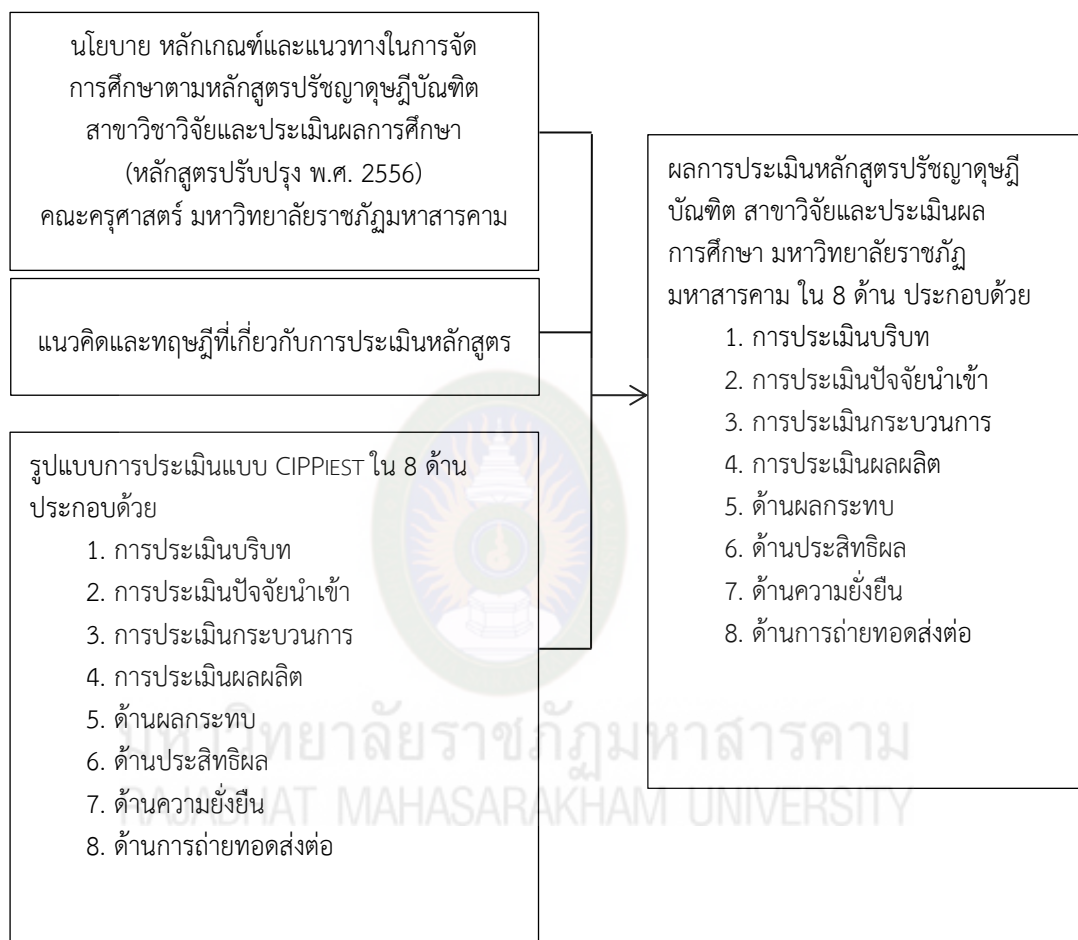
1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เริ่มตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2561 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 8 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context : C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input : I) ด้านกระบวนการ (Process : P) และด้านผลผลิต (Product : P) ผลกระทบ (Impact : I) ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้น (Effectiveness : E) ความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น (Sustainability : S)

และการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability : T) การประเมินหลักสูตรต้องครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้าน ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจ ในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา” หมายถึง เนื้อหาสาระรวมถึงมวลประสบการณ์ที่จัดให้กับนักศึกษาในระดับปริญญาเอก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

“การประเมินหลักสูตร” หมายถึง กระบวนการพิจารณาถึงคุณค่า คุณภาพและความสำคัญของหลักสูตร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจและตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ทำให้มองเห็นจุดเด่น จุดด้อยของ

หลักสูตรนั้นมีความเหมาะสมเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มีการดำเนินการที่ต่อเนื่องกัน ตั้งแต่การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ โดยจะมีการประเมินทั้งความก้าวหน้าและการประเมินรวมขั้นสุดท้าย จากการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา คุุชฎีบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

“การประเมินด้านบริบท” หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง จำนวนหน่วยกิตของหลักสูตร การพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านบริบท

“การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า” หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับงบประมาณ ในสนับสนุนการเรียนการสอน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สำนักวิทยบริการ และเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

“การประเมินด้านกระบวนการ” หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา แผนพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ระบบการวัดและประเมินผล กระบวนการทวนสอบ มาตรฐานผลสัมฤทธิ์การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านกระบวนการ

“การประเมินด้านผลผลิต” หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา การดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ การเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคม การมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ และการมีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านผลผลิต

“การประเมินด้านผลกระทบ” หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา การเผยแพร่ผลงานวิชาการ การนำความรู้ที่ได้เรียนมา ไปสร้างผลงานทางวิชาการและการยอมรับจากชุมชนและสังคม เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านผลกระทบ

“การประเมินด้านประสิทธิผล” หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา การประยุกต์ใช้ความรู้ทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา และการปฏิบัติงานของคุุชฎีบัณฑิต เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านประสิทธิผล

“การประเมินด้านความยั่งยืน” หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา การเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานและความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านความยั่งยืน

“การประเมินด้านการถ่ายทอดส่งต่อ” หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อเป็นสารสนเทศ ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านการถ่ายทอดส่งต่อ

“อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร” หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล การบริหารหลักสูตร/ผู้ทำหน้าที่สอนในรายวิชาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล การทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

“นักศึกษา” หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

“ดุษฎีบัณฑิต” หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

“ผู้ใช้บัณฑิต” หมายถึง บุคคลผู้ทำหน้าที่บริหาร หรือควบคุมดูแลรับผิดชอบการทำงานของดุษฎีบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสามารถก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.6.1 ประโยชน์สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร

1.6.1.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตรได้ข้อมูลสารสนเทศที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

1.6.1.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.6.1.3 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร ได้ข้อมูลที่ใช้ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษากายนอก

1.6.2 ประโยชน์สำหรับนักศึกษาและดุษฎีบัณฑิต

1.6.2.1 นักศึกษาและดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ได้ใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามความต้องการของสังคม

1.6.3 ประโยชน์สำหรับผู้ใช้นิต

1.6.3.1 ได้คชฎีบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัย การวัดและประเมินผลการศึกษาตามความต้องการของผู้ใช้นิต

1.6.3.2 ได้คชฎีบัณฑิตที่สามารถสร้างผลงานทางวิชาการ การวิจัยและประเมินผลการศึกษาที่ตรงตามความต้องการของสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

1. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556)
2. การประเมินหลักสูตร
  - 2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร
  - 2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร
  - 2.3 ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร
  - 2.4 ขอบเขตในการประเมินหลักสูตร
  - 2.5 เกณฑ์ในการประเมินหลักสูตร
  - 2.6 ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร
  - 2.7 ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร
  - 2.8 ปัญหาในการประเมินหลักสูตร
3. รูปแบบการประเมินหลักสูตร
  - 3.1 รูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จใหม่ ๆ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้
  - 3.2 รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการประเมินหลักสูตร
    - 3.2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model)
    - 3.2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย (Goal Free Evaluation Model)
    - 3.2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model)
    - 3.2.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision-Making Model)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556) (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2556, น. 1-24)

2.1.1 ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

ชื่อภาษาอังกฤษ Doctor of Philosophy Program in Educational Research and Evaluation

2.1.2 ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ภาษาไทย) ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)

ชื่อย่อ (ภาษาไทย) ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)

ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ) Doctor of Philosophy (Educational Research and Evaluation)

ชื่อย่อ (ภาษาอังกฤษ) Ph.D. (Educational Research and Evaluation)

2.1.3 ชื่อวิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของหลักสูตร

วิจัยและประเมินผลการศึกษา

2.1.4 รูปแบบของหลักสูตร

2.1.4.1 รูปแบบ เป็นหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF:Hed) พ.ศ. 2552 ระดับที่ 6 ปริญญาเอก หลักสูตร 3 ปี

2.1.4.2 ภาษาที่ใช้ ใช้ภาษาไทยในการสอน โดยใช้เอกสาร/ตำราในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ

2.1.4.3 การรับเข้าศึกษา รับนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติที่สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

2.1.4.4 ความร่วมมือกับสถาบันอื่น เป็นหลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัยและมีความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในและต่างประเทศรวมถึงสถาบัน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เป็นต้นแบบแนวคิดด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

2.1.4.5 การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ให้ปริญญาเพียงสาขาเดียว

2.1.5 อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

2.1.5.1 นักวิจัยทางการศึกษา

2.1.5.2 ครู อาจารย์/ บุคลากรทางการศึกษา

2.1.5.3 นักวิชาการทางการศึกษา ศึกษานิเทศก์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
ในหน่วยงานทางการศึกษา

2.1.5.4 ผู้ประกอบการอิสระ/ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

2.1.5.5 นักประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก

2.1.6 สถานที่จัดการเรียนการสอน

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เลขที่ 80 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัด
มหาสารคาม 44000

2.1.7 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ให้มีคุณลักษณะดังนี้

2.1.7.1 มีความรู้ความสามารถระดับสูงในด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา
สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างอิสระ

2.1.7.2 เชี่ยวชาญในการวิจัยและประเมินผลการศึกษา สามารถสร้างสรรค์จรรยา
ความก้าวหน้าทางด้านการวิจัยและประเมินผล เชื่อมโยงและบูรณาการการวิจัยและประเมินผล
กับศาสตร์อื่นได้

2.1.7.3 มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ

2.1.8 ระบบการจัดการศึกษา

2.1.8.1 ระบบ ใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษามี 2 ภาคเรียน
แต่ละภาคเรียนมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ ในกรณีที่จะมีการใช้ระบบ
การศึกษาแบบอื่นอาจทำได้โดยข้อกำหนดต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 หมวด 2 ระบบการจัด
การศึกษา

2.1.8.2 การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน มีการจัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อน ทั้งนี้
ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร โดยระยะเวลาการศึกษาและจำนวน
หน่วยกิตในการศึกษาภาคฤดูร้อนต้องมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาในภาคการศึกษา
ปกติ

2.1.8.3 การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค มหาวิทยาลัยอาจจัดการศึกษา
ภาคฤดูร้อน โดยกำหนดระยะเวลา และจำนวนหน่วยกิต ให้มีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับ
การศึกษาภาคปกติ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ว่าด้วยการจัดการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 หมวด 2 ระบบการจัดการศึกษา

2.1.9 คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา

2.1.9.1 สำเร็จการศึกษาปริญญาามหาบัณฑิตทางการศึกษาจากสถาบันการศึกษา
ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

2.1.9.2 มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อบังคับของ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 หมวด 5 การรับเข้าศึกษา

2.1.9.3 หากไม่มีคุณสมบัติตาม 2.1.9.1-2.1.9.2 ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนด

2.1.10 หลักสูตร

2.1.10.1 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556) จำนวนหน่วยกิตรวม ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต สำหรับแบบ 1.1 และไม่น้อยกว่า 54 หน่วยกิต สำหรับแบบ 2.1

2.1.10.2 โครงสร้างหลักสูตร จัดหลักสูตรเป็น 2 แผนการศึกษา ดังนี้

1) แบบ 1.1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ อาจกำหนดให้มีการเรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ เพิ่มเติมก็ได้ แต่ต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตรกำหนด ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโทหรือปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

2) แบบ 2.1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และมีการเรียนรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต โดยมีหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 54 หน่วยกิต ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 2.1

โครงสร้างหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

หมวดรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต/หลักสูตร	
	แบบ 1.1	แบบ 2.1
1. หมวดรายวิชา ไม่น้อยกว่า	-	18
1.1 หมวดวิชาแกนร่วม	-	3
1.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า	-	15
1.2.1 วิชาบังคับ	-	9
1.2.2 วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	-	6
2. หมวดวิทยานิพนธ์	48	36
รวม	48	54

2.1.11 รายวิชาในหลักสูตร

2.1.11.1 ความหมายของเลขรหัสวิชา

ตามประกาศของคณะครุศาสตร์ เรื่องการกำหนดมาตรฐานรหัสรายวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยสอดคล้องกับประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งกำหนดเลขรหัสวิชาประกอบด้วยเลข 7 หลัก มีความหมายดังนี้ (นับจากซ้ายมือ)

ตัวเลขลำดับที่ 1 และ 2	หมายถึง	คณะ
รหัส 10	หมายถึง	คณะครุศาสตร์
ตัวเลขลำดับที่ 3 และ 4	หมายถึง	สาขาวิชา
รหัส 93	หมายถึง	สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ตัวเลขลำดับที่ 5	หมายถึง	ชั้นปีที่ศึกษา
ตัวเลขลำดับที่ 6 และ 7	หมายถึง	ลำดับวิชา

2.1.11.2 จำนวนหน่วยกิต

1) การแสดงจำนวนหน่วยกิตรายวิชา มีรูปแบบแสดงเป็นตัวเลข ดังนี้ $x(x-x-x)$ ซึ่ง x เป็นตัวเลขที่แสดงข้อมูลตามลำดับ คือ หน่วยกิต (ทฤษฎี-ปฏิบัติ-ค้นคว้า)

2) การคิดชั่วโมงเรียน

ทฤษฎี 1 หน่วยกิต : บรรยาย 1 ชั่วโมง ให้มีการค้นคว้า 2 ชั่วโมง

ปฏิบัติ 1 หน่วยกิต : ฝึกทดลอง 2 ชั่วโมง ให้มีการค้นคว้า 1 ชั่วโมง

ค้นคว้า : (ทฤษฎี) $\times$ 2 + (ปฏิบัติ $\times$ 0.5) ชั่วโมง

2.1.12 หมวดวิชา

2.1.12.1 หมวดวิชาแก่นร่วม จำนวน 1 รายวิชา คือ วิชา 8093101 ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง (Advanced Research Methodology : 3(2-2-5))

2.1.12.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน จำนวนไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

1) วิชาบังคับ จำนวนไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชาต่อไปนี้

- 1093731 สถิติศาสตร์ขั้นสูงสำหรับการวิจัย (Advanced Statistics for Research :3(2-2-5))

- 1093721 ทฤษฎีและการประยุกต์การประเมิน (Theory and Application of Evaluation : 3(2-2-5))

- 1093742 การวิจัยและพัฒนการศึกษา (Educational Research and Development : 3(2-2-5))

2) วิชาเลือก จำนวนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้

- 1093711 ทฤษฎีการวัดและการทดสอบขั้นสูง (Advanced Theory of Measurement and Testing : 3(2-2-5))

- 1093712 การทดสอบทางจิตวิทยาขั้นสูง (Advanced Psychological Testing : 3(2-2-5))

- 1093722 การประเมินอภิมาน (Meta-evaluation: 3(2-2-5))

- 1093723 การประเมินแบบตอบสนองและแบบสร้างสรรค์ (Responsive and Constructive Evaluation : 3(2-2-5))

- 1093724 การประเมินแบบเสริมพลังและแบบมีส่วนร่วม (Empowerment and Participatory Evaluation : 3(2-2-5))

- 1093725 การประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment : 3(2-2-5))
- 1093726 การประเมินบุคลากร(Personnel Evaluation: 3(2-2-5))
- 1093727 การประเมินการเรียนรู้แนวใหม่ (Alternative Learning Assessment : 3(2-2-5))
- 1093732 การวิเคราะห์พหุระดับ (Multilevel Analysis : 3(3-0-6))
- 1093733 การวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (LISREL Model Analysis : 3(3-0-6))
- 1093743 การวางแผนการทดลองขั้นสูง (Advanced Experimental Design : 3(2-2-5))
- 1093744 การวิจัยเชิงอนาคต (Futuristic Research: 3(2-2-5))
- 1093745 การวิจัยเชิงคุณภาพขั้นสูง (Advanced Qualitative Research : 3(2-2-5))
- 1093746 การสังเคราะห์งานวิจัยและประเมิน (Synthesis of Research and Evaluation : 3(2-2-5))
- 1093747 เทคนิคการชักตัวอย่าง (Sampling Techniques : 3(3-0-6))
- 1093748 วิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research : 3(2-2-5))
- 1093751 การประกันคุณภาพทางการศึกษา (Educational Quality Assurance : 3(2-2-5))
- 1093752 หัวข้อปัจจุบันทางการวิจัยและประเมิน (Current Topics in Research and Evaluation : 3(2-2-5))
- 1093753 การบริหารงานวิจัยและประเมิน (Research and Evaluation Management : 3(2-2-5))
- 1093754 สัมมนาการวิจัยและประเมินผล (Seminar on Research and Evaluation :3(1-4-4))
- 1093755 สัมมนาวิทยานิพนธ์ 1 (Dissertation Seminar 1 :2(0-4-8))
- 1093756 สัมมนาวิทยานิพนธ์ 2 (Dissertation Seminar 2 :2(0-4-8))

2.1.12.3 หมวดวิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต คือ วิชา 1093792 วิทยานิพนธ์ (Dissertation 36 หน่วยกิต)

2.1.12.4 หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต) จัดให้นักศึกษาเรียนภายใต้เงื่อนไข ต่อไปนี้

- 1) นักศึกษาที่สอบไม่ผ่านภาษาอังกฤษตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่มหาวิทยาลัยกำหนด ต้องเรียนรายวิชาเสริมพื้นฐานที่กำหนดโดยไม่นับรวมหน่วยกิตและได้ค่าผลการประเมินเป็น S ดังนี้ 8090101 ภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิตศึกษา 3 (English for Graduate Studies 3 : 3(2-2-5))

2) ในกรณีที่ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโท สาขาอื่นที่ไม่ใช่ สาขาทางการศึกษา ต้องลงทะเบียนศึกษาในหมวดวิชาทางการศึกษาโดยไม่นับรวมหน่วยกิตและ ได้ค่าผลการประเมินเป็น S (นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาปริญญาโท สาขาอื่นที่ไม่ใช่ สาขาทางการศึกษา แต่ประสงค์จะเรียนเพิ่มเติมให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร) ประกอบด้วย รายวิชา ดังนี้

- 1091103 พื้นฐานหลักสูตรและการเรียนการสอน (Fundamentals of Curriculum and Instruction : 3(3-0-6))

- 1091104 พื้นฐานทางการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพ (Fundamentals of Education and Professional Development : 3(3-0-6))

2.1.13 แผนการศึกษา แบบ 2.1

2.1.13.1 ชั้นปีที่ 1

1) ภาคการศึกษาที่ 1

8093101	ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง	3(2-2-5)
1093721	ทฤษฎีและการประยุกต์การประเมิน	3(2-2-5)
8090101*	ภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิตศึกษา 3	3(2-2-5)
	รวม	9 หน่วยกิต

2) ภาคการศึกษาที่ 2

1093731	สถิติศาสตร์ขั้นสูงสำหรับการวิจัย	3(2-2-5)
1093742	การวิจัยและพัฒนาการศึกษา	3(2-2-5)
1093***	วิชาเลือกเฉพาะสาขา	3 หน่วยกิต
	รวม	9 หน่วยกิต

2.1.13.2 ชั้นปีที่ 2

1) ภาคการศึกษาที่ 1

1093***	วิชาเลือกเฉพาะสาขา	3 หน่วยกิต
1048999	วิทยานิพนธ์	6 หน่วยกิต
	รวม	9 หน่วยกิต

2) ภาคการศึกษาที่ 2

1093***	วิชาเลือกเฉพาะสาขา	3 หน่วยกิต
1048999	วิทยานิพนธ์	10 หน่วยกิต
	รวม	13 หน่วยกิต

2.1.13.3 ชั้นปีที่ 3

1) ภาคการศึกษาที่ 1

1093***	วิชาเลือกเฉพาะสาขา	3 หน่วยกิต
1048999	วิทยานิพนธ์	10 หน่วยกิต
	รวม	13 หน่วยกิต

2) ภาคการศึกษาที่ 2

1048999 วิทยานิพนธ์

10 หน่วยกิต

รวม

10 หน่วยกิต

*วิชาพื้นฐานเสริมไม่นับหน่วยกิต

2.2 การประเมินหลักสูตร

2.2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตร (curriculum evaluation) สรุปได้ดังนี้

ศศิธร ชันติธรางกูร (2550, น. 207) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การตัดสินคุณค่าของหลักสูตรใด ๆ โดยอาศัยข้อมูลทั้งที่ได้จากการวัดและข้อมูลที่ไม่ใช่ การวัด ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนความสามารถ ด้านอื่น ๆ ของนักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรว่าได้บรรลุผลตามเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรหรือไม่

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น. 291) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรนั้น ๆ มีประสิทธิภาพ แค่ไหน เมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีอะไรที่ต้องแก้ไขเพื่อนำผลที่ได้มา ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าต่อไป

ประสาธ เนืองเฉลิม (2554, น. 104) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การประเมินผลเป็นวิธีการที่จะได้รับหลักฐานและนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียน การสอน ซึ่งอิงหลักฐานที่ครอบคลุมกว้างกว่าการทดสอบที่ใช้กันตามปกติในห้องเรียน เป็นเครื่องช่วยขยายความสำคัญของเป้าหมายและจุดประสงค์ของการศึกษาและเป็น กระบวนการที่จะช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนได้เจริญงอกงามไปตามทางที่ปรารถนานั้น เป็นระบบการ ควบคุมคุณภาพซึ่งใช้ในการวินิจฉัยคุณภาพของกระบวนการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอน โดยใช้พิจารณาประสิทธิภาพของทางเลือกของกระบวนการจัดการศึกษาว่าทางใดที่จะนำไปสู่ เป้าหมายที่ดีที่สุด

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น. 3) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้แก่ ผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้เขามีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557, น. 174-175) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกหาทางเลือกทางการเรียนการสอน ที่เหมาะสมหรือเป็นที่รวบรวมของทางเลือกที่เหมาะสมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จนเป็นระบบที่สามารถ ปฏิบัติได้ และถ้าหากหลักสูตรมุ่งที่จะกำหนดสำหรับผู้เรียนหลายกลุ่มหลายประเภทโดยวิธีการ ต่าง ๆ และโอกาสต่าง ๆ กันแล้ว นักพัฒนาต้องคำนึงภูมิหลังขององค์ประกอบต่าง ๆ อย่าง

ละเอียดและรอบคอบ ก่อนจะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง และเมื่อตัดสินใจเลือกแล้ว ก็ต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิ่งอื่น ๆ เป็นวัฏจักร

ขวลิต ชูกำแพง (2559, น. 4) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐาน กระบวนการที่ใช้ในการเรียน การสอน การจัดกิจกรรม สื่อวัสดุต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

ประยงค์ หัตถพรหม (2560, น. 4) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์หรือมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุผล ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ตลอดจนเกิดการพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิตเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพ ในอนาคต

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 251-252) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการรวบรวมสารสนเทศอย่างเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อพิจารณา ตัดสินต่าง ๆ ในบริบทของหลักสูตร มี 2 ประการ คือ 1) เกี่ยวกับผู้เรียน และ 2) ตัดสินคุณค่า ของตัวหลักสูตร ครอบคลุมทั้งการประเมินเอกสารหลักสูตร กระบวนการและระบบหลักสูตรว่า มีประสิทธิภาพเพียงใด เมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีอะไรที่ต้องแก้ไข เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าต่อไป

Carter V. Good (1945, p. 209) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การประเมินผลของกิจกรรมการเรียนภายในขอบข่ายของการสอนที่เน้นเฉพาะ จุดประสงค์ของการตัดสินใจในความถูกต้องของจุดมุ่งหมาย ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของ เนื้อหาและผลสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์จำเพาะ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจในการวางแผนการจัด โครงการต่อเนื่องและการหมุนเวียนของกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้น

Lee J. Cronbach (1970, p. 231) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจในเรื่องโปรแกรมหรือหลักสูตร การศึกษา

Daniel L. Stufflebeam et al., (1975) citing in Hensen (2001, p. 334) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าเดิม

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการประเมินหลักสูตร สามารถสรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการพิจารณาถึงคุณค่า คุณภาพและความสำคัญของหลักสูตร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจและตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ทำให้มองเห็นจุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตรนั้น มีความเหมาะสมเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มีการดำเนินการที่ต่อเนื่องกัน ตั้งแต่การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ โดยจะมีการประเมินทั้งความก้าวหน้าและการประเมินรวมขั้นสุดท้าย

2.2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรจะต้องครอบคลุมขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ฉะนั้น การประเมินหลักสูตร จึงมีขอบเขตของการประเมินที่กว้าง แต่แต่ละขั้นตอนมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งมีนักการศึกษา ได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

ประสาท เนืองเฉลิม (2554, น. 105-106) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตร มีจุดมุ่งหมาย อยู่ 2 ประการ ดังนี้

1. การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร คือ การประเมินในระหว่างการพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยมีวัตถุประสงค์เป็นระยะ ๆ ในระหว่างการพัฒนาหลักสูตร แล้วนำผลจากการวัดมาประเมินว่าแต่ละขั้นตอน หลักสูตรมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรในการปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้องที่นำไปใช้จริงต่อไป

2. การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียน ของสังคมเพียงใด ควรจะใช้ได้ต่อไปหรือควรยกเลิกทั้งหมด หรืออาจจะยกเลิกบางส่วนและปรับแก้ไขในส่วนใด

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น. 280) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตร มีจุดมุ่งหมาย คือ ทำให้ทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ และผลการประเมินหลักสูตรนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้ในการปรับปรุง แก้ไขหรืออาจจะเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557, น. 304-305) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตร มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยพิจารณาว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถตอบสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างไร

2. เพื่ออธิบายพิจารณาว่าลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแง่ต่าง ๆ เช่น หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่หรือสนองความต้องการหรือไม่

3. เพื่อตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง การประเมินผลในลักษณะนี้มักจะดำเนิน ไปในช่วงที่การพัฒนาหลักสูตรยังคงดำเนินการอยู่ เพื่อที่จะพิจารณาว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ของ หลักสูตร เช่น จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหา การวัดผล ฯลฯ มีความสอดคล้องและเหมาะสมหรือไม่ สามารถนำมาปฏิบัติในช่วงการนำหลักสูตร ไปทดลองใช้หรือในขณะที่การใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนกำลังดำเนินการอยู่ได้มากน้อยเพียงใด ได้ผลเพียงใดและมีปัญหาอุปสรรค อะไรจะได้เป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ทันที่

4. เพื่อตัดสินว่า การบริหารงานด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ เพื่อหาทางแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ

5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจาก ผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่

6. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตร

7. เพื่อช่วยในการตัดสินว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือควรปรับปรุงพัฒนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือยกเลิกการใช้หลักสูตรนั้นหมด การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่ง แล้วจึงประเมินเพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด สนองความต้องการของสังคมเพียงใดและเหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่

ขวลิต ชูกำแพง (2559, น. 116) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ อยู่ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อหาคคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยพิจารณาว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถตอบสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่

2. เพื่อตัดสินใจว่าการวางเค้าโครงและรูประบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่

3. เพื่อพิจารณาผลผลิต คือ ผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

ประยงค์ หัตถพรหม (2560, น. 175) ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อหาคคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่

2. เพื่ออธิบายและพิจารณาว่า ลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ในแง่ หลักการ เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและการวัดผลสอดคล้องต้องกันหรือสนองความต้องการหรือไม่

3. เพื่อตัดสินว่า หลักสูตรมีคุณภาพดี เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้หรือไม่ มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

4. เพื่อตัดสินว่า การบริหารงานด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่

5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 254-255) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตร มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างไร
2. เพื่ออธิบายและพิจารณาว่าลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแง่ต่าง ๆ เช่น หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่สนองความต้องการหรือไม่
3. เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง การประเมินผลในลักษณะนี้มักจะดำเนินไปในช่วงที่การพัฒนาหลักสูตรยังคงดำเนินการอยู่ เพื่อที่จะพิจารณาว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหา การวัดผล ฯลฯ มีความสอดคล้องและเหมาะสมหรือไม่ สามารถนำมาปฏิบัติในช่วงการนำหลักสูตรไปทดลองใช้หรือในขณะที่การใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ได้มากน้อยเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคอะไรจะได้เป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ทันที่
4. เพื่อตัดสินว่า การบริหารงานด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ เพื่อหาทางแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ
5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่
6. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตร
7. เพื่อช่วยในการตัดสินว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือควรปรับปรุงพัฒนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือยกเลิกการใช้หลักสูตรนั้นหมด การประเมินผลลักษณะนี้จะดำเนินการหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่ง แล้วจึงประเมินเพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด สนองความต้องการของสังคมเพียงใด และเหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่

Taba (1962, p. 310) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาการประเมินดังกล่าวจะครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตรและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ ขอบเขตของเนื้อหาสาระ คุณภาพของผู้ใช้บริหารและผู้ใช้หลักสูตร สมรรถภาพของผู้เรียน ความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ การใช้สื่อและวัสดุการสอน เป็นต้น

Peter F. Oliva (2009, p. 409) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อทราบความจำเป็นและความต้องการของประชากรที่เป็นเป้าหมายหลักสูตร จุดมุ่งหมายดังกล่าวจะใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตรในงานวิจัยด้านนวัตกรรมการศึกษาบางครั้งเรียกว่า การประเมินความจำเป็น

2. เพื่อทราบแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการของหลักสูตร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักการ กำหนดจุดมุ่งหมายและกำหนดโครงสร้างเนื้อหาวิชาหรือลักษณะความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติต่าง ๆ ที่ควรบรรจุในหลักสูตรที่จะสนองหลักการและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายต่าง ๆ

3. เพื่อทราบผลการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การบริหารจัดการหลักสูตร การสร้างความพร้อมก่อนใช้หลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรให้บรรลุครบตามวัตถุประสงค์หลักสูตร

4. เพื่อทราบเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตรหรือประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรของผู้เรียน เช่น การใช้ความรู้ในการศึกษาต่อและการทำงาน จุดมุ่งหมายของการประเมินดังกล่าวนำไปสู่การตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) ประเมินผลว่าการนำหลักสูตรไปใช้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ (2) ค้นหาข้อบกพร่องและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น และ (3) ใช้ในการตัดสินใจว่าคุณค่าหลักสูตรมีคุณค่าพอที่จะนำไปใช้ต่อหรือสมควรยกเลิกหรือไม่

2.2.3 ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรที่ดีจึงต้องตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น มีนักการศึกษา ได้ระบุระยะเวลาของการประเมินหลักสูตรที่เหมาะสมไว้ ดังนี้

ประสาธ เนืองเฉลิม (2554 ,น. 115) ได้กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรควรมีการดำเนินการเป็นระยะ ๆ เนื่องจากข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดของหลักสูตรอาจมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยและในระยะต่างกัน เช่น อาจมีสาเหตุมาจากตอนจัดทำ หรือยกร่างหลักสูตร ซึ่งทำให้ ตัวหลักสูตรไม่มีคุณภาพที่ดี หรือไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน และสังคมที่เปลี่ยนแปลง หรืออาจมีสาเหตุมาจากตอนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตรที่ดีจึงต้องตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นโดยทั่วไป จะแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในช่วงระหว่างที่มีการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรอาจมีการดำเนินการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการจัดทำ นับแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายไปจนถึงการกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียนเมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเสร็จแล้วก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จริง จึงควรมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างและองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรในระยะนี้ต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตร ทางด้านเนื้อหา ทางด้านวิชาชีพครู ทางด้านการวัดผล เป็นต้น

ระยะที่ 2 การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรในขณะที่มีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่จัดทำขึ้นควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้

ได้ดีเพียงใด จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรในด้านการบริหารการจัดการหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรมาแล้วระยะหนึ่งหรือครบกระบวนการเรียบร้อยแล้วควรจะประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ การประเมินองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรทั้งหมด คือ เอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับติดตาม การจัดกระบวนการเรียนการสอน ฯลฯ เพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นควรจะใช้ต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หรือควรยกเลิก

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น. 283-291) ได้กล่าวถึง การประเมินหลักสูตร ระยะเวลาในการประเมินหลักสูตรไว้ 4 ระยะ คือ การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร การประเมินหลังการใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งมีรายละเอียดของการประเมินหลักสูตรแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ (Project Analysis) ในช่วงระหว่าง ที่มีการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร อาจมีการดำเนินการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการจัดการ ตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายไปจนถึงการกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียน ซึ่งสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ประเมินหลักสูตรเมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเสร็จแล้วก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จริง ควรมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างและองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรในระยะนี้ต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาหลักสูตร ทางด้านเนื้อหาวิชาทางด้านวิชาชีพครู ทางด้านการวัดผลหรือจะให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์หรือพิจารณาก็ได้

2. ประเมินหลักสูตรในขั้นทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องหรือเป็นปัญหาให้มีความสมบูรณ์เพื่อประสิทธิภาพในการนำไปใช้ต่อไป

ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร (Formative Evaluation) ในขณะที่มีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่จัดทำขึ้น ควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใดหรือบกพร่องในจุดใด จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

ระยะที่ 3 การประเมินหลังการใช้หลักสูตร (Summative Evaluation) หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรมาแล้วระยะหนึ่ง หรือครบกระบวนการเรียบร้อยแล้ว ควรจะประเมินหลักสูตรทั้งระบบ เพื่อสรุปผลการตัดสินว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นควรจะใช้ต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นหรือควรยกเลิก

ระยะที่ 4 การประเมินหลักสูตรทั้งระบบ เป็นการประเมินด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ของหลักสูตร ซึ่งจะประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรทั้งหมด คือ เอกสารหลักสูตร ได้แก่ เอกสาร ตำรา คู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ศิษยานิเทศ ผู้เชี่ยวชาญ สภาพหลักสูตรด้านการบริหาร

จัดการกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศกำกับดูแล การประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่จำเป็นซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของผลผลิต

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557, น. 305-306) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรควรมีการดำเนินเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดของหลักสูตรอาจมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยและในระยะต่างกัน เช่น อาจมีสาเหตุมาจากขั้นตอนจัดทำหรือยกร่างหลักสูตรซึ่งทำให้ตัวหลักสูตรไม่มีคุณภาพที่ดีหรือไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปหรืออาจมีสาเหตุมาจากตอนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นต้น การประเมินหลักสูตรที่ดีต้องตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ (Project Analysis)

ในช่วงระหว่างที่มีการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร อาจมีการดำเนินการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการจัดการ นับแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายไปจนถึงการกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียนซึ่งสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ประเมินหลักสูตรเมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเสร็จแล้วก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จริง ควรมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างและองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรในระยะนี้ต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตร ทางด้านเนื้อหาวิชาทางด้านวิชาชีพครู ทางด้านการวัดผลหรือจะให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์หรือพิจารณาก็ได้

2. ประเมินผลในขั้นตอนทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ขาดตกบกพร่องหรือเป็นปัญหา ให้มีความสมบูรณ์เพื่อประสิทธิภาพในการนำไปใช้ต่อไป เช่น หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 มีการทดลองใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2519 และ 2520 เพื่อหาข้อบกพร่องอุปสรรค จะได้แก้ไขให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

ระยะที่ 2 การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร (Formative Evaluation)

ในขณะที่มีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่จัดทำขึ้น ควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใดหรือบกพร่องในจุดไหน จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรในการบริหาร การจัดการหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดการกระบวนการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร (Summative Evaluation)

หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรมาแล้วระยะหนึ่ง หรือครบกระบวนการเรียนเรียบร้อยแล้ว ควรจะประเมินหลักสูตรทั้งระบบเพื่อสรุปผลการตัดสินว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นควรจะดำเนินการใช้ต่อไปหรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นหรือควรถูกยกเลิก

ประยงค์ หัตถพรหม (2560, น. 175-176) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตร ควรมีกระบวนการหรือวิธีการประเมินผลที่ยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นประการสำคัญ แต่ถ้าจะ

พิจารณาให้ละเอียดรอบคอบแล้ว การประเมินหลักสูตรควรคำนึงถึงช่วงเวลาในการประเมินผล มาประกอบด้วย โดยแบ่งเป็นช่วงเวลา 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนการดำเนินการ (Project Analysis)

การประเมินผลก่อนการดำเนินการ หมายถึง การประเมินหลักสูตรที่มี กระบวนการเหมือนกับแนวคิดการประเมินหลักสูตรของ Tyler , Stufflebeam และ Cronbach ซึ่งให้เห็นว่า การประเมินหลักสูตรในช่วงเวลาที่หลักสูตรยังไม่ได้นำไปใช้ในโรงเรียน เป็นการ ประเมินหลักสูตรหลังจากได้วางแผนพัฒนาหลักสูตรแล้ว การประเมินผลหลักสูตรที่เพิ่งทำเสร็จนี้ เป็นการพิจารณา วิเคราะห์ความสมเหตุสมผลหรือความเชื่อมั่นของสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรกับ ความที่น่าจะเป็นว่ามีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือไม่ อย่างไร โดยอาศัย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน เนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนการสอน เป็นต้น

2. การประเมินผลขณะดำเนินการ (Formative Evaluation)

การประเมินผลขณะดำเนินการ หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรใน ช่วงเวลาที่กำลังนำหลักสูตรที่ได้จากการวางแผนพัฒนาไปใช้ในโรงเรียน ทั้งนี้ต้องยึดหลักการและ เหตุผลในขั้นวางแผนพัฒนาหลักสูตรเป็นหลัก แล้วพิจารณาวิเคราะห์ดูว่าตัวหลักสูตรและ กระบวนการเรียนการสอนที่กำลังปฏิบัติอยู่นั้นเป็นอย่างไร เป้าหมายของการประเมินผลขณะ ดำเนินการนี้มุ่งที่จะช่วยให้นักพัฒนาหลักสูตรสามารถพิจารณา วิเคราะห์และปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนที่นำไปใช้ได้ มีความสมเหตุสมผลกับหลักการและเหตุผลในขณะ วางแผนหลักสูตรเป็นประการสำคัญ

3. การประเมินผลหลังการดำเนินการ (Summative Evaluation)

การประเมินผลหลังการดำเนินการ หมายถึง การประเมินหลักสูตรใน ช่วงเวลาที่หลักสูตรได้นำไปใช้แล้วหรือเป็นการประเมินผลจบโครงการของหลักสูตรนั้น ๆ การ ประเมินผลหลักสูตรในช่วงจบโครงการนี้ ต้องวิเคราะห์หาผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนหรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกระบวนการวางแผนพัฒนาและ หลักสูตรกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนและผลผลิตที่ เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การประเมินผลหลังการดำเนินการและการประเมินผลขณะ ดำเนินการนี้มีส่วนเกี่ยวพันเป็นลูกโซ่ จะแตกต่างกันก็เพียงแต่ช่วงเวลาที่ทำ การประเมินผล เท่านั้น การประเมินหลักสูตรหลังการดำเนินการส่วนมากจะอาศัยแบบสอบถามชนิดต่าง ๆ เป็น เครื่องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลของการเรียนของนักเรียน ความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนทั้งความคิดเห็นของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทั้งโดยตรงและ โดยอ้อม

ลักษณะของการประเมินหลักสูตรทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวนี้ใช้เรื่องของ กระบวนการ วิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินผลนั้น ไม่สามารถจะแยกออกมาให้เห็น ได้ชัดเจนว่า การประเมินผลในแต่ละลักษณะต้องใช้อะไรเป็นหลัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและ ช่วงเวลาของการประเมินหลักสูตรเป็นประการสำคัญ

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ระยะเวลาในการประเมินหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ (Project Analysis) เพื่อเป็นการประเมินตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างและองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ระยะที่ 2 การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร (Formative Evaluation) เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใดหรือบกพร่อง ในจุดใด จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมและระยะที่ 3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร (Summative Evaluation) สรุปผลการตัดสินใจว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นควรจะดำเนินการใช้ต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นหรือควรยกเลิก

2.2.4 ขอบเขตในการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นงานที่มีความซับซ้อน มีความกว้างขวางและมีความละเอียดอ่อนมาก การประเมินหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการที่จะต้องนำมาพิจารณาในลักษณะที่มีความสัมพันธ์กัน มีนักการศึกษาได้พยายามจัดรวบรวมเพื่อเสนอขอบเขตของการประเมินหลักสูตร ไว้ดังนี้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557, น. 308) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรนั้นสามารถทำการประเมินได้ในขอบเขตที่แตกต่างกันอาจจะเป็นการประเมินในขอบเขตที่แคบ เช่น การประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือการประเมินในขอบเขตที่กว้าง เช่น การประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการประเมินหรือสิ่งที่เราต้องการตรวจสอบและระยะของการประเมิน

ประยงค์ หัตถพรหม (2560, น. 177-178) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผลหลักสูตร กำหนดขอบเขตได้ ดังนี้

1. ประเมินผลตามจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ (Goals and Objectives) เป็นการพิจารณาว่าเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมนั้นหรือไม่ เพียงใด สามารถบรรลุวัตถุประสงค์นี้ได้หรือไม่ ไม่ยากไม่ง่ายจนเกินไป

2. ประเมินผลโครงการทั้งหมดของโรงเรียน (Program of Schooling) เป็นการพิจารณาว่าโรงเรียนจัดโครงการเรียนการสอนใดบ้าง สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายหรือไม่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการบริหารทางด้านหลักสูตร ตารางสอน ห้องสมุด เป็นต้น

3. การประเมินผลโครงการเฉพาะส่วน (Specific Segment of the Education Program) เป็นการพิจารณาโครงการทำงานแต่ละโครงการว่าได้ผลเป็นที่ยอมรับหรือคัดค้านและในการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของการทำงานตามโครงการ

4. การประเมินผลการเรียนการสอน (Instruction) เป็นการพิจารณาการเรียนการสอน ตลอดจนการนำสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ มาใช้ ผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จในด้านการเรียน การนำความรู้ออกไปประกอบอาชีพได้

5. ประเมินผลโครงการ (Evaluation Program) เป็นการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ผลการดำเนินงานตามโครงการ ประสิทธิภาพ การตอบสนองจากชุมชนและสังคมของแรงงานและผลกระทบที่มีต่อสังคม

6. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมถึงการสอบของนักเรียนเป็นอย่างไร จะดีหรือเลวนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การสอนของครู ความบกพร่องทางร่างกายของผู้เรียน กรณีที่บ้าน ความยากง่ายของข้อสอบ ความยากง่ายของแบบเรียน เป็นต้น

7. ประเมินโครงการของผู้ที่เรียนจบออกไปว่าหางานทำได้หรือไม่ ทำแล้วเกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมมากน้อยเพียงใด สังคมยอมรับในผลผลิตที่ออกไปจากสถาบันนั้นหรือไม่

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 261) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตร สามารถทำการประเมินได้ในขอบเขตที่แตกต่างกันอาจจะเป็นการประเมินในขอบเขตที่แคบ เช่น การประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือการประเมินในขอบเขตที่กว้าง เช่น การประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการประเมินหรือสิ่งที่เราต้องการตรวจสอบและระยะของการประเมิน

Beauchamp (1975, p. 177) ได้กำหนดขอบข่ายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า ประกอบด้วยการประเมินผล 4 ด้าน ได้แก่

1. ประเมินผลการใช้หลักสูตร (Evaluation of Teacher use of the Curriculum)
2. ประเมินผลรูปแบบของหลักสูตร (Evaluation of the Design)
3. ประเมินผลการเรียนของนักเรียน (Evaluation of Pupil Outcomes)
4. ประเมินผลระบบหลักสูตร (Evaluation of Curriculum System)

Saylor and Alexander (1981, p. 265) ได้กล่าวถึงขอบเขตของการประเมินหลักสูตรไว้ในหนังสือ Planning Curriculum for Modern School ว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ต้องอาศัยเทคนิคต่าง ๆ มาประกอบการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งมีขอบเขตของการประเมินผลหลักสูตร ดังนี้

1. ประเมินผลจุดมุ่งหมายในระดับต่าง ๆ ได้แก่ จุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร จุดมุ่งหมายเฉพาะวิชา จุดมุ่งหมายในการสอน เพื่อดูว่าจุดมุ่งหมายเหล่านี้เหมาะสมสอดคล้องกับตัวผู้เรียนและสภาพสิ่งแวดล้อมหรือไม่เพียงใด ภาษาที่ใช้ยุ่งยากแก่การสื่อสารและการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้สูงเกินไปยากแก่การปฏิบัติหรือไม่

2. ประเมินผลโครงการการศึกษาของโรงเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เป็นการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้หลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เช่น การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ การดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน การจัดสรรงบประมาณ การแนะแนว ห้องสมุด โรงฝึกงาน การดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ได้กระทำไปมากน้อยแค่ไหน และโครงการที่ได้กระทำไปมีประสิทธิภาพหรือไม่

3. ประเมินผลการเลือกเนื้อหาสาระของวิชาการเลือกและการจัดประสบการณ์ การเรียนและสื่อการเรียนว่าได้จัดและดำเนินไปเหมาะสมมากน้อยเพียงใดและการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ได้สัดส่วนกับครบทุกด้านและมีความเหมาะสมหรือไม่

4. ประเมินผลการสอน การประเมินผลขั้นนี้ ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทมากในการนำ หลักสูตรมาปรับใช้ในห้องเรียน การประเมินผลระดับนี้ ถ้าเพื่อดูว่าการสอนของครูดำเนินไปโดย ยึดถือหลักสูตรเป็นหลักหรือไม่ การสอนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปตามจุดหมายของ หลักสูตรหรือไม่ เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนก็คือ ความสำเร็จในการสอนของครู เพื่อดำเนินไปสู่จุดหมายของหลักสูตร

5. ประเมินผลโครงการของหลักสูตร ถึงแม้ว่าการประเมินผลแต่ละโครงการ ได้วางแผนและขั้นตอนของการประเมินผลไว้อย่างดีแล้วก็ตาม แต่การดำเนินงานอาจมี ข้อผิดพลาดได้ ซึ่งจะเป็นผลทำให้การประเมินผลเพื่อสรุปผลของหลักสูตรผิดพลาดไปได้ ฉะนั้น จึงต้องมีการประเมินผลโครงการเพื่อตรวจสอบอีกขั้นหนึ่ง

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ขอบเขตในการประเมินหลักสูตร สามารถทำ การประเมินได้ในขอบเขตที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย การประเมินตามจุดหมายของหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดหมายของการประเมินหรือสิ่งที่เราต้องการ ตรวจสอบและระยะของการประเมิน

2.2.5 เกณฑ์ในการประเมินหลักสูตร

เนื่องจากการประเมินหลักสูตรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ผู้ทำหน้าที่ประเมินผล ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและจำเป็นต้องยึดหลักการที่สำคัญในการประเมินผล เพื่อที่จะทำให้การประเมินผล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลจากการประเมินหลักสูตรที่มี คุณค่าเพียงพอที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรได้จริง มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่จะช่วยในการประเมินหลักสูตร ดังนี้

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, น. 254) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่จะช่วยในการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1. มีจุดประสงค์ในการประเมินหลักสูตรที่ชัดเจนและแน่นอน
2. มีเครื่องมือและเกณฑ์การวัดที่เชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับ
3. ข้อมูลจะต้องได้มาอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้และมากพอ ที่จะใช้เป็น ตัวประเมินค่าหลักสูตรได้
4. มีขอบเขตที่แน่นอนชัดเจนว่าต้องการประเมินในเรื่องใดแค่ไหนและประเด็น ของเรื่องที่จะประเมินอยู่ในช่วงเวลาที่นำเสนอใจ
5. การกำหนดกฎเกณฑ์และกำหนดเครื่องมือในการประเมินผลจะต้องพิจารณา อย่างรอบคอบ
6. การวิเคราะห์ผลการประเมินต้องทำอย่างระมัดระวังรอบคอบและให้มีความเที่ยงตรงในการพิจารณา
7. การประเมินผลหลักสูตรควรใช้หลาย ๆ วิธี

8. มีเอกภาพในการตัดสินผลการประเมิน

9. ผลต่างที่ได้จากการประเมินควรนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในด้านการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดีและมีคุณค่าสูงสุดตามที่ต้องการ

10. ต้องถือปฏิบัติต่อเนื่องตลอดเวลา

ชวลิต ชูคําแพง (2551, น. 184-187) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ใช้สำหรับพิจารณาตัดสินการประเมินหลักสูตรควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. เกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ (scientific criteria) ได้แก่ ความเที่ยงตรงภายใน (Internal validity) ความเที่ยงตรงภายนอก (External validity) ความเชื่อถือได้ (Reliability) และความเป็นปรนัย (Objectivity)

2. เกณฑ์ในเชิงปฏิบัติ (practical criteria) ได้แก่ ความสอดคล้องสัมพันธ์ (relevance) ความสำคัญ (important) ขอบข่ายของการประเมิน (scope) ความเชื่อถือ และการยอมรับ (credibility) เวลา (timeliness) ขอบเขตของการใช้ผลการประเมิน (pervasiveness) และประสิทธิภาพ (efficiency)

บุญเลี้ยง หุมทอง (2557, น. 308-309) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่จะช่วยในการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1. มีจุดประสงค์ในการประเมินที่แน่นอน การประเมินผลหลักสูตรจะต้องกำหนดลงไปให้แน่นอน ชัดเจนว่าประเมินอะไร

2. มีเครื่องมือและเกณฑ์การวัดที่เชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับ

3. ข้อมูลจะต้องได้มาอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้และมากพอที่จะใช้เป็นตัวประเมินค่าหลักสูตรได้

4. มีขอบเขตที่แน่นอนชัดเจนว่าต้องการประเมินในเรื่องใดแค่ไหนและประเด็นของเรื่องที่จะประเมินอยู่ในช่วงเวลาที่นำเสนอ

5. ประเด็นของเรื่องที่จะประเมินอยู่ในช่วงเวลาของความสนใจ

6. การกำหนดกฎเกณฑ์และกำหนดเครื่องมือในการประเมินผลจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ

7. การวิเคราะห์ผลการประเมินต้องทำอย่างระมัดระวังรอบคอบและให้มีความเที่ยงตรงในการพิจารณา

8. การประเมินผลหลักสูตรควรใช้หลาย ๆ วิธี

9. มีเอกภาพในการตัดสินผลการประเมิน

10. ผลต่างที่ได้จากการประเมินควรนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในด้านการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดีและมีคุณค่าสูงสุดตามที่ต้องการ

11. ต้องถือปฏิบัติสืบเนื่องสม่ำเสมอตลอดเวลา

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 263) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผลหลักสูตร เป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนมาก ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมิน จำเป็นต้องยึดหลักการที่สำคัญในการประเมินผล

เพื่อที่จะทำให้การประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลจากการประเมินหลักสูตรที่มีคุณค่าเพียงพอที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรได้จริง เป็นข้อมูลหรือหลักฐานที่เชื่อถือได้สูง มีความเที่ยงตรง ดังนั้นในการประเมินผลหลักสูตรเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีคุณค่า จึงมีหลักเกณฑ์ที่จะช่วยในการประเมิน สรุป 11 ประการ ดังนี้

1. มีจุดประสงค์ในการประเมินที่แน่นอน การประเมินผลหลักสูตรจะต้องกำหนดลงไปให้แน่นอน ชัดเจนว่าประเมินอะไร
2. มีเครื่องมือและเกณฑ์การวัดที่เชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับ
3. ข้อมูลจะต้องได้มาอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้และมากพอ ที่จะใช้เป็นตัวประเมินค่าหลักสูตรได้
4. มีขอบเขตที่แน่นอนชัดเจนว่าต้องการประเมินในเรื่องใดแค่นั้น
5. ประเด็นของเรื่องที่จะประเมินอยู่ในช่วงเวลาของความสนใจ
6. การรวบรวมข้อมูลมาเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์และกำหนดเครื่องมือในการประเมินผลจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ
7. การวิเคราะห์ผลการประเมินต้องทำอย่างระมัดระวังรอบคอบและให้มีความเที่ยงตรงในการพิจารณา
8. การประเมินผลหลักสูตรควรใช้หลาย ๆ วิธี
9. มีเอกภาพในการตัดสินผลการประเมิน
10. ผลต่าง ๆ ที่ได้จากการประเมินควรนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในด้านการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดีและมีคุณค่าสูงสุดตามที่ต้องการ
11. ต้องถือปฏิบัติสืบเนื่องสม่ำเสมอตลอดเวลา

Daniel L. Stufflebeam (1971, p.p. 279-313) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่จะช่วยในการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงภายใน (Internal validity) หมายถึง การออกแบบการประเมินเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ประเมินผลของการประเมินตรงตามปรากฏการณ์ เป็นตัวแทนภายในขอบข่ายของการพิจารณาอย่างถูกต้องและเป็นจริง
2. ความเที่ยงตรงภายนอก (External validity) หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตรที่ได้สามารถนำไปอ้างอิงสรุปได้กว้างขวางเพียงใดเกี่ยวกับเรื่องเวลา สิ่งแวดล้อม ภูมิภาค และบุคคล ที่มีสภาพความคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ประเมิน
3. ความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง ความคงที่ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการใช้เครื่องมือวัดหลายอย่าง ผู้ประเมินหลักสูตรควรคำนึงถึงความเพียงพอของการเก็บหรือวัด หรืออาจจะทำการวัดหลาย ๆ ครั้ง หรือวัดครั้งเดียวด้วยเทคนิคการวัดแบบต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความคงที่ของคำตอบเรื่องนี้ ผู้ประเมินหลักสูตรต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การวัดค่อนข้างมากและมีความละเอียด รอบคอบและมีความรับผิดชอบ

4. ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากการวัดตรงกันมากน้อยเพียงไร ผู้ประเมินรวบรวมข้อมูล รายละเอียดและตัดสินใจ แปลผลตรงกับบุคคลที่ร่วมประเมินด้วยความเป็นปรนัยของการประเมินจึงจะเกิดขึ้น

5. ความสอดคล้องสัมพันธ์ (relevance) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมินเพียงไร การกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินไว้ชัดเจน จะช่วยให้ผู้ประเมินมีความระมัดระวังในการเก็บข้อมูลและตรวจสอบตนเองได้เสมอ ทำกิจกรรมการประเมินสอดคล้องกับประเด็นที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย

6. ความสำคัญ (important) หมายถึง การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักสูตรที่จะประเมิน การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลว่าข้อมูลส่วนใดมีประโยชน์มากกว่ากัน เพราะการประเมินหลักสูตรบางครั้งต้องทำการประเมินที่มีลักษณะกว้างและลึก การเก็บรวบรวมข้อมูล ถ้าไม่มีการจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักสูตรที่จะประเมิน จะทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกันจำนวนมาก ซึ่งต่อมาอาจพบว่าข้อมูลที่มีความสำคัญน้อยมีจำนวนมากที่ใช้ในการสรุป ส่วนการเก็บข้อมูลบางองค์ประกอบของหลักสูตรที่เก็บข้อมูลมาจำนวนน้อย แต่กลับมีความสำคัญ ผู้ประเมินหลักสูตรต้องถือเป็นความรับผิดชอบที่จะต้องจัดลำดับความสำคัญให้กับข้อมูลที่จะไปเก็บรวบรวม

7. ขอบข่ายของการประเมิน (scope) หมายถึง ระบบและแบบแผนของการประเมินที่จะเอื้ออำนวยให้การศึกษาได้กว้างและลึก ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และไม่ควรหยาบยวกวิธีการประเมินเพียงอย่างเดียวหนึ่งมาใช้ในการประเมินหลักสูตร

8. ความเชื่อถือและการยอมรับ (credibility) หมายถึง ผู้ที่ต้องการใช้ผลการประเมิน มีความเชื่อถือในผู้ประเมินและยอมรับข้อมูลจากผลการประเมินได้มากน้อยเพียงใด เพราะความสัมพันธ์ของผู้ประเมินหลักสูตรกับผู้ใช้การประเมินหลักสูตรจะมีอิทธิพลต่อการประเมินหลักสูตรมาก

9. เวลา (timeliness) หมายถึง การรายงานผลการประเมินจะทันใช้เวลาที่ต้องการหรือไม่ การใช้เวลาสำหรับกิจกรรมการประเมิน การเขียนรายงานการประเมิน เป็นรายละเอียดจะต้องใช้เวลามาก อาจจะทำให้พลาดโอกาสที่จะใช้ผลการประเมิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร รวมทั้งการตัดสินใจหลักสูตร ดังนั้น การเสนอรายงานอาจจะทำเป็นระยะ โดยนำเสนอแบบไม่เป็นทางการก็สามารถช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการรายงานผลที่ช้าเกินกว่ากำหนดและไม่ทันนำมาใช้การพิจารณาตัดสินใจ

10. ขอบเขตของการใช้ผลการประเมิน (pervasiveness) หมายถึง การนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้อย่างกว้างขวางและมีการเผยแพร่ผลการประเมินอย่างไร การเขียนรายงานการประเมินหลักสูตรจะต้องกำหนดเป้าหมายที่จะนำเสนอให้ถูกต้อง เช่น ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครูและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ต้องการทราบและใช้ผลการประเมินกว้างและลึกในลักษณะที่แตกต่างกัน

11. ประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง การพิจารณาทางเลือกในการปฏิบัติเมื่อการประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทางเลือกนั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน ค่าใช้จ่าย ประโยชน์

ที่ได้รับจากการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ มีทรัพยากรอะไรบ้างที่สูญเสียโดยเปล่าประโยชน์ ทั้ง ๆ ที่ การสูญเสียนั้นสามารถหลีกเลี่ยงได้ มีสถานการณ์หรือเหตุการณ์อะไรที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน แต่ไม่ได้มาใช้ในการศึกษา การดำเนินการประเมินส่วนมากจะพบกับข้อจำกัดต่าง ๆ ผู้ประเมิน หลักสูตรต้องมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรให้มาก

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า เกณฑ์ในการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย (1) มีจุดประสงค์ในการประเมินที่แน่นอน (2) มีการวัดที่เชื่อถือได้ โดยมีเครื่องมือและเกณฑ์ การวัดเป็นที่ยอมรับ (3) มีขอบเขตที่แน่นอนชัดเจน (4) การรวบรวมข้อมูลจะต้องพิจารณาอย่าง รอบคอบ (5) การวิเคราะห์ผลการประเมินมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ ความเป็นปรนัยและ ความมีประสิทธิภาพ (6) การประเมินผลหลักสูตรควรใช้วิธีการที่หลากหลาย (7) ผลจากการ ประเมินควรนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ

2.2.6 ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการพิจารณาคูณค่าของหลักสูตร ขั้นตอน หรือวิธีการประเมินจึงมีความสำคัญมาก ซึ่งนักศึกษาหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร ดังนี้

ชาลิต ชูกำแพง (2551, น. 160-161) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินควรดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ ชัดเจนก่อนว่าจะประเมินในส่วนใดหรือเรื่องใด และในแต่ละเรื่องจะศึกษาบางส่วนหรือทุกส่วน ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดด้วยว่า ต้องการนำข้อมูลมาทำอะไร การกำหนดขอบข่าย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินหลักสูตรอย่างเด่นชัด จะเป็นกรอบของการ ประเมินผลหรือตัวเสนอแนะรูปแบบของการประเมินผลกลุ่มผู้ให้ข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

2. ขั้นการวางแผนแบบประเมิน

ขั้นนี้เปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมิน หลังจาก ที่ผู้ประเมินผลได้ศึกษาและสำรวจเอกสาร และผลงานประเมินที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ แล้ว ก็พร้อมที่จะ ตัดสินใจตามรูปแบบของการประเมินหลักสูตรได้ โดยสิ่งที่ผู้ประเมินผลจะต้องตัดสินใจกำหนด มีดังนี้

2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การกำหนดแหล่งข้อมูล

2.3 การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินที่เหมาะสม

3. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินผลกำหนดวิธีการกำหนดการจัดระบบโดยอาจจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่และพิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินผลและลักษณะข้อมูล จากนั้นวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดว่าสอดคล้องกันหรือไม่

5. ชั้นรายงานผลการประเมิน

โดยมุ่งเสนอข้อมูลบ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรนี้เมื่อนำไปปฏิบัติแล้วมีคุณภาพหรือไม่ มีส่วนใดที่แก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิก

ประสาธ เนืองเฉลิม (2554, น. 116) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินควรดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนก่อนว่าจะประเมินในส่วนใดหรือเรื่องใด และในแต่ละเรื่องจะศึกษาบางส่วนหรือทุกส่วน ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดด้วยว่า ต้องการนำข้อมูลมาทำอะไร การกำหนดขอบข่ายวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินหลักสูตรอย่างเด่นชัด จะเป็นกรอบของการประเมินผลหรือตัวเสนอแนะรูปแบบของการประเมินผลกลุ่มผู้ให้ข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

2. ขั้นการวางแผนแบบประเมิน

ขั้นนี้เปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมิน หลังจากผู้ประเมินผลได้ศึกษาและสำรวจเอกสาร และผลงานประเมินที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ แล้ว ก็พร้อมที่จะตัดสินใจตามรูปแบบของการประเมินหลักสูตรได้ โดยสิ่งที่ผู้ประเมินผลจะต้องตัดสินใจกำหนดดังนี้

2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การกำหนดแหล่งข้อมูล

2.3 การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินที่เหมาะสม

3. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินผลกำหนดวิธีการกำหนดการจัดระบบโดยอาจจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่และพิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินผลและลักษณะข้อมูล จากนั้นวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดว่าสอดคล้องกันหรือไม่

5. ชั้นรายงานผลการประเมิน

โดยมุ่งเสนอข้อมูลบ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรนี้เมื่อนำไปปฏิบัติแล้วมีคุณภาพหรือไม่ มีส่วนใดที่แก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิก

บุญเลี้ยง พุ่มทอง (2557, น. 310-311) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร โดยสามารถสรุปขั้นตอนการประเมินหลักสูตร ได้ดังนี้

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมิน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการในการดำเนินการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร ในส่วนใด ด้วยวัตถุประสงค์อย่างไร การกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินที่ชัดเจนทำให้เราสามารถกำหนดวิธี เครื่องมือ และขั้นตอนในการประเมินได้อย่างถูกต้องและทำให้การประเมินหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้

2. ขั้นกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการที่จะใช้ในการประเมินผล การกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมิน เปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมิน เกณฑ์การประเมินเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพของหลักสูตรที่ถูกประเมิน การกำหนดวิธีการที่จะใช้ในการประเมินผลทำให้เราสามารถดำเนินงานไปตามขั้นตอนอย่างราบรื่น

3. ขั้นการสร้างเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะมีผลทำให้การประเมินนั้นน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายอย่าง ซึ่งผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และสร้างอย่างมีคุณภาพ มีความเชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรงสูง

4. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินต้องเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ ในบางครั้งถ้าจำเป็นต้องอาศัยผู้อื่นในการรวบรวมข้อมูล ควรพิจารณาผู้ที่จะทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเหมาะสม เพราะผู้เก็บรวบรวมข้อมูลมีส่วนช่วยให้ข้อมูลที่รวบรวมได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ

5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะต้องกำหนดวิธีการการจัดระบบข้อมูล พิจารณาเลือกใช้สถิติในการใช้ข้อมูลที่เหมาะสม แล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

6. ขั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมินในขั้นนี้ ผู้ประเมินจะสรุปและรายงานผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณารูปแบบของการรายงานผลว่า ควรจะเป็นรูปแบบใดและการรายงานผลจะเสนอข้อมูลที่บ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่เพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ควรแก้ไข ปรับปรุงหรือยกเลิก

7. ขั้นนำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรในโอกาสต่อไป

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 268-269) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร โดยสามารถสรุปขั้นตอนการประเมินหลักสูตร ได้ดังนี้

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมิน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการในการดำเนินการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร ในส่วนใด ด้วยวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น ต้องการประเมินเอกสารหลักสูตรเพื่อดูว่าเอกสารหลักสูตรถูกต้อง

สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแค่ไหนหรือจะประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินที่ชัดเจนทำให้เราสามารถกำหนดวิธี เครื่องมือและขั้นตอนในการประเมินได้อย่างถูกต้องและทำให้การประเมินหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้

2. ขั้นตอนกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการที่จะใช้ในการประเมินผล การกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมิน เปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมิน เกณฑ์การประเมิน เป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพของหลักสูตรที่ถูกประเมิน การกำหนดวิธีการที่จะใช้ในการประเมินผล ทำให้เราสามารถดำเนินงานไปตามขั้นตอนอย่างราบรื่น

3. ขั้นการสร้างเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะมีผลทำให้การประเมินนั้นน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายอย่าง ซึ่งผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และสร้างอย่างมีคุณภาพ มีความเชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรงสูง

4. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินต้องเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ ในบางครั้งถ้าจำเป็นต้องอาศัยผู้อื่นในการรวบรวมข้อมูล ควรพิจารณาผู้ที่จะทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเหมาะสม เพราะผู้เก็บรวบรวมข้อมูลมีส่วนช่วยให้ข้อมูลที่รวบรวมได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ

5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะต้องกำหนดวิธีการการจัดระบบข้อมูล พิจารณาเลือกใช้สถิติในการใช้ข้อมูลที่เหมาะสม แล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

6. ขั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมินในขั้นนี้ ผู้ประเมินจะสรุปและรายงานผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณารูปแบบของการรายงานผลว่า ควรจะเป็นรูปแบบใดและการรายงานผลจะมุ่งเสนอข้อมูลที่บ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่เพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ควรแก้ไข ปรับปรุงหรือยกเลิก

7. ขั้นนำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรในโอกาสต่อไป

Taba (1962, p. 324) ได้ให้แนวทางในการประเมินผลหลักสูตร เป็นกระบวนการ มีขั้นตอน ต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์และตีความวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้มองเห็นกระจ่างชัดในเชิงพฤติกรรม คือ ปฏิบัติได้จริง (Formulation and Clarification for Objective)

2. คัดเลือกและสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับค้นหลักฐาน (Selection and Construction of the Appropriate Instruments for Getting Evidences)

3. ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นประเมินผลหลักสูตรตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (Application of Evaluative Criteria)

4. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนและลักษณะของการสอนเพื่อนำมาประกอบในการแปลผลของการประเมิน (Information on the Background of Students and the Nature of Instruction in the light of Which to Interpret the Evidences)

5. แปลผลของการประเมินเพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรและการสอนต่อไป (Translation of Evaluation Findings into Improvement of the Curriculum and Instruction)

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร ได้ดังนี้

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมินหลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการในการดำเนินการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร จะทำให้เราสามารถกำหนดวิธีการ เครื่องมือ และขั้นตอนในการประเมินได้อย่างถูกต้อง

2. ขั้นกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการที่จะใช้ในการประเมินผลหลักสูตร การกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินเปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมิน เกณฑ์การประเมินจะเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพในส่วนของหลักสูตรที่ถูกประเมิน การกำหนดวิธีการที่จะใช้ในการประเมินผลหลักสูตรทำให้เราสามารถดำเนินงานไปตามขั้นตอนได้อย่างราบรื่น

3. ขั้นการสร้างเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะมีผลทำให้การประเมินหลักสูตรนั้นน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน ซึ่งผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และสร้างอย่างมีคุณภาพ มีความเชื่อถือได้ และมีความเที่ยงตรงสูง

4. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นการรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ประเมินต้องเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและระยะเวลาที่กำหนดไว้ ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลมีส่วนช่วยให้ข้อมูลที่รวบรวมได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ

5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะต้องกำหนดวิธีการจัดระบบข้อมูลพิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม แล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

6. ขั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมิน ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะสรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต้น ผู้ประเมินจะต้องพิจารณารูปแบบของการรายงานผลว่าควรจะเป็นรูปแบบใด และการรายงานผลจะมุ่งเสนอข้อมูลที่บ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่ เพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ควรแก้ไข ปรับปรุงหรือยกเลิก

7. ขั้นนำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรในโอกาสต่อไป

2.2.7 ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรที่เป็นระบบ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เพื่อนำข้อมูลที่ได้ ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่มีคุณภาพต่อไป โดยมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร ดังนี้

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, น. 257-258) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร มีดังนี้

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้น มีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงให้ถูกจุด ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจและค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชน
3. ช่วยในการบริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารจะได้รู้ว่าควรจะตัดสินใจและสนับสนุน ช่วยเหลือหรือบริการทางใดบ้าง
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนการสอนนักเรียนได้ดี ด้วยความร่วมมือกันทั้งทางด้านโรงเรียนและทางบ้าน
6. ให้ผู้ปกครองทราบความเป็นไปอย่างสม่ำเสมอเพื่อหาทางส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง นักเรียนกับทางโรงเรียน
7. ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบ เพราะมีเครื่องมือและหลักเกณฑ์ ทำให้เป็นเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น
8. ช่วยชี้ให้เห็นคุณค่าของหลักสูตร
9. ช่วยให้ผู้สามารถวางแผนการเรียนในอนาคตได้ ข้อมูลของการประเมินผลหลักสูตร ทำให้ทราบเป้าหมายแนวทางและขอบเขตในการดำเนินการศึกษาของโรงเรียน

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557, น. 311-312) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร ได้ดังนี้

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้น มีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงให้ถูกจุด ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจและค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชน
3. ช่วยในการบริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารจะได้รู้ว่าควรจะตัดสินใจและสนับสนุน ช่วยเหลือหรือบริการทางใดบ้าง
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนการสอนนักเรียนได้ดี ด้วยความร่วมมือกันทั้งทางด้านโรงเรียนและทางบ้าน
6. ให้ผู้ปกครองทราบความเป็นไปอย่างสม่ำเสมอเพื่อหาทางส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง นักเรียนกับทางโรงเรียน
7. ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบ เพราะมีเครื่องมือและหลักเกณฑ์ ทำให้เป็นเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น
8. ช่วยชี้ให้เห็นคุณค่าของหลักสูตร

9. ช่วยให้เราสามารถวางแผนการเรียนในอนาคตได้ ข้อมูลของการประเมินผลหลักสูตร ทำให้ทราบเป้าหมายแนวทางและขอบเขตในการดำเนินการศึกษาของโรงเรียน

Taba (1962, p. 310) ได้กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะทำให้เราทราบถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตร การประเมินผลมีประโยชน์ในการจัดการศึกษา การจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรต้องอาศัยผลจากการประเมินผลเป็นสำคัญ ประโยชน์ของการประเมินผลหลักสูตร มีดังนี้

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้น มีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงให้ถูกจุด ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจและค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชน

3. ช่วยในการบริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารจะรู้ว่าควรจะตัดสินใจและสนับสนุน ช่วยเหลือหรือบริการทางใดบ้าง

4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา

5. ส่งเสริมให้การเรียน การสอนได้ผลดี

6. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน

7. ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบ เพราะมีเครื่องมือและหลักเกณฑ์ ทำให้เป็นเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น

8. ช่วยชี้ให้เห็นคุณค่าของหลักสูตร

9. ช่วยให้เราสามารถวางแผนการเรียนในอนาคตได้ ข้อมูลของการประเมินผลหลักสูตร ทำให้ทราบเป้าหมายแนวทางและขอบเขตในการดำเนินการศึกษา

Saylor and Alexander (1981, p. 265) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร ดังนี้

- 1.) ทำให้ทราบหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้นมีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงได้ถูกจุด ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

2. สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ และค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน

3. ช่วยในการบริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารจะรู้ว่าควรจะตัดสินใจและสนับสนุนช่วยเหลือ หรือบริหารทางด้านใดบ้าง

4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา

5. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อการเรียนการสอนนักเรียนได้ผลดี ด้วยความร่วมมือกันทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน

6. ให้ผู้ปกครองทราบความเป็นไปอย่างสม่ำเสมอเพื่อหาทางส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับทางโรงเรียน

7. ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบ เพราะมีเครื่องมือ และหลักเกณฑ์ ทำให้เป็นเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น

8. ช่วยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตร

9. ช่วยให้สามารถวางแผนการเรียนในอนาคตได้ ข้อมูลของการประเมินผลหลักสูตร ทำให้ทราบเป้าหมายแนวทางและขอบเขตในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร ได้ดังนี้ (1) ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้นมีจุดดีหรือจุดบกพร่องในส่วนใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงให้หลักสูตรมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น (2) สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ และค่านิยมที่มีต่อสถานศึกษา (3) ช่วยในกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารด้านการสนับสนุนช่วยเหลือหรือบริหารทางด้านวิชาการ (4) ส่งเสริมให้ประชาชนให้ความสำคัญกับการศึกษา (5) ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบที่ชัดเจน (6) ช่วยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตร (7) ทำให้ทราบเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

2.2.8 ปัญหาในการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการควบคุมคุณภาพ การประกันคุณภาพของการศึกษาหลาย ๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน ระดับเขตจนถึงระดับชาติ ผู้ที่มีบทบาทในการประเมินทั้งในระดับผู้จัดทำนโยบายการศึกษา ผู้กำกับดูแล จนถึงระดับผู้ปฏิบัติ จึงควรทำความเข้าใจกับประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของ การประเมินหลักสูตรให้ชัดเจนเพื่อจะได้กำหนดวางแผนการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการประเมินและสามารถนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ได้จริง แต่ในการประเมินหลักสูตรนั้นก็พบปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้ผลการประเมินนั้นคลาดเคลื่อนและบิดเบือนจากความเป็นจริงทำให้การตัดสินใจคุณค่าของการประเมินนั้นผิดพลาด ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงปัญหาที่พบในการประเมิน ดังนี้

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, น. 258-259) ได้กล่าวถึง ปัญหาในการประเมินหลักสูตร มีดังนี้

1. ปัญหาด้านการวางแผนการประเมินหลักสูตร การประเมินหลักสูตรมักไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ทำให้ขาดความรอบคอบในการประเมินผล และไม่ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน

2. ปัญหาด้านเวลา การกำหนดเวลาไม่เหมาะสม การประเมินหลักสูตรไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด ทำให้ได้ข้อมูลเน้นซ้ำไม่ทันต่อการนำมาปรับปรุงหลักสูตร

3. ปัญหาด้านความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการการประเมิน คณะกรรมการการประเมินหลักสูตรไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรที่จะประเมิน และไม่มีความเชี่ยวชาญในการประเมินผลทำให้ผลการประเมินที่ได้ไม่น่าเชื่อถือ ขาดความรอบคอบ ซึ่งมีผลทำให้การแก้ไขปรับปรุงของหลักสูตรไม่ตรงประเด็น

4. ปัญหาด้านความเที่ยงตรงของข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินไม่เที่ยงตรง เนื่องจากผู้ประเมินมีความกลัวเกี่ยวกับผลการประเมินจึงทำให้ไม่ได้เสนอข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง หรือผู้ถูกประเมินกลัวว่าผลการประเมินออกมาไม่ดี จึงให้ข้อมูลไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

5. ปัญหาด้านวิธีการประเมิน การประเมินหลักสูตรส่วนมากมาจากการประเมินในเชิงปริมาณ ทำให้ได้ข้อค้นพบที่ผิวเผิน จึงควรมีการประเมินผลที่ใช้วิธีการประเมินในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันเพื่อผลที่ได้จะสมบูรณ์และเป็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

6. ปัญหาด้านวิธีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ การประเมินหลักสูตรทั้งระบบมีการดำเนินน้อยมาก ส่วนมากมักจะประเมินเฉพาะด้าน เช่น ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านวิชาการ (Academic Achievement) เป็นหลัก ทำให้ไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัด

7. ปัญหาด้านการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการประเมินหลักสูตรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมักไม่ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

8. ปัญหาด้านเกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การประเมินหลักสูตรไม่ชัดเจน ทำให้ผลการประเมินไม่เป็นที่ยอมรับและไม่ได้นำผลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรจริงจัง

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557, น. 311-312) ได้กล่าวถึง ปัญหาในการประเมินหลักสูตรได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการวางแผนการประเมินหลักสูตร การประเมินหลักสูตรมักไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ทำให้ขาดความรอบคอบในการประเมินผล และไม่ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน

2. ปัญหาด้านเวลา การกำหนดเวลาไม่เหมาะสม การประเมินหลักสูตรไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด ทำให้ได้ข้อมูลเนิ่นช้าไม่ทันต่อการนำมาปรับปรุงหลักสูตร

3. ปัญหาด้านความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการการประเมิน คณะกรรมการประเมินหลักสูตรไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรที่จะประเมินและไม่มีความเชี่ยวชาญในการประเมินผลทำให้ผลการประเมินที่ได้ไม่น่าเชื่อถือ ขาดความรอบคอบ ซึ่งมีผลทำให้การแก้ไขปรับปรุงของหลักสูตรไม่ตรงประเด็น

4. ปัญหาด้านความเที่ยงตรงของข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินไม่เที่ยงตรงเนื่องจากผู้ประเมินมีความกลัวเกี่ยวกับผลการประเมินจึงทำให้ไม่ได้เสนอข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง หรือผู้ถูกประเมินกลัวว่าผลการประเมินออกมาไม่ดี จึงให้ข้อมูลไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

5. ปัญหาด้านวิธีการประเมิน การประเมินหลักสูตรส่วนมากมาจากการประเมินในเชิงปริมาณ ทำให้ได้ข้อค้นพบที่ผิวเผิน จึงควรมีการประเมินผลที่ใช้วิธีการประเมินในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันเพื่อผลที่ได้จะสมบูรณ์และเป็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

6. ปัญหาด้านวิธีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ การประเมินหลักสูตรทั้งระบบมีการดำเนินน้อยมาก ส่วนมากมักจะประเมินเฉพาะด้าน เช่น ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน ด้านวิชาการ (Academic Achievement) เป็นหลัก ทำให้ไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัด

7. ปัญหาด้านการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการประเมินหลักสูตรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมักไม่ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

8. ปัญหาด้านเกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การประเมินหลักสูตรไม่ชัดเจน ทำให้ผลการประเมินไม่เป็นที่ยอมรับและไม่ได้นำผลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรจริงจัง

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 282-283) ได้กล่าวถึง ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินหลักสูตร ว่าเป็นเรื่องค่อนข้างยากในการประเมินต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ เวลาและทรัพยากรที่เพียงพอ รวมทั้งการเตรียมการวางแผนที่ชัดเจนและการมีทฤษฎีรองรับอย่างเพียงพอ และได้สรุปอุปสรรคในการประเมินหลักสูตรไว้ 7 ประการ คือ (1) เวลา (2) เจตคติทางลบ (3) ขาดความเชี่ยวชาญ (4) การประสานงาน (5) ขาดความมุ่งมั่นในการประเมิน (6) ตัวบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนในระยะยาว และ (7) เกณฑ์การประเมิน

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปปัญหาในการประเมินหลักสูตร ได้ 8 ประการ ดังนี้ (1) ปัญหาด้านการวางแผนการประเมินหลักสูตรที่ขาดความรอบคอบในการประเมินผลและไม่ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน (2) ปัญหาด้านการกำหนดเวลาไม่เหมาะสม (3) ปัญหาด้านความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการการประเมิน ทำให้ผลการประเมินที่ได้ไม่น่าเชื่อถือ (4) ปัญหาด้านความเที่ยงตรงของข้อมูล ทำให้ข้อมูลไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง (5) ปัญหาด้านวิธีการประเมิน ส่วนใหญ่เป็นการประเมินในเชิงปริมาณ ทำให้ได้ข้อค้นพบที่ผิวเผิน (6) ปัญหาด้านวิธีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ มีการดำเนินน้อยมาก ส่วนมากมักจะประเมินเฉพาะด้าน (7) ปัญหาด้านการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (8) ปัญหาด้านเกณฑ์การประเมินหลักสูตรไม่ชัดเจน ทำให้ผลการประเมินไม่เป็นที่ยอมรับและไม่นำผลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรจริงจัง

2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมิน เป็นกรอบหรือแนวความคิดที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือรายการประเมิน ซึ่งมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งนักวิชาการทางด้านการประเมินได้เสนอกรอบความคิดให้นักประเมินได้เลือกใช้มีอยู่หลายรูปแบบ (สุนีย์ ภูพันธ์ ,2546, น. 259-283 และสมาน เอกพิมพ์, 2560, น. 272-277 และบุญเลี้ยง ทุมทอง,2557, น. 313-336 และประยงค์ หัตถพรหม,2560, น. 178-204 และประสาธ เมืองเฉลิม,2554, น. 112) รูปแบบการประเมินโดยทั่วไปในปัจจุบัน รูปแบบของการประเมินหลักสูตรสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

2.3.1 รูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จใหม่ ๆ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้ กลุ่มนี้จะเสนอรูปแบบที่เด่น ๆ คือ รูปแบบการประเมินหลักสูตรด้วย Puissance Analysis Technique

2.3.2 รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการประเมินหลักสูตรสามารถ แบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.3.2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model หรือ Objective Based Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ Ralph W.

Tyler (1950) เป็นผู้นำเสนอแนวคิดนี้เป็นคนแรก ซึ่งใช้กันมากในการประเมินผลทางการศึกษา ต่อมา Robert L. Hammond (1959) ได้พัฒนาเพิ่มเติม โดยรวมการประเมินการสอนและการประเมินสถาบันเข้ามาด้วย ต่อมา Provus (1969) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินที่มีการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติจริงกับมาตรฐานที่ตั้งไว้ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร จึงถือเป็นรูปแบบการประเมินที่จะประเมินว่าหลักสูตรมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายเป็นหลัก กล่าวคือพิจารณาว่าผลที่ได้รับ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

2.3.2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย (Goal Free Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ไม่นำความคิดของผู้ประเมินเป็นตัวกำหนดความคิดในโครงการประเมิน ผู้ประเมินจะประเมินเหตุการณ์ที่เกิดตามสภาพความเป็นจริง มีความเป็นอิสระในการประเมินและต้องไม่มีความลำเอียง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Michael Scriven (1991)

2.3.2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์เป็นหลัก เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Robert E. Stake (1967)

2.3.2.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision-Making Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Malcolm M. Provus (1969) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Daniel L. Stufflebeam (1971) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Doris T. Gow (1975) เป็นต้น

การประเมินหลักสูตรมีขอบเขตต่าง ๆ ที่จะต้องทำการประเมินกว้างขวางมาก ดังนั้นวิธีการประเมินหลักสูตรจึงต้องได้รับการวิเคราะห์และออกแบบให้สามารถที่จะประเมินได้ครบถ้วนในขอบข่ายสาระทั้งหมด รูปแบบต่าง ๆ ที่จะใช้ในการประเมินผลมีอยู่หลายรูปแบบ ผู้มีหน้าที่ในการประเมินผลจำเป็นต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจให้กระจ่างชัด และจะต้องนำรูปแบบต่าง ๆ ไปใช้อย่างถูกต้องตรงตามจุดหมายและลักษณะของขอบข่ายสาระแต่ละอย่าง ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า การประเมินผล ขอบข่ายสาระทั้งหมดของหลักสูตรจำเป็นต้องใช้วิธีการหลายวิธีหรือหลาย ๆ รูปแบบ จึงจะได้ข้อมูลที่มีความเชื่อมั่นในการที่จะนำไปพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณค่าเหมาะสมกับความต้องการของสังคม รูปแบบการประเมิน มีดังนี้

2.3.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรด้วย Puissance Analysis Technique

การใช้ Puissance Analysis Technique เป็นวิธีการประเมินหลักสูตรแบบหนึ่ง ซึ่งเริ่มต้นด้วย การวิเคราะห์องค์ประกอบ 3 ส่วนของ Tyler (1950) คือ วัตถุประสงค์

เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective) กิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Activity) และการประเมินผล (Assessment Task) แล้วนำมาใส่ในตาราง The Puissance Analysis Matrix และคิดคำนวณน้ำหนักออกมาโดยใช้สูตร Puissance ผลที่คำนวณได้สามารถแปลความหมายว่าหลักสูตรนั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับใด

การประเมินหลักสูตร โดยใช้วิธีการ Puissance Analysis Technique มีความเกี่ยวข้องกับหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของ Gagne (1974) ซึ่งได้แก่ รูปแบบของการเรียนรู้ (Learning Tyler) และพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้เห็นได้ (Performance Classes) มาสร้างเป็นตาราง The Puissance Analysis Matrix

Gagne (1974, p. 364) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบการเรียนรู้และพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ ว่ามี 2 มิติ คือ

มิติที่ 1 ความรู้ที่ให้แก่ผู้เรียน (Condition of learning) มี 6 รูปแบบ แต่ละรูปแบบจะให้ค่าของความรู้ที่ต่างกันตามลำดับ ดังนี้

1. ความรู้แบบลูกโซ่ (Chaining) ครูมุ่งสอนให้ผู้เรียนได้รับความรู้ โดยสอนให้ผู้เรียนสามารถทำอะไรให้เป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องไปได้ เช่น ท่อง บรรยาย เป็นแล้วนึกออก มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

2. ความรู้แบบเชื่อมโยงโดยใช้คำพูด (Verbal Association) ครูที่มุ่งสอนให้ผู้เรียนรู้จักลำดับขั้นตอนอธิบายเชื่อมโยงด้วยคำพูด เช่น การท่องกลอนใช้คำพูดที่เกี่ยวข้อง มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

3. ความรู้แบบผสมผสาน (Multiple Discrimination) ครูมุ่งสอนให้ผู้เรียนสามารถผสมผสานสิ่งที่เรียนมาได้ต้องการให้จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบความแตกต่าง เช่น สามารถแยกไม้ดอกไม้ประดับได้ แยกพืชใบเลี้ยงคู่ใบเลี้ยงเดี่ยวได้ เป็นต้น มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

4. ความรู้แบบความคิดรวบยอด (Concept) ผู้เรียนที่ได้รับความรู้แบบนี้ จะเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ถูกต้อง เช่น รู้ว่านกเป็นอย่างไร มีปีก 2 ปก ขา 2 ขา สามารถบินได้คือการรู้วิธีการเข้าใจการเกิดความคิดรวบยอด และสรุปได้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

5. ความรู้แบบหลักการ (Rule of Principle) ผู้เรียนที่ได้ความรู้ขั้นนี้สามารถจะผสมผสานแนวคิดหลาย ๆ แนวคิดเข้ากัน ทำให้เกิดหลักการใหม่ รู้กฎเกณฑ์ เกิดความสนใจสรุปหลักการได้มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

6. ความรู้แบบแก้ปัญหา (Problem Solving) ผู้เรียนได้รับความรู้ขั้นนี้ จะสามารถใช้ความรู้ใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น โลหะทุกชนิดเมื่อได้รับความร้อนจะขยายตัวการต่อรางรถไฟจึงต้องเว้นระยะไว้เพื่อให้โลหะขยายตัวป้องกันการโก่งตัวของเหล็ก ความรู้ระดับนี้ เป็นความรู้ที่สูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 6 คะแนน

มิติที่ 2 มิติที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ (Performances Verb) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ 9 ชั้น เป็นผลมาจากความรู้ที่ได้ 6 รูปแบบ ดังนี้

ระดับที่ 1 เป็นระดับพฤติกรรมที่ง่ายที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน มี 3 ชั้น

1.1 การบอกชื่อ (Name) หรือชี้เพื่อแสดงถึงการสามารถที่จำสิ่งที่เรียนได้ การเรียกชื่อสิ่งของได้ ครูชี้แล้วเด็กสามารถบอกชื่อได้

1.2 การเลือกหรือการบอกลักษณะ (Identify) บอกลักษณะของสิ่งของได้ บอกลักษณะของสัตว์ได้

1.3 การบอกกฎเกณฑ์ (Problem Solving) บอกกฎเกณฑ์ที่ท่องไว้ได้ เช่น การท่องสูตรคูณโดยมากแล้วเป็นความรู้ขั้น fact , concept และ principle ซึ่งเป็น Cognitive Domain เป็นส่วนใหญ่

ระดับที่ 2 เป็นระดับพฤติกรรมการเรียนรู้มีค่าปานกลาง มี 2 ชั้น ชั้นแต่ละชั้น มีค่า เท่ากับ 2 คะแนน

2.1 การลำดับ(Order)หมายถึง การเรียงลำดับได้ถูกต้อง เช่น การเรียงลำดับ กษัตริย์ที่ทรงเป็นมหาราชของไทยได้ การเรียงลำดับอักษรไทยได้ เป็นต้น

2.2 การสาธิต (Demonstration) แสดงเป็นตัวอย่าง เช่น การสาธิตการไหว้

ระดับที่ 3 เป็นระดับพฤติกรรมทางการเรียนรู้ที่มีค่ามากที่สุด มี 4 ชั้นตอนด้วยกัน แต่ละชั้นตอนมีค่าเท่ากับ 3 คะแนน คือ

3.1 การสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Construction) เช่น การสร้างรูปแบบ (Model)

3.2 การอธิบายหรือบรรยาย (Description) สามารถบรรยายได้ถูกต้องตามกำหนด เช่นบรรยายคุณลักษณะผู้ที่มีลักษณะเป็นนักบริหาร นักประชาธิปไตย นักแนะแนว เป็นต้น

3.3 การจำแนกหรือแยกแยะ (Discrimination) ให้จำแนกแยกแยะประเภทของสิ่งของได้ เช่น สัตว์น้ำ สัตว์บก สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์มีกระดูกสันหลังและสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลัง เป็นต้น

3.4 การประยุกต์ใช้กฎเกณฑ์ (Applying a Rule) คือการเรียนรู้กฎเกณฑ์แล้วนำไปใช้ได้ เช่น $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$, $102 - .25^2 = (10 + .5)(10 - .5)$

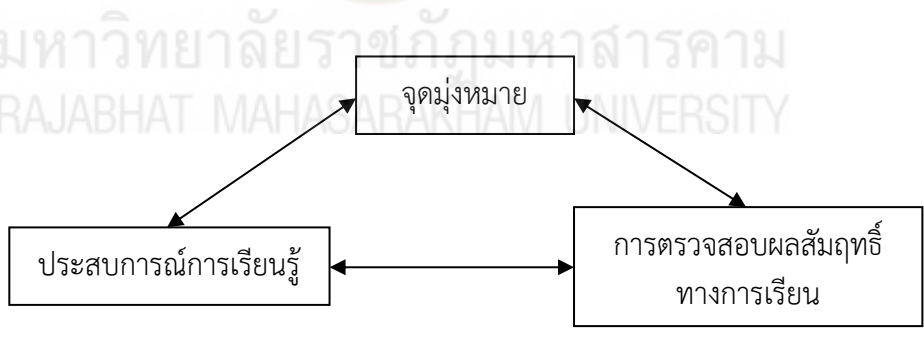
แต่ละองค์ประกอบมีการจำแนกออกเป็นข้อย่อย ๆ และให้คะแนนแต่ละข้อย่อย โดยน้ำหนักคะแนนไม่เท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากพิจารณาถึงความยากง่ายของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น เป็นจุดมุ่งหมายและประเภทของการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยปกติแล้ววิธีการนี้จะใช้สำหรับตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยการพิจารณาตัดสิน ต้องดูจากค่า Puissance Measure (P.M.) ซึ่งคำนวณได้จาก ตาราง The Puissance Analysis Matrix ผลการวิเคราะห์จะเป็น ตัวเลขชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับใดตามหลักการเรียนรู้ของกาเยความรู้หรือพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ยากหรืออยู่ในอันดับสูง ๆ มากเท่าใด ก็จะเป็นความรู้หรือพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและสามารถ นำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้

เป็นประโยชน์ได้มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นหลักสูตรใดที่มุ่งสอนให้ผู้เรียนมีความรู้และแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้ขั้นสูงขึ้นได้หลักสูตรนั้นนับว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพดี

สรุป การประเมินหลักสูตรด้วย Puisseance Analysis Technique เป็นวิธีการที่ใช้ประเมินหลักสูตรโดยส่วนรวม คือ ประเมินองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนรวมกัน คือ จุดมุ่งหมาย กิจกรรมการสอนและการวัดผล ซึ่งการประเมินหลักสูตรด้วย Puisseance Analysis Technique นี้ อาจจะดำเนินวิเคราะห์ที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรเพียงส่วนเดียว เช่น หากวิเคราะห์เฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนหรือวิเคราะห์เฉพาะการวัดผลการเรียนการสอน เพื่อดูว่าแต่ละส่วนของหลักสูตรมีค่าเท่าใดก็ย่อมทำได้

2.3.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Tyler

Ralph Tyler (1950, p. 248) เป็นผู้วางรากฐานในการประเมินหลักสูตร โดยได้ให้นิยามว่า การศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นการประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ อย่างชัดเจนรัดกุม และจำเพาะเจาะจง รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ ไทเลอร์ เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกันขององค์ประกอบหลักสูตร 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ผลของการเรียนของผู้เรียน โดยพิจารณา ตัดสินจากการบรรลุผลสำเร็จของจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 รูปแบบการประเมินของ Ralph Tyler ที่มา Tyler (1950, p. 248)

Ralph Tyler มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร คือ

1. เพื่อตัดสินว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ ส่วนใดที่ประสบความสำเร็จก็อาจเก็บไว้ใช้ต่อไป แต่ส่วนใดที่ไม่ประสบความสำเร็จควรจะปรับปรุงแก้ไข

2. เพื่อประเมินค่าความก้าวหน้าทางการศึกษาของกลุ่มประชากรขนาดใหญ่ เพื่อให้สาธารณชนได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเข้าใจปัญหาความต้องการของการศึกษาและเพื่อใช้ข้อมูลนั้นเป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบายทางการศึกษาที่คนส่วนใหญ่เห็นด้วยเหตุนี้ การประเมินหลักสูตรจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและการประเมินคุณค่าของหลักสูตรด้วย

Ralph Tyler ได้จัดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนและการประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างกว้าง ๆ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goal Sources) คือ นักเรียน สังคม และเนื้อหาสาระส่วนปัจจัยที่กำหนดขอบเขตของจุดมุ่งหมาย (Goal Sources)
2. กำหนดจุดประสงค์เฉพาะหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่ต้องการวัดหลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
4. เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่จะทำให้เนื้อหาหรือประสบการณ์ที่วางไว้ประสบความสำเร็จ
5. ประเมินผลโดยการตัดสินใจด้วยการวัดผลทางการศึกษาหรือทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. หากหลักสูตรไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ก็จะต้องมีการตัดสินใจที่จะยกเลิกหรือปรับปรุงหลักสูตรนั้น แต่ถ้าบรรลุตามจุดมุ่งหมายก็อาจจะใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อปรับปรุงการกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงหรือใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร

วิธีการประเมินภาคขยายของ Ralph Tyler

Ralph Tyler มีความเชื่อว่าการประเมินค่าโปรแกรมเป็นกระบวนการที่ช่วยสร้าง พัฒนาปรับปรุง และทำให้โปรแกรมทางการศึกษาที่มีคุณภาพดำรงอยู่อย่างยั่งยืน สาระของการประเมิน สรุปได้ดังนี้

การประเมินค่าวัตถุประสงค์ โปรแกรมทางการศึกษาที่มีอยู่มากมายและมีความหลากหลายก็ด้วยวัตถุประสงค์ของโปรแกรมที่ต้องการเน้นในจุดที่แตกต่างกันและในบางครั้ง วัตถุประสงค์ของโปรแกรม ก็ถูกบิดเบือนไปจากหลักการที่ควรจะเป็น เพราะสิ่งที่เน้นในวัตถุประสงค์ของโปรแกรมไม่ได้นำมาพิจารณาให้เหมาะสม ในการประเมินโปรแกรมเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและการให้ทุนสนับสนุนหรือส่งเสริมโปรแกรมต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่ต้องประเมินวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการศึกษาด้วยเกณฑ์ ดังนี้

- เกณฑ์ 1. วัตถุประสงค์ควรเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับปรัชญาทางการศึกษาของสถาบัน
- เกณฑ์ 2. วัตถุประสงค์ควรมีความเกี่ยวข้องและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาในรายวิชานั้น ๆ
- เกณฑ์ 3. วัตถุประสงค์ที่เสนอไว้ในโปรแกรมควรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสในการใช้สิ่งที่เขาจะได้เรียนรู้ไป นั่นคือสิ่งที่เขาจะได้เรียนรู้จะเป็นประโยชน์กับเขาในทางปฏิบัติ
- เกณฑ์ 4. วัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมในแง่ที่เป็นความต้องการ ความสนใจ และเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน และในกรณีที่เป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญ แต่ผู้เรียนไม่สนใจในโปรแกรมก็ควรที่จะกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อที่จะพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์นั้นด้วย

การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ Ralph Tyler จะเห็นว่าเป็นการประเมินที่ยึดความสำเร็จของผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน โดยอาศัยการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังเรียน (Pre-Post Measurement) และมีการกำหนดเกณฑ์ไว้ก่อนล่วงหน้าว่าสำเร็จระดับใด จึงจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การประเมินผลในลักษณะนี้จึงเป็นการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

2.3.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Rabert L. Hammond

Rabert L. Hammond (1973, p.128-142) มีแนวคิดในการประเมินหลักสูตร โดยยึดจุดประสงค์เป็นหลักคล้ายแนวคิดของ Ralph Tyler แต่ Rabert L. Hammond ได้เสนอแนวคิดที่ต่างจาก Ralph Tyler คือ การประเมินผลควรประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ในรูปของปฏิสัมพันธ์ (interaction) ของมิติต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย มิติ 3 ด้าน ได้แก่ มิติด้านการจัดการเรียนการสอน มิติด้านสถาบันและมิติด้านพฤติกรรม มีรายละเอียดดังนี้

3.1 มิติด้านการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ 5 ตัวแปร คือ

3.1.1 การจัดชั้นเรียนและตารางสอน เป็นเรื่องของการจัดให้ครูและผู้เรียนมาพบกัน เพื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดชั้นเรียนประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยคือ เวลา และสถานที่ ในเรื่องของเวลา หมายถึง การกำหนดช่วงเวลาการสอน การจัดลำดับเวลาไม่เหมาะสมกับวิชาที่สอน วิชาใดควรสอนกี่ครั้งต่อสัปดาห์ ควรอยู่ในช่วงใดของเวลาเรียน ส่วนสถานที่หมายถึง การจัดชั้นเรียนซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การจัดชั้นเรียนในแนวตั้ง เป็นการจัดชั้นเรียนโดยมีการแบ่งระดับชั้น เนื้อหาที่สอนจัดไปตามแต่ละระดับชั้น ส่วนการจัดชั้นเรียน

ในแนวนอน อาจจัดโดยพิจารณาจากความสามารถ วุฒิภาวะของผู้เรียน พื้นฐานทางสังคมของผู้เรียน

3.1.2 เนื้อหาวิชา หมายถึง โครงสร้างของเนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร ที่นำมาสอนในแต่ละระดับชั้น

3.1.3 วิธีการ หมายถึง หลักการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้ การออกแบบ กิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน

3.1.4 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ หมายถึง สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการใช้หลักสูตร

3.1.5 งบประมาณ หมายถึง เงินที่ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการ เรียนการสอน ค่าบำรุงการศึกษา ตลอดจนค่าจ้างบุคลากร

3.2 มิติด้านสถาบัน ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญ 6 ตัวแปร คือ

3.2.1 นักเรียน มีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณาในการประเมินหลักสูตร คือ อายุ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ความสนใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพร่างกายและจิตใจ บุคลิกภาพและภูมิหลังของครอบครัว

3.2.2 ครู มีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณาในการประเมินหลักสูตร คือ อายุ เพศ วุฒิทาง การศึกษา ประสบการณ์การสอน เงินเดือน กิจกรรมที่ทำในเวลาว่าง การมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตร

3.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณา คือ อายุ เพศ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหาร ลักษณะทางบุคลิกภาพ เงินเดือน ความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานบริหารวิชาการ

3.2.4 ผู้เชี่ยวชาญ มีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณาคือ อายุ เพศ ความ เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ลักษณะของการให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือ ความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงาน

3.2.5 ครอบครัว มีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณา คือ สถานภาพสมรส ขนาด ของครอบครัว รายได้ สถานที่พักอาศัย ระดับการศึกษา

3.2.6 ชุมชน มีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณาคือ สภาพชุมชน จำนวน ประชากรในชุมชน การกระจายของอายุของประชากร ความเชื่อ ค่านิยม สภาพทางเศรษฐกิจ อาชีพในชุมชน

3.3 มิติด้านพฤติกรรม มีองค์ประกอบของพฤติกรรม 3 ด้าน คือ พฤติกรรมด้าน ความรู้ (cognitive domain) พฤติกรรมด้านทักษะ (psychomotor domain) และพฤติกรรมด้านเจตคติ (affective domain)

แนวความคิดการประเมินหลักสูตรของ Robert L. Hammond เริ่มด้วยการประเมินหลักสูตรที่กำลังดำเนินการใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ แล้วเริ่มกำหนดทิศทางและกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ควรจะเริ่มต้นที่วิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตร มีดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ควรจะเริ่มต้นที่วิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตร เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และจำกักระดับชั้นเรียน
2. กำหนดตัวแปรในมิติการสอนและมิติสถาบันให้ชัดเจน
3. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยระบุถึง (1) พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงว่าประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนด (2) เงื่อนไขของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (3) เกณฑ์ของพฤติกรรมที่บอกให้รู้ว่านักเรียนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ มากน้อยเพียงใด
4. ประเมินพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดประสงค์ ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นตัวกำหนดพิจารณาหลักสูตรที่ดำเนินการใช้อยู่เพื่อตัดสิน รวมทั้งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
5. วิเคราะห์ผลภายในองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมแท้จริงที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นผลสะท้อนกลับไปสู่วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้และเป็นการตัดสินใจว่าหลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรของ Robert L. Hammond ใช้แนวคิดของ Ralph Tyler เป็นพื้นฐานในการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและการใช้ข้อมูลจากการประเมินผล ในการปรับปรุงจุดประสงค์ของหลักสูตรนั้น แต่ Robert L. Hammond ให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ตัวแปรของมิติด้านการสอนและมิติด้านสถาบัน ซึ่งอาจมีผลต่อความสำเร็จของหลักสูตรนั้นด้วย

2.3.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Stake (The Stake's Congruence Contingency Model)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Stake (1975, p. 34-35) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ ในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของสแตค จะเริ่มจากการสร้างตารางข้อมูล ซึ่งนักประเมินจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตารางข้อมูลแบ่งลักษณะของข้อมูลเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) สิ่งที่มีอยู่ก่อนหรือสภาพก่อนเริ่มโครงการ (Antecedents) โดยประเมินสิ่งต่าง ๆ ที่มีมาก่อนการใช้หลักสูตร เช่น ลักษณะของผู้เรียนก่อนเรียน ความถนัด ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนที่ผ่านมา คุณลักษณะของครู ลักษณะเนื้อหาวิชา วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่และระบบการบริหารจัดการ เป็นต้น

2) กระบวนการเรียนการสอน (Instructional Process or Transactions) เป็นการประเมินปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง นักเรียนกับวัสดุหลักสูตร สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน เวลาเรียนที่จัดให้ผลผลิตหรือผลที่ได้รับจากโครงการ (outcomes) หรือผลลัพธ์ของหลักสูตร เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการเรียนการสอนไปแล้ว เช่น ความรู้ความสามารถของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะของนักเรียน ตลอดจนผลกระทบจากการสอนของครู ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน ผลการเรียนซ้ำชั้นก่อนที่ผู้ประเมิน จะประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งด้านผู้ประเมินต้องตั้งผลที่คาดหวังเอาไว้ก่อน แล้วสังเกตหรือทดสอบ ผลที่เกิดขึ้นจริง จากนั้นจึงใช้มาตรฐานซึ่งได้แก่เกณฑ์ต่าง ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่าควรจะใช้เป็นการนำไปสู่ การตัดสินใจ

ขั้นตอนในการประเมินผลหลักสูตรตามรูปแบบของ Stake มีรายละเอียด ดังนี้

1. การตั้งเกณฑ์ในการวิเคราะห์หลักสูตร

Stake ได้เสนอหัวข้อของเกณฑ์ที่จะใช้ในการวิเคราะห์หลักสูตรได้ 3 หัวข้อคือ เรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่มีมาก่อนกระบวนการในการสอน และผลที่เกิดขึ้น เขาให้ความคิดเห็นว่าการประเมินจากผลที่ได้รับนั้นยังไม่พอที่จะประเมินว่าหลักสูตรนั้นดีหรือไม่เพียงใดเพราะผลที่ได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอีกหลายอย่างเป็นต้นว่า หากผู้เรียนไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ก็ไม่ได้หมายความว่าหลักสูตรนั้นเป็นหลักสูตรที่ไม่ดี การที่ผู้เรียนไม่สามารถเรียนได้ตามที่ต้องการ อาจมาจากองค์ประกอบทางด้านเวลา เช่น ให้ความแก่ผู้เรียนน้อยไป เวลาที่จัดให้ไม่เหมาะสม

ดังนั้น การที่จะช่วยดูแต่ผลที่ได้รับและนำมาประเมินค่าหลักสูตรนั้นเป็นการไม่เพียงพอและอาจจะไม่สามารถช่วยชี้ช่องทางการปรับปรุงหลักสูตรนั้นแต่อย่างใดด้วยเหตุนี้ Stake จึงได้เสนอว่าควรมีการพิจารณาข้อมูลเพื่อประเมินผลหลักสูตรถึง 3 ด้านดังที่กล่าวมาแล้ว

2. การหาข้อมูลมาประกอบ

หลังจากที่ได้ตั้งเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการประเมินผลหลักสูตรแล้วผู้ประเมินผลหลักสูตรจะต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาพิจารณาตามแบบตัวอย่างของ Stake แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 ส่วนที่เป็นการบรรยายหรือเรียกว่า “ข้อมูลเชิงบรรยาย” (Descriptive Data) ประกอบด้วยข้อมูล 2 ชนิด คือ

2.1.1 ข้อมูลที่อธิบายสิ่งที่คาดหวังของหลักสูตรเกี่ยวกับสิ่งที่มาก่อน กระบวนการเรียนการสอนและผลผลิตของหลักสูตร

2.1.2 ข้อมูลที่อธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริงซึ่งสังเกตได้หรือทดสอบได้เกี่ยวกับสิ่งที่มาก่อนกระบวนการเรียนการสอน ผลผลิตของหลักสูตร

ผู้ประเมินจะต้องอธิบายความสัมพันธ์ (Contingency) ระหว่างสิ่งที่มาก่อน (Antecedent) กระบวนการเรียนการสอน (Transactional) และผลผลิต (Outcomes) ของหลักสูตรและศึกษาความสอดคล้อง (Congruence) ระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงของสิ่งที่มาก่อนกระบวนการผลิตและผลผลิต เพื่อจะได้ทราบว่าจะเป็นไปได้หรือเกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร สรุปเป็นแผนภูมิเกี่ยวกับการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์และความสอดคล้องของหลักสูตร ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายเพื่อหาความสัมพันธ์และความสอดคล้องของหลักสูตร

2.2 ส่วนที่เป็นการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตร หรือที่เรียกว่า “ข้อมูลเชิงตัดสิน” (Judgemental Data) ประกอบด้วยข้อมูล 2 ชนิด คือ

2.2.1 ข้อมูลที่เป็นเกณฑ์มาตรฐาน (Standards) ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ เช่น ครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง ฯลฯ เชื่อว่าควรจะใช้

2.2.2 ข้อมูลที่เป็นการตัดสินของบุคคลต่างๆ ซึ่งเป็นความรู้สึกนึกคิด ตัดสินคุณภาพและความเหมาะสมของบุคคลต่าง ๆ ผู้ประเมินจะต้องตัดสินคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ข้อมูลที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานและข้อมูลที่เป็นการตัดสินของบุคคลต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาตัดสินว่าหลักสูตรมีส่วนใดดีหรือส่วนใดไม่ดี

2.3 วิธีการใช้ตารางในการประเมินผลหลักสูตร

เริ่มต้นด้วยการพิจารณาข้อมูลทั้ง 4 หมวด ตามเกณฑ์ที่ตั้งขึ้น เช่น จาก ตารางแบบตัวอย่างของ Stake จะเริ่มที่ข้อ ก. ด้านสิ่งที่มีมาก่อนข้อ ก.1 บุคลิกและนิสัยของ นักเรียน เราก็จะพิจารณาว่าผลที่คาดหวังหรือวัตถุประสงค์ในด้านนี้คืออะไร และนำมา เปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นว่าตรงหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด และผลที่เกิดขึ้น นั้นใช้มาตรฐานอะไรวัดและถืออะไรเป็นหลักในการตัดสินยกตัวอย่าง เช่น ในเรื่องของบุคลิกและ นิสัยของนักเรียน

ผลที่คาดหวัง : ต้องการนักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำกล้าซักถาม โต้ตอบและโต้แย้ง

ผลที่เกิดขึ้น : ได้นักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำประมาณ 20% และ ได้นักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำตาม 80%

มาตรฐานที่ใช้ : ควรและนักบริหารการศึกษาเห็นว่านักเรียน 100% ควรจะมีทั้งลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตามอยู่ในตัว

ที่มาของหลักสูตรการตัดสิน : สังคมประชาธิปไตย

จากการเปรียบเทียบเกณฑ์ข้อมูลในหมวดต่าง ๆ ในลักษณะข้างต้น ผู้ประเมินจะสามารถเห็นว่าหลักสูตรนั้นมีความสอดคล้องกันหรือไม่ในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ นอกจากนั้นการพิจารณาข้อมูลตามแนวตั้ง ผู้ประเมินจะพบว่าหลักสูตรนั้นมีความสัมพันธ์กัน ในตัวหรือไม่ ซึ่งการวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องกับความสัมพันธ์ของหลักสูตรนี้ จะเป็นแนวทาง ชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงหลักสูตรเป็นอันมาก

2.3.5 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Provus (Provus's Discrepancy Evaluation Model)

Provus (1969, p. 26-27) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน หลักสูตร ซึ่งเรียกว่า “การประเมินผลตามความแตกต่างหรือประเมินผลความไม่สอดคล้อง” (Discrepancy Evaluation) ซึ่งจะประเมินหลักสูตรทั้งหมด 5 ส่วน คือ 1) การออกแบบ (Design) 2) ทรัพยากรหรือสิ่งที่เริ่มตั้งไว้เมื่อใช้หลักสูตร (Installation) 3) กระบวนการ (Process) 4) ผลผลิตของหลักสูตร (Products) 5) ค่าใช้จ่ายหรือผลตอบแทน (Cost) ในแต่ละ ส่วนจะมีขั้นตอนการประเมินผลเหมือนกัน โดยจะดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. เกณฑ์มาตรฐาน (Standard-S) ของสิ่งที่ต้องการวัดว่าต้องการในระดับใด
2. รวบรวมผลการปฏิบัติ (Performance-P) ในขั้นนี้ ผู้ประเมินจะเก็บรวบรวมข้อมูลของสิ่งต่าง ๆ ให้มากพอที่จะนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้
3. เปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (Compare-C) โดยนำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในข้อ 1
4. จำแนกความแตกต่าง (Discrepancy-D) ระหว่างผลการปฏิบัติกับเกณฑ์มาตรฐาน
5. ทำการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการตัดสินใจที่จะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับหลักสูตรนั้น ซึ่งอาจจะเป็นการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้มีคุณภาพดีขึ้นก็ได้

ภาพที่ 2.3 การประเมินของ Provas (1973, p. 26-27)

S = Standard เป็นขั้นแรกของการประเมินหลักสูตร กล่าวคือ ประเมินผลต้องตั้งสิ่งมาตรฐานที่ต้องการวัดไว้ก่อน

P = Performance หลังจากดำเนินการขั้นแรกเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือการปฏิบัติจริง ในสิ่งที่ต้องการวัดให้เพียงพอ ข้อมูลที่รวบรวมมาเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ชัดเจน

C = Compare เมื่อตั้งมาตรฐานและรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ก็นำข้อมูลมาเปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

D = Discrepancy จากการเปรียบเทียบข้อมูลกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินพบว่า มีช่องว่างอะไรที่เกิดขึ้นกับผลที่คาดหวัง

D = Decision Making ผู้ประเมินจะส่งผลการประเมินไปให้ผู้ที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งขั้นตอนการประเมินดังกล่าว สามารถอธิบายเป็นรูปแบบดังนี้

สรุป แบบการประเมินผลหลักสูตรของ Provas นี้ นับว่าสะดวกแก่ผู้ประเมินหลายประเภท และเป็นกระบวนการที่ส่งให้ถึงผู้บริหารจะตัดสินใจ จะใช้หรือไม่หรือจะปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจะหยิบยกข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งมาพิจารณา

2.3.6 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Daniel L. Stufflebeam

Daniel L. Stufflebeam (2007, p. 81-94) ได้อธิบายความหมายของการประเมินผลทางการศึกษาเอาไว้ว่าเป็นกระบวนการบรรยายการหาข้อมูลและการให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางเลือก ฉะนั้นรูปแบบการประเมินผลหลักสูตรตามแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมแก่การช่วยตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดตามปกติ สถานการณ์ในการตัดสินใจ (Decision Settings) โดยทั่วไปจะประกอบด้วยมิติที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

6.1 มิติด้านข้อมูลที่มีอยู่ (Information Grasp) คือ ถ้าจะตัดสินใจทำอะไรสักอย่างจำเป็นต้องคำนึงว่ามีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้นอยู่มากน้อยเพียงใด

6.2 มิติด้านปริมาณความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดขึ้น (Degree of Change) คือ หมายความว่าถ้าจะตัดสินใจทำอะไรสักอย่างหนึ่ง ต้องคำนึงว่าเมื่อทำไปแล้วจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยสักแค่ไหน การตัดสินใจจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงประเมิน (Evaluation Data) มาช่วยเป็นพื้นฐาน เพราะการตัดสินใจใด ๆ ของผู้บริหารที่ไม่ใช่ข้อมูลเชิงปริมาณมาเป็นพื้นฐานในการหาทางเลือก ย่อมเสี่ยงต่อความล้มเหลวในการดำเนินงานตามทางเลือกนั้นอย่างมาก ส่วนการตัดสินใจทางการศึกษานั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องจะจัดเนื้อหาวิชา ในหลักสูตรอย่างไร จะจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีไหน จะใช้สื่อการเรียน การสอนอะไรจะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอะไร ถ้าพิจารณาในแง่ของวิธีการกับผลที่จะเกิดขึ้นและสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง อาจจำแนกการตัดสินใจออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

6.2.1 การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจโดยการคาดหวังว่าเราต้องการให้เกิดผลทางการศึกษาอย่างไร นำมาเป็นประโยชน์ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือในการวางแผนจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี

6.2.2 การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structuring Decisions) เป็นการตัดสินใจโดยการคาดหวังว่าถ้าต้องการให้เกิดผลทางการศึกษาตามที่คาดหวังไว้ในข้อ 1 นั้น ควรจะวางโครงสร้างหรือวางรูปแบบของการใช้หลักสูตรที่พึงประสงค์เอาไว้อย่างไร

6.2.3 การตัดสินใจเกี่ยวกับการนำไปใช้ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจ ว่าตามความเป็นจริงนั้นได้มีการนำหลักสูตรไปใช้ตามแนวทางที่คาดหวังเอาไว้หรือไม่ มีการควบคุมหรือแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้วิธีการที่เกิดขึ้นจริง ๆ เป็นไปตามที่ต้องการมากน้อยเพียงใด

6.2.4 การตัดสินใจเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ (Recycling Decisions) เป็นการตัดสินใจหลังจบการศึกษาตามหลักสูตรไปแล้วว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติเป็นอย่างไร มีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติ เป็นอย่างไรและตรงตามที่คาดหวังเอาไว้หรือไม่ มีอะไรบ้างที่ต้องรักษาเอาไว้ และมีอะไรบ้างที่ต้องละทิ้งหรือนำมาปรับขยายเสียใหม่

ทั้งหมดที่กล่าวมา 4 ข้อนี้ คือ ประเภทการตัดสินใจทางการศึกษา แต่ตามความคิดของ Daniel L. Stufflebeam นั้น การตัดสินใจทุก ๆ เรื่องจำเป็นต้องอาศัยข้อมูล

เชิงประเมินในการพิจารณาขั้นพื้นฐานและ Daniel L. Stufflebeam ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ในการประเมินผลหลักสูตรนั้น มีสิ่งสำคัญที่เราต้องประเมินอยู่ 4 ด้าน คือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริง ในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความต้องการหรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข ในการประเมินสภาพแวดล้อมนี้ ผู้ประเมินอาจใช้วิธี ดังต่อไปนี้

1.1 การวิเคราะห์ความคิดรวบยอด (Conceptual Analysis)

1.2 การทำวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์จริง (Empirical Studies)

1.3 การอาศัยทฤษฎีและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการประเมินสภาพแวดล้อมนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจด้านการวางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมาย (Planning Decisions)

2. การประเมินตัวป้อน (Inputs Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่าง ๆ ที่มีอยู่ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไร จะขอความช่วยเหลือด้านทรัพยากรและสรรพกำลังจากแหล่งภายนอกดีหรือไม่ จะใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใดดีซึ่งการประเมินตัวป้อน อาจกระทำได้โดย

2.1 จัดทำในรูปแบบของคณะกรรมการ

2.2 อาศัยผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ทำเอาไว้แล้ว

2.3 ว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษา

2.4 ทำการวิจัยเชิงทดลองเป็นการนำร่อง อนึ่งข้อสังเกตว่าวิธีการประเมินตัวป้อนที่มีแตกต่างกันออกไปมาก นับแต่การใช้วิธีการง่าย ๆ โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หรือของคณะกรรมการไปจนถึงวิธีการที่ซับซ้อน เช่น การวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงมีมากน้อยเพียงไรและข้อมูลที่มีอยู่จะนำมาสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงนั้นมีอยู่มากหรือน้อย นั่นเอง ฉะนั้นการประเมินตัวป้อนนี้จะช่วยให้เราได้อะไรในการตัดสินใจ ถ้าเราจะจัดการศึกษาตามหลักสูตร เราควรจะขอความร่วมมือและช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกหรือไม่ ควรจะหาวิธีการใด วิธีการที่มีอยู่แล้วหรือวิธีการที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดอ่อนของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้หรือจุดอ่อนของการดำเนินงานในขั้นทดลองใช้หลักสูตร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไป ฉะนั้นจึงต้องมีการจัดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีการหลาย ๆ อย่างต่าง ๆ กัน เช่น

- 3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมปฏิบัติ
- 3.2 การวิเคราะห์การปะทะสัมพันธ์
- 3.3 การสัมภาษณ์
- 3.4 การใช้แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า
- 3.5 การให้เขียนรายงานประเภทปลายเปิด

อย่างไรก็ตามในการประเมินกระบวนการนี้ บางครั้งอาจมีความจำเป็นที่ต้องตั้งคณะกรรมการในการประเมินผลขึ้นมาโดยเฉพาะ และให้คณะกรรมการชุดนี้มีเวลาทำการประเมินอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันก็มีข้อมูล ที่จะนำมาใช้สนับสนุนอย่างเหลือเฟือแล้ว ผู้บริหารและครูในโรงเรียนอาจช่วยกันทำการประเมินก็ได้ การประเมินกระบวนการนี้ให้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจด้านการนำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติจริง ๆ (Implementing Decision)

4. การประเมินผลผลิต (Products Evaluation) มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใดอาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ในกระบวนการการศึกษานั้น การประเมินผลผลิตจะให้ข้อมูลที่นำมาช่วยตัดสินใจว่ามีกิจกรรมทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่ควรทำต่อไป เลิกทำ หรือควรนำมาปรับปรุงแก้ไขเสียใหม่ นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลที่นำไปเชื่อมหรือสานต่อเข้ากับขั้นตอนอื่น ๆ ของกระบวนการทางการศึกษาได้อีกด้วย เนื่องจาก Daniel L. Stufflebeam ให้แนวคิดว่าการประเมินผลหลักสูตรนั้น มีสิ่งที่จะต้องประเมินอยู่ 4 อย่าง คือ Context , Input , Process , และ Products รูปแบบการประเมินผลของเขาจึงเป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไปว่า เป็น CIPP Model ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินผลกับการตัดสินใจตามแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam

ในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิด CIPP Model ต่อมาได้มีการขยายแนวคิด โดยขยายผลผลิต (Product) ออกเป็น IEST โดย I (Impact) เป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิด E (Effectiveness) เป็นประสิทธิผลที่เกิดขึ้น S (Sustainable) เป็นความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้นและ T (Transportation) เป็นผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลต่อเนื่องได้ ในช่วงแรกของการประเมินที่เน้น CIPP Model เน้นการประเมินเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรใน 4 ด้าน คือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริงในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความต้องการหรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไร

2. การประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน (Inputs Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่าง ๆ ที่มีอยู่ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไร จะขอความช่วยเหลือด้านทรัพยากรและ

สรรพกำลังจากแหล่งภายนอกดีหรือไม่ อย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุม เกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ คุณลักษณะ คุณวุฒิ คุณสมบัติ ประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้สอน จำนวน คุณภาพของผู้เรียน พื้นฐานความรู้ผู้เรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ หนังสือตำรา เอกสาร หลักสูตร การสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เวลาและช่วงเวลา เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่น จุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้ หรือจุดเด่น จุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานในการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไป ฉะนั้นจึงต้องมีการจัดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีการหลาย ๆ วิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศ กำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพ การศึกษา เป็นต้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังเอาไว้ มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะและคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ สมรรถนะ จากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจ เหมาะสม เห็นด้วย สอดคล้อง ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติ พฤติกรรม

ในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิด CIPP Model ต่อมาได้มีการขยายแนวคิด โดยขยายผลผลิต (Product) ออกเป็น IEST โดย I (Impact) เป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิด E (Effectiveness) เป็นประสิทธิผลที่เกิดขึ้น S (Sustainable) เป็นความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น และ T (Transportation) เป็นผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลต่อเนื่องได้

Context	บริบท
Input	ปัจจัยนำเข้า
Process	กระบวนการ
Product	ผลผลิต
Impact	ผลกระทบ
Effectiveness	ประสิทธิผล
Sustainable	ความยั่งยืน
Transportation	การถ่ายทอด การขยายผล

ผลจากการขยายแนวคิดทำให้การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ CIPP Model มีการขยายการประเมินผลผลิต (Product) โดยส่วนใหญ่นิยมขยายผลการประเมินผลผลิตครอบคลุมถึงผลกระทบ (Impact) ด้วย คือ เน้นการประเมินกระทบ (Impact

Evaluation) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาผลที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ อาจมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการศึกษาต่อ การมีงานทำ การได้รับรางวัลเกียรติยศ เกียรติบัตร การเป็นที่ยอมรับ การมีชื่อเสียงของสถาบัน การนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น การประเมินหลักสูตร เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร สามารถสรุปแต่ละด้านของการประเมินกับประเภทการตัดสินใจ

รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า แต่ละรูปแบบต่างพยายามประเมินสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรให้มากที่สุด ซึ่งในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประเมินของ Daniel L. Stufflebeam มาเป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร เนื่องจากรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model เป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านของหลักสูตรอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ไม่นั้น การวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร การพิจารณาจะพิจารณาใน 8 ด้าน คือ

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินความสอดคล้องชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้จริง โครงสร้างรายวิชา รายวิชาที่เปิดสอน และเนื้อหาวิชาของหลักสูตร

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย อาจารย์ นักศึกษาและทรัพยากรในการดำเนินการ ตามหลักสูตร ได้แก่ เอกสาร ตำรา อุปกรณ์การเรียนการสอน สถานที่ เทคโนโลยีทางการศึกษาและงบประมาณในการดำเนินงานจัดการศึกษา

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดอ่อนของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้ ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล

4. การประเมินผลผลิต (Products Evaluation) เป็นการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตการนำความรู้ในหลักสูตรไปใช้ในการทำงาน ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5. การประเมินด้านผลกระทบ (I: Impact Evaluation) ได้แก่ การประเมินผลงาน หรือผลที่เกิดจากการเรียน และนำไปใช้ในการทำงาน หรือพัฒนาหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น

6. การประเมินด้านประสิทธิผล (E: Effectiveness Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดกับตัวคุณูปบัณฑิตโดยตรงหลังจบการศึกษา ได้แก่ ความมั่นใจในองค์ความรู้ที่มีอยู่และความเชี่ยวชาญ เป็นต้น

7. การประเมินด้านความยั่งยืน (S: Sustainability Evaluation) เป็นการประเมินความรู้ ความสามารถของบัณฑิต ในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้พัฒนางาน หรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปสู่การทำงานหรือพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ

8. การประเมินด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (T:Transportability Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดกับบัณฑิต ในการถ่ายทอดความรู้หรือขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่น ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

จะเห็นว่ามิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้าน จากการขยายการประเมินผลผลิต ตามรูปแบบการประเมิน CIPP เดิม นั้น แท้ที่จริงก็คือ การประเมินในส่วนที่ Daniel L. Stufflebeam เรียกว่า “ผลลัพธ์” (Outcomes) ของโครงการนั่นเอง เพียงแต่เป็นการจำแนก และตั้งคำถามการประเมิน ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีการพัฒนารูปแบบการประเมิน CIPPIEST ไปใช้จึงยังคงมีลักษณะ เช่นเดียวกับการใช้รูปแบบการประเมิน CIPP เนื่องจากรูปแบบการประเมิน แบบ CIPPIEST Model เป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านรวมทั้งยังมี เหตุผลและ เป็นระบบ ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นรูปแบบการประเมิน ที่มีความ ต่อเนื่อง ทำให้ได้ ข้อมูลครบถ้วน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจ

รัตนะ บัสนธ์ (2556, น. 7-23) ได้กล่าวเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน CIPP เป็นการ นำตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน 4 ด้านมาประกอบกัน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ซึ่ง Daniel L. Stufflebeam พัฒนานำเสนอขึ้นโดยมีพื้นฐาน มาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์การกระทำ การประเมินโครงการทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่กลางปี 1960 โดยต้องการ ที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินแบบดั้งเดิม อาทิ การออกแบบ การทดลองการประเมินอิงวัตถุประสงค์และการทดสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบหรือวิธีการประเมินแบบดั้งเดิมมีข้อจำกัดในการศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทาง การศึกษา ในสมัยนั้น จึงทำให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการประเมินใหม่ๆ เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับ โครงการทางการศึกษาอย่างรอบด้านหลายแง่มุมมากขึ้น ซึ่งรูปแบบการประเมิน CIPP ก็เป็นหนึ่งใน รูปแบบการประเมินอื่น ๆ ที่นักประเมินในยุคนั้นพัฒนานำเสนอไว้ รูปแบบการประเมิน CIPP ปรากฏขึ้นเป็นลายลักษณ์ชัดเจนในหนังสือชื่อ Educational Evaluation and Decision Making ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1971 และปรับปรุงอีกครั้ง ในปี 2007 ในหนังสือ Evaluation Theory Models and Applications โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบท : Context Evaluation หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) คุณสมบัติที่มีค่า (Assets) และโอกาส (Opportunities) ที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไข แวดล้อมหนึ่งที่กำหนด การประเมินบริบท 4 ส่วนนี้ มีความสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบโครงการแผนงานและการให้บริการที่มีความเหมาะสม เป็นไปได้ทั้งนี้การประเมินบริบทมีวัตถุประสงค์ที่จะ

1.1 กำหนดขอบเขตและบรรยาย เกี่ยวกับความตั้งใจให้บริการ

1.2 จำแนกผู้รับผลประโยชน์ที่ตั้งใจ ให้บริการ (หรือกลุ่มเป้าหมาย) และ ประเมินความ ต้องการจำเป็นของกลุ่มบุคคลดังกล่าว

1.3 จำแนกปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นบ่อเกิดของความ ต้องการจำเป็น ของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือกลุ่มเป้าหมายนั้น

- 1.4 จำแนกความเกี่ยวข้องระหว่างคุณสมบัติที่มีค่าและโอกาสการได้รับทุนอุดหนุนที่สามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายความต้องการจำเป็นนั้น
- 1.5 จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง
- 1.6 ประเมินความชัดเจนและความเหมาะสมเป็นไปได้ของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง
- 1.7 จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจผลลัพธ์ของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุงหรือความพยายามในการให้บริการ

การประเมินบริบทอาจจะประเมินได้ทั้งก่อน ระหว่างหรือแม้กระทั่งหลังการดำเนินโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซง (Intervention) อื่น ๆ (Daniel L. Stufflebeam and Shinkfield, 2007, p. 336) ในกรณีประเมินบริบทก่อนการดำเนินโครงการ องค์กรหรือหน่วยงานจะใช้ผลจากการประเมินบริบทเพื่อ ช่วยจัดลำดับความสำคัญและกำหนดเป้าหมายสำหรับ โครงการนั้น แต่ถ้าเป็นการประเมินบริบทระหว่าง หรือหลังดำเนินโครงการหรือสิ่งแทรกแซงอื่น ๆ องค์กร และหน่วยงาน มักจะดำเนินการและจัดทำรายงาน การประเมินบริบทควบรวมไปกับการประเมินปัจจัย นำเข้า กระบวนการและผลผลิต กรณีนี้การประเมิน บริบทจึงมีประโยชน์ สำหรับการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายของโครงการและช่วยให้ผู้รับบริการได้ประเมินว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าวมีคุณประโยชน์ ตอบสนองหรือเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หรือไม่เพียงไร เทคนิควิธีการที่ใช้ในการประเมินบริบท ควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมสารสนเทศอย่างหลากหลาย ครอบคลุมสมาชิกที่เป็นประชากรเป้าหมายรวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ซึ่งโดยปกติมักเริ่มจากการซักถามผู้รับบริการ และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อช่วยระบุขอบข่ายการศึกษา หลังจากนั้นนักประเมินอาจจะทำการทดสอบสมมุติฐาน เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการรับบริการหรือการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการให้บริการ ซึ่งอาจทำได้ โดยการทบทวนเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังและการปฏิบัติงานของบุคคล การจัดเวทีรับฟังจาก ชุมชน การทดสอบและการสัมภาษณ์ผู้รับประโยชน์ รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคนอื่นๆ ในกรณีที่ผู้รับ ประโยชน์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดจนผู้รับบริการ จากโครงการหรือสิ่งแทรกแซงเป็นประชากรที่มีจำนวนมาก นักประเมินอาจใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแล้วสร้าง แบบสอบถามหรือแบบสำรวจความต้องการจำเป็นและทำการทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นจำแนกตามกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวกับโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น หรืออาจศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์หรือประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน ในกรณีเช่นนี้นักประเมิน ก็อาจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาใด ๆ เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ทำสอบเปรียบเทียบก็ได้ ผลการประเมินบริบทสามารถนำมาใช้ได้ อย่างกว้างขวางยกตัวอย่างเช่น ผู้บริหารสามารถ นำผลการประเมินที่ได้ไปใช้สื่อสารกับสมาชิกในองค์กร เพื่อแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน ความต้องการจำเป็น คุณสมบัติที่มีค่า โอกาสและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาขององค์กร แต่สำหรับนักพัฒนาโครงการก็สามารถที่จะนำผลการประเมินบริบทไปใช้เพื่อสนับสนุนขอรับทุนหรือจัดทำสัญญา ต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการดังกล่าว

ในขณะที่องค์กรให้บริการทางสังคมหรือองค์กรการกุศล อาจใช้สารสนเทศจากผลประเมินบริบทเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคณะทำงานหรือเพื่อจำแนก จัดลำดับให้ความช่วยเหลือประชากรเป้าหมาย สำหรับโรงเรียนนั้นก็อาจใช้การประเมินบริบทเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนและผู้ปกครองในการชี้แนะและพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนให้ดียิ่งขึ้น ในส่วนของนักประเมินก็ต้องใช้ผลการประเมินบริบทเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสมและมีความสัมพันธ์กับแผนงานโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า : Input Evaluation จุดมุ่งเน้นหลักของการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อช่วยจัดลำดับโครงการที่จะทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงความต้องการจำเป็น โดยการศึกษาและ ตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับแนวทางต่าง ๆ ที่มีศักยภาพหรือมีความเป็นไปได้มากที่สุด ในอันที่จะ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวการประเมินปัจจัยนำเข้าจะเป็นตัวบ่งบอกล่วงหน้าถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือประสิทธิผลของความพยายามเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่โครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ต้องการให้เกิดจุดมุ่งเน้นประการที่สองของการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางที่เป็นทางเลือกต่าง ๆ และเพราะเหตุใด จึงเลือกแนวทางนั้น ในกรณีเช่นนี้สารสนเทศที่ได้ จากการประเมินปัจจัยนำเข้าจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับบ่งบอกให้เห็นถึงความรับผิดชอบ (Accountability) ใด ๆ ของผู้พัฒนาโครงการที่ พยายามออกแบบและปรับปรุงงบประมาณใด ๆ ของโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว นอกจากนี้แล้วการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็จะช่วยจำแนกและจัดลำดับแนวทางที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจได้ใช้เป็นทางเลือกสำหรับการดำเนินงานต่อไป

โดยสรุป การประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อช่วยผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย ตอบสนองความต้องการจำเป็นให้แก่ผู้รับประโยชน์ ก่อให้เกิดแผนงานที่ปฏิบัติได้จริงและใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการบันทึกและสร้างสำเนิกรับผิดชอบเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากรและวิธีการดำเนินงานในแผนงานนั้น ๆ นอกจากนี้แล้วหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อช่วยให้ผู้นำโครงการหลีกเลี่ยงความสูญเสียเปล่าใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรมหรือโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าถึงทรัพยากรที่จะต้องสูญเสียไป นักประเมินสามารถทำการประเมินปัจจัยนำเข้าได้หลายขั้นตอนโดยไม่จำเป็นต้องกระทำตามลำดับต่อเนื่องกัน นักประเมินอาจเริ่มจากการทบทวนปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และตอบสนอง ความต้องการจำเป็นที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งทำได้ตามขั้นตอนหรือวิธีการต่าง ๆ ได้แก่

1. การทบทวนวรรณกรรมหรือเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การตรวจเยี่ยมโครงการตัวอย่างหรือโครงการที่มีลักษณะคล้ายกัน
3. การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนจากรัฐบาล
4. สืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับการให้บริการจากแหล่งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
5. ทบทวนเอกสาร บทความเกี่ยวกับรายงานผู้บริโภคหรือเอกสารอื่น ๆ

ที่ตีพิมพ์เรื่องราวที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ และการให้บริการ

6. การชี้ชวนให้ผู้ปฏิบัติงาน จัดทำข้อเสนอ นักประเมินอาจจัดสารสนเทศเหล่านี้อย่างเป็นทางการหรืออย่างไม่เป็นทางการในห้องวางแผนโดยเฉพาะและจัดกลุ่มที่ศึกษาเฉพาะเพื่อทำการสืบค้นหรือดำเนินการจัดทำแผนสัมมนาโดยตรงเกี่ยวกับการวิเคราะห์วัสดุอุปกรณ์ ที่ต้องใช้ในโครงการ นักประเมินต้องใช้สารสนเทศที่ได้ทั้งหมดเพื่อนำไปสู่การได้กลยุทธ์หรือแนวทางการดำเนินงานที่มีแนวโน้มศักยภาพก่อให้เกิดการยอมรับได้ต่อการนำไปใช้ ทั้งนี้โดยอาจจัดลำดับแนวทางการดำเนินงานดังกล่าว โดยอาศัยหรือพิจารณาจากเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. ตอบสนองการบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์
2. ตอบสนองต่อเป้าหมายที่เป็นปัญหาขององค์กร
3. ศักยภาพของประสิทธิผล
4. ต้นทุนที่ต้องใช้
5. สอดคล้องมืออยู่จริงในทางการเมือง
6. มีความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการ
7. มีศักยภาพเพียงพอที่จะก่อให้เกิดผลกระทบภายนอกพื้นที่หนึ่ง ๆ

ต่อจากนั้นนักประเมินสามารถที่จะให้คำแนะนำแก่ผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจว่าจะเลือกหรือค้นหาแนวทางการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร ในกรณีที่เป็นการค้นหาวัตรกรรมหรือแนวทางการดำเนินงานใหม่ ๆ นักประเมินและผู้รับบริการอาจจัดทำเกณฑ์อย่างเป็นทางการเป็นเอกสารชัดเจนที่วัตรกรรมนั้นต้องบรรลุและจัดลำดับข้อเสนอแนวทางต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่ต้องการบรรลุซึ่งเลือกไว้แล้ว ในลำดับต่อไปนักประเมินอาจ จัดลำดับข้อเสนอหรือแนวทางที่มีศักยภาพแก่การยอมรับได้และชี้แนะแนวทางหรือคุณลักษณะที่ดี ที่สุดให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานว่าจะดำเนินการอย่างไร นอกจากนั้นนักประเมิน ก็อาจทำได้โดยการจัดให้มีการรับฟังเพื่อให้ได้สารสนเทศเพิ่มเติมจากผู้ปฏิบัติหรือผู้บริหารเกี่ยวกับข้อเสนอหรือแนวทางต่างๆ ที่ดีที่สุดสำหรับเป็นทางเลือกการตัดสินใจให้แก่หน่วยงานองค์กรนั้น ๆ การประเมินปัจจัยนำเข้า นำไปประยุกต์ใช้ได้หลายกรณี อาทิผู้บริหารสามารถนำไปใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับเงินลงทุนสนับสนุนการดำเนินงานจากคณะกรรมการกำหนดนโยบายในหน่วยงานหนึ่ง ๆ โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนแผนงาน โครงการทางการศึกษา ในขณะที่เดียวกันผู้กำหนด นโยบายหรือผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจทางการศึกษาก็ใช้สำหรับการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับความคุ้มค่าหรือประสิทธิผลที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนหรืองบประมาณที่ต้องจัดสรรให้กับโครงการหรือวัตรกรรม ทางการศึกษาใหม่ ๆ

3. การประเมินกระบวนการ : Process Evaluation เป็นการตรวจสอบการนำแผนงาน หรือโครงการไปใช้หรือตรวจสอบการดำเนินงานการ ใช้แผนงาน โครงการ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการ หนึ่งของการประเมินกระบวนการ ก็คือ การให้ข้อมูล ย้อนกลับแก่ผู้จัดการและผู้ปฏิบัติงานในโครงการ นั้นๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของ โครงการว่าเป็นไปตามตารางเวลาที่กำหนดหรือไม่ การใช้งบประมาณและประสิทธิภาพเป็นอย่างไร สำหรับวัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งก็เพื่อชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ในการปรับปรุงการใช้งบประมาณและแนวทางการดำเนินงานของโครงการ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพราะโดยปกติ

แล้วเมื่อ มีการเริ่มต้นการดำเนินงานของโครงการหรือแผนงาน ผู้ปฏิบัติงานย่อมไม่สามารถที่จะกำหนดสิ่งต่าง ๆ ได้ ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดกิจกรรม การใช้บุคลากร งบประมาณ หรืออื่น ๆ ดังนั้นการได้รับสารสนเทศจากการประเมินกระบวนการก็สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ใน โครงการให้สามารถดำเนินการต่อไปและมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ในการประเมินกระบวนการนั้น ควรทำการเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมและค่าใช้จ่ายจริงกับกิจกรรมในแผนงาน โครงการและงบประมาณที่กำหนดไว้ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร รวมทั้งบรรยายให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้และท้ายที่สุดก็ควรจัดทำรายงานที่ผู้ร่วมโครงการหรือผู้ทำการสังเกตได้ตัดสินใจคุณภาพของกระบวนการใช้ โครงการ แผนงานดังกล่าว นักประเมินกระบวนการจำเป็นต้องดำเนินการค่อนข้างมากในการควบคุมกำกับและจัดทำเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการหรือตัวแทรกแซง ซึ่งอาจเริ่มจากการทบทวนกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องแผนการปฏิบัติงาน งบประมาณและการประเมินผล หลังของโครงการหรือสิ่งที่แทรกแซงเพื่อที่จะพิจารณา ว่ากิจกรรมอะไรที่ควรต้องกำกับในโครงการหรือ สิ่งแทรกแซงดังกล่าว การพิจารณาตัวอย่าง ที่เป็นไป ได้ในการให้บริการกลุ่มผู้รับประโยชน์การฝึกอบรมให้คำปรึกษาทีมผู้ปฏิบัติงาน การจัดประชุมทีมผู้ปฏิบัติงาน การควบคุมกำกับผังงาน (Work Flow) การบำรุงรักษาตรวจสอบเครื่องอุปกรณ์ การจัดลำดับและแจกจ่ายวัสดุการควบคุมค่าใช้จ่ายการจัดการสารสนเทศของโครงการเหล่านี้ เป็นต้น เทคนิควิธีที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ในการประเมินกระบวนการนั้น นักประเมินควรใช้วิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวน (Unobtrusive) แก่ ผู้ปฏิบัติงานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน นักประเมินอาจพิจารณาภาพรวม ๆ ว่ากิจกรรมหรือการดำเนินงานของโครงการดังกล่าวเป็นอย่างไร โดยการตรวจเยี่ยมและสังเกตที่ศูนย์ของกิจกรรมนั้น การทบทวนวิเคราะห์เอกสารที่ปรากฏ (เช่น แผน ปฏิบัติงาน งบประมาณ รายงานบัญชีและระยะเวลา การจัดประชุม) การเข้าร่วมประชุมกับทีมผู้ปฏิบัติงาน และการสัมภาษณ์บุคคลหลัก หลังจากนั้นนักประเมิน ต้องจัดทำรายงานสรุปเกี่ยวกับแผนการเก็บรวบรวม ข้อมูล ข้อค้นพบและประเด็นการสังเกต นักประเมิน ควรแสดงให้เห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของกระบวนการอย่างชัดเจนตามที่ได้จากผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งนำเสนอ รายงานนี้ในการประชุมทีมผู้ปฏิบัติงาน และเชื้อเชิญ ผู้อำนวยการของทีมผู้ปฏิบัติงานให้เป็นผู้ดำเนินการอภิปรายเกี่ยวกับข้อค้นพบ ซึ่งปรากฏในรายงาน ทีมงานของโครงการอาจจะใช้รายงานเพื่อการตัดสินใจให้เหมาะกับการปฏิบัติงานของตนต่อไป ต่อจากนั้น นักประเมินก็ควรทบทวนเกี่ยวกับแผนงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งต่อไป รวมทั้งการจัดทำรายงาน ตามลำดับ โดยการสอบถามความคิดเห็นข้อเสนอแนะ จากทีมผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อที่จะ ทำให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์มากที่สุด ในการจัดประชุมนำเสนอรายงานให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ซึ่งทีมผู้ปฏิบัติงานก็อาจจะให้ข้อเสนอแนะที่ดี เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินว่าควรจะทำอย่างไร เช่น อาจใช้การสังเกต บันทึกการปฏิบัติ งานประจำวันของทีมผู้ปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น นอกจากนั้นนักประเมินก็ควรสอบถาม

ผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสม หรือดีที่สุดสำหรับการใช้ประโยชน์จากรายงานการ ประเมิน ช่วงถัดไป นักประเมินกระบวนการควรจัดลำดับ รายงานโดยพิจารณาว่าจะก่อให้เกิดผลดีที่สุด แก่ทีมผู้ปฏิบัติงานในการนำไปใช้ในแผนปฏิบัติงานและบูรณาการเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยรอบ โครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น นักประเมินควรจะต้องบรรยายให้ เห็นถึงสิ่งที่เบี่ยงเบนออกไปจาก แผนงานที่กำหนด และควรชี้ให้เห็นถึงความผันแปรเหล่านี้ว่ามีลักษณะ อย่างไรเมื่อพิจารณาจาก ความแตกต่างระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคลหรือสถานที่ที่แตกต่างเบี่ยงเบนไปจากแผนงานนั้น ผลการประเมินกระบวนการนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายกรณียกตัวอย่าง เช่น สมาชิกในทีมงานใช้ สำหรับชี้แนะแนวทางการดำเนินกิจกรรม แก้ไขแผนงานที่ผิดพลาดและจัดทำบันทึก ความรับผิดชอบ ผู้จัดการบางคนใช้ตารางหรือปฏิทินสะท้อน ผลกลับผลการประเมินกระบวนการ ที่จัดทำตามปกติ หรือสม่ำเสมอเพื่อทำให้ทีมผู้ปฏิบัติงานรักษาหน้าที่และความรับผิดชอบของตน การประเมินกระบวนการ ยังช่วยให้บุคคลภายนอกได้เรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งสำคัญที่ต้องทำและ อะไรคือต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในกรณี ที่พวกตนต้องการกระทำในลักษณะที่คล้าย ๆ กันนี้

4. การประเมินผลผลิต : Product Evaluation วัตถุประสงค์หลักของการ ประเมินผลผลิตก็เพื่อสอบวัด ความสำเร็จและตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซง ว่าตอบสนองบรรลุความ ต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่นอกจาก นั้นการ ประเมินผลผลิตก็จะต้องประเมินผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทั้งที่เป็นไปในทาง บวกและทางลบอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นบ่อยครั้งที่ นักประเมินยังขยายขอบเขตการประเมินผลผลิต ไปสู่ การประเมินในสิ่งที่เรียกว่า ผลลัพธ์ระยะยาวอีกด้วย การประเมินผลผลิตควรดำเนินการโดย อาศัย การรวบรวมและวิเคราะห์การตัดสินใจของกลุ่มผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียที่มีต่อโครงการหรือสิ่งที่ ได้รับการประเมิน (Evaluation) นั้น ในบางครั้งก็อาจทำการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับ โครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน อื่นซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันและก็มีอยู่บ่อย ๆ ที่ผู้รับบริการ จากโครงการต้องการจะรู้ว่าโครงการดังกล่าวได้ ผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด หรือไม่และมีประโยชน์คุ้มกับการลงทุนดำเนินการเพียงไร ดังนั้นในทางที่เหมาะสมแล้ว นักประเมินก็ควรที่จะวิเคราะห์ ความสำเร็จให้เห็นว่าจุดอ่อนของการใช้โครงการหรือแผนปฏิบัติงาน ส่วนใดที่เป็นสาเหตุทำให้ได้ผลลัพธ์อ่อน ด้อยลงไปด้วยเทคนิควิธีการที่ใช้ประเมินผลผลิตมิได้ กำหนดไว้อย่างเป็นแบบแผนตายตัว แต่นักประเมิน อาจต้องใช้วิธีการอย่างหลากหลายร่วมกัน เพื่อช่วยให้ เกิดความเข้าใจในการศึกษาผลลัพธ์ทั้งหมดของ สิ่งที่ได้รับการประเมิน รวมทั้งยังช่วย ในการตรวจสอบข้ามกันไปมาระหว่างข้อค้นพบที่หลากหลายอีกด้วย ในการประเมินผลการ ปฏิบัติที่เกิดขึ้นนอก เหนือจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดนั้น นักประเมินจำเป็น ต้องศึกษา ค้นหา ผลลัพธ์ที่มีได้คาดหมายด้วย ทั้ง ผลลัพธ์ในเชิงบวกและเชิงลบโดยการรับฟังความคิด เห็นหรือ สัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียกับสิ่งที่ได้ รับการประเมินเพื่อที่จะทำการทดสอบสมมุติฐาน เกี่ยวกับผลลัพธ์ให้ครอบคลุมทุกๆ ด้าน และสืบหา ข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบสำหรับยืนยันหรือ ไม่ยืนยัน สมมุติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ดังกล่าว นอกจากนี้แล้ว นักประเมินอาจใช้วิธีการศึกษา รายการโดยเลือก บุคคลที่ได้รับประสบการณ์จากโครงการหรือสิ่งที่ได้ รับการประเมินเพื่อ ทำการสัมภาษณ์ระดับลึกเกี่ยวกับ ผลที่เกิดจากโครงการดังกล่าว หรือนักประเมินอาจใช้ วิธีการ

สำรวจความคิดเห็นทางโทรศัพท์หรือทางจดหมาย ของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อให้ตัดสินใจเกี่ยวกับ การได้รับบริการตามมุมมองของแต่ละคนทั้งที่เป็นภาพ บวกและภาพลบ ยิ่งไปกว่านั้น นักประเมินก็อาจจะให้ ผู้เข้าร่วมโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน เขียน เสนอตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการได้รับบริการ และก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของตน เช่น ผลผลิตของงานที่เพิ่มขึ้น หรือตำแหน่งหน้าที่การงาน ใหม่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งนักประเมินอาจใช้ การ สังเกตเพื่อจำแนกและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของ กลุ่มบุคคลโดยเปรียบเทียบตามรายการตรวจสอบ ผลลัพธ์กับโครงการให้บริการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึง กันกับโครงการที่ได้รับการประเมิน การจัดทำรายงานข้อค้นพบจากการประเมิน ผลผลิตอาจทำให้แตกต่างกันตามขั้นตอน กล่าวคือ นักประเมินอาจจัดทำรายงานผลผลิตที่เกิดขึ้นในแต่ละวงรอบของโครงการ รายงานดังกล่าวนี้ควรจะแสดง ให้เห็นว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ได้บรรลุ เป้าหมายความต้องการจำเป็นเพียงไร ในขณะที่รายงาน เมื่อสิ้นสุดวงรอบทั้งหมดของโครงการ ควรเป็นรายงานที่นำเสนอให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์สรุปรวมทั้งหมดของโครงการดังกล่าว ดังนั้นรายงานผลการประเมินผลผลิตจึงต้องเป็นการสรุปตีความให้เห็นถึงผลการประเมินที่ชัดเจน ในการตอบสนองความต้องการจำเป็น ต้นทุนที่ใช้ดำเนินการและผลตอบแทนหรือผลการปฏิบัติทั้งหมดที่ได้รับในแผนงาน โครงการนั้น ๆ นักประเมินยังต้องจัดทำรายงาน การศึกษาติดตามเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ระยะยาว ที่เกิดขึ้นอีกด้วย นอกจากนั้นบางกรณีอาจต้องจัดทำ รายงาน วิเคราะห์และบูรณาการผลที่ได้รับทั้งหมดเข้า ด้วยกันเพื่อเสนอต่อกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มหรือแต่ละบุคคล ผลการประเมินผลผลิตนั้น ประชาชนทั่วไป นำมาใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้นมีคุณประโยชน์เพียงพอ ต่อการนำไปดำเนินการต่อเนื่องต่อไป หรือควรดำเนินการซ้ำอีกหรือควรขยายขอบเขตการนำไปใช้ในสถานการณ์หรือสถานที่อื่น ๆ ต่อไป ในขณะเดียวกัน สถาบันและหน่วยงานก็ยิ่งใช้สำหรับปรับเปลี่ยนหรือแทนที่แผนการปฏิบัติในการที่จะทำให้เกิดประสิทธิผล ได้มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนและตอบความ ต้องการจำเป็นของสมาชิกทั้งหมดที่เน้นประชากร เป้าหมาย ผลจากการประเมินผลผลิตมีความสำคัญในทางจิตวิทยาเป็นอย่างมากเมื่อผลจากการประเมิน แสดงให้เห็นถึงความงอกงามที่เกิดขึ้นจากแนวทางที่ชาญฉลาดในการดำเนินโครงการ ผลการประเมิน เช่นนี้นับเป็นสิ่งเสริมแรงที่ดีสำหรับทั้งทีมปฏิบัติงาน ในโครงการและผู้รับบริการจากโครงการหรืออาจจะ เป็นสิ่งที่ทำลาย ลดทอนแรงจูงใจก็ได้ถ้าหากผลที่ได้ จากการประเมินผลผลิตนั้น มีความอ่อนด้อยหรือไม่แสดงถึงความงอกงามใด ๆ ที่จะพึงได้รับจาก โครงการนั้น ๆ เลย ประเด็นสำคัญสุดท้ายที่ต้องพึงระวังในการ จัดทำรายงานการประเมินผลผลิต ก็คือ นักประเมิน ไม่ควรเร่งรีบประเมินผลผลิตและจัดทำรายงานสู่สาธารณะอย่างทันทีทันใด เพราะเหตุว่าการดำเนิน โครงการต้องการระยะเวลาพอสมควรที่จะทำให้เกิด ผลสัมฤทธิ์บรรลุตามความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ระบุไว้การจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตที่ยัง ไม่มีวุฒิภาวะสุกงอม (Premature) อย่างเพียงพอ อาจนำไปสู่ความไม่สามารถตัดสินใจได้เกี่ยวกับความต่อ เนื่องของโครงการเพราะเหตุว่าทำให้ไม่พบผลลัพธ์ใด ๆ เกิดขึ้นเลย ทั้งนี้เนื่องจากผลลัพธ์ของโครงการ ต้องใช้ระยะเวลายาวพอสมควรในการศึกษาติดตาม ดังนั้นถ้าหากการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตสู่ สาธารณะได้มีการหน่วงเวลา

อย่างสมเหตุสมผลแล้ว นักประเมินอาจจะพบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังและ มีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับใช้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องต่อไป แต่อย่างไรก็ตามนักประเมิน ก็สามารถจะตอบสนองข้อเรียกร้องของทีมผู้ปฏิบัติงานในโครงการ ได้อย่างเหมาะสมเกี่ยวกับการแสดงผลข้อค้นพบหรือผลการประเมินผลผลิตเป็นระยะ ๆ (Formative Product Evaluation) เพื่อช่วยให้บรรลุความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามโครงการ โดยการแลกเปลี่ยน ข้อค้นพบให้แก่สมาชิกผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้น โดยตรง กฎกำปั้นหลัก (Rules of Thumb) สำหรับ นักประเมินนั้นคือ ควรลดความสำคัญในการประเมิน ผลผลิตของโครงการในระยะแรก ๆ และไม่ควรเร่งรีบ จัดทำรายงานสู่สาธารณะควรเสนอข้อค้นพบจากการ ประเมินผลผลิตเป็นระยะ ๆ ให้แก่ทีมผู้ปฏิบัติงานได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เท่านั้น นักประเมินควรแจกจ่าย ข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตให้กับผู้มีสิทธิ์รับรู้ ภายหลังจากโครงการนั้นมีระยะเวลาพอสมควรและมี วัตถุประสงค์สูงอมที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์แล้ว หรือกล่าว อย่างถึงที่สุดได้ว่า จำเป็นต้องแสดงให้เห็น ถึงมีความ เป็นมืออาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการ จัดทำรายงานข้อค้นพบ การประเมินผลผลิต สารสนเทศ ที่ได้จากการประเมินผลผลิตเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่แสดงถึงรายงานความรับผิดชอบของ สถาบันหรือหน่วยงานที่ดำเนินโครงการ แผนงานหรือ สิ่งแทรกแซงใดๆ เมื่อใดก็ตามที่รายงานนั้นแสดงให้เห็นความมีนัยสำคัญของผลสัมฤทธิ์อย่าง เด่นชัด ก็จะถูกนำไปใช้โน้มน้าวชุมชนและหน่วยงานให้ทุน สนับสนุนเพื่อให้เพิ่มเติมงบประมาณ และขอรับการสนับสนุนทางการเมืองได้เป็นอย่างดีแต่ถ้าหากผู้มี อำนาจตัดสินใจรู้ว่าสิ่งแทรกแซง หรือโครงการนั้น ๆ ไม่ทำให้ได้ผลตอบแทนที่มีความสำคัญอื่นใดเลยก็จะทำให้ยกเลิกการลงทุน ดำเนินการอีกต่อไป

รูปแบบการประเมิน CIPPIEST และการนำไปใช้ รูปแบบการประเมิน CIPPIEST คือ ส่วน หนึ่งของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการ ประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมิน ซึ่งมัก ได้แก่ โครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงต่างๆโดยที่ส่วน ขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้ มีความหมาย ครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิมและการประเมินผลลัพธ์นั่นเอง ทั้งนี้ ความหมายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้น พิจารณาได้จากการตั้งคำถามการประเมิน (Evaluation Questions)แต่ละมิติดังนี้ (Stufflebeam, Gulickson and Wingate, 2002: 66; Stufflebeam and Shinkfield, 2007: 327) การประเมินผลกระทบ เป็นการประเมินโดย ตั้งคำถามว่า สิ่งที่ได้รับผลประโยชน์(จากโครงการหรือสิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่า เป้าหมายความต้องการ ที่จะได้รับตอบสนองตามความต้องการจำเป็นนั้นคือ อะไรบ้าง คำถามนี้ ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไป กว่าที่กำหนดไว้นั้นจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ ล้วนแต่ เป็นผลกระทบทั้งสิ้น การประเมินประสิทธิผล เป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า โครงการหรือ สิ่งแทรกแซงบรรลุ ตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ ได้อย่างครอบคลุม หรือไม่ การประเมินความยั่งยืน เป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า แนวทางการปฏิบัติอย่างเป็น

ระบบ หรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร คำถามดังกล่าวมุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการ ที่ประสบผลสำเร็จไปใช้รวมถึง วิธีการในการรักษาไว้ ซึ่งความสำเร็จของโครงการดังกล่าว การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบผลสำเร็จไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่ จะเห็นว่ามิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้าน จากการขยายการประเมินผลผลิต ตามรูปแบบการประเมิน CIPP เดิมนั้น แท้ที่จริงก็คือ การประเมินในส่วนที่ Daniel L. Stufflebeam เรียกว่า “ผลลัพธ์” (Outcomes) ของโครงการนั่นเอง เพียงแต่เป็นการจำแนกและตั้งคำถามการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีการนำรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ไปใช้จึงยังคงมีลักษณะ เช่นเดียวกับการใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ที่กล่าวผ่านมาไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของรูปแบบการประเมินทั้งที่เป็นการประเมินเป็นระยะ ๆ และการประเมินสรุปรวม เหล่านี้เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการประเมินหลักสูตรนั้น จะต้องมีการประเมินทั้งระบบว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งสามารถให้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและเพียงพอต่อการตัดสินใจ ผู้วิจัยจึงได้ทำการประเมินจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมจุดประสงค์ของหลักสูตรและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 8 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

“การประเมินด้านบริบท” (Context : C) หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง จำนวนหน่วยกิตของหลักสูตร การพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านบริบท

“การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า” (Input : I) หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับงบประมาณในสนับสนุนการเรียนการสอน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

“การประเมินด้านกระบวนการ” (Process : P) หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา แผนพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ระบบการวัดและประเมินผล กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านกระบวนการ

“การประเมินด้านผลผลิต” (Product : P) หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา การดำเนินการวิจัยและประเมินผล การศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ การเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคม การมี

คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพและการมีคุณลักษณะตรงตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านผลผลิต

“การประเมินด้านผลกระทบ” (Impact : I) หมายถึง การพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับความ เป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา การเผยแพร่ผลงานวิชาการและการนำความรู้ที่ได้ เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการ เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ด้านผลกระทบ

“การประเมินด้านประสิทธิผล” (Effectiveness : E) หมายถึง การพิจารณาคุณค่า เกี่ยวกับความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา การประยุกต์ใช้ความรู้ ทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา และการปฏิบัติงานของคณาจารย์บัณฑิต เพื่อเป็นสารสนเทศ ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านประสิทธิผล

“การประเมินด้านความยั่งยืน” (Sustainability : S) หมายถึง การพิจารณาคุณค่า เกี่ยวกับความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา การเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การ พัฒนาการทำงานและความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและ ปรับปรุงหลักสูตรด้านความยั่งยืน

“การประเมินด้านการถ่ายทอดส่งต่อ” (Transportability : T) หมายถึง การพิจารณา คุณค่าเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผล การศึกษา เพื่อเป็นสารสนเทศ ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านการถ่ายทอดส่งต่อ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

นางนภัส บุญเหลือ (2553, น. 117-152) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมิน หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนประทุมอนุสรณ์โดยใช้ CIPP Model กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 190 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 14 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 82 คน นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 85 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามผู้เรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา แบบสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนประทุมอนุสรณ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านประสิทธิผลมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านผลกระทบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านบริบท หลักสูตร พบว่า ปรัชญา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรโครงสร้างของ หลักสูตร สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความเหมาะสมในระดับมาก 3) ด้าน

ปัจจัยนำเข้า พบว่า คุณสมบัติของผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้บริหาร สื่อวัสดุ/อุปกรณ์งบประมาณ อาคารสถานที่ และเวลาเรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงจำนวนเวลาเรียน

4) ด้านกระบวนการ พบว่า การบริหารหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษาและการนิเทศ ติดตามผล มีความเหมาะสมในระดับมากแต่ควรปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ วัตถุประสงค์และประเมินผล

5) ด้านผลผลิต พบว่า ผลการเรียนรู้สาระวิทยาศาสตร์ คุณลักษณะอัน พึงประสงค์และความพึงพอใจต่อผลงานวิทยาศาสตร์ มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควร ปรับปรุงความสามารถในการนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

6) ด้านผลกระทบ พบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนและความต้องการของชุมชน มีความเหมาะสม ในระดับปานกลาง แต่ควรปรับปรุงนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในชุมชนและชิ้นงานทาง วิทยาศาสตร์

7) ด้านประสิทธิผล พบว่า ความคงทนต่อพฤติกรรมของผู้เรียน มีความเหมาะสม ในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนให้มีจิตวิทยาศาสตร์มากขึ้น

อัญชลี ไสยวรรณและคณะฯ (2554, น. 78-80) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมิน หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษาวิทยาลัย การฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยศึกษากับมหาบัณฑิต 19 คน ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต 19 คน นักศึกษา 82 คน อาจารย์ผู้สอน 10 คน ผลการประเมิน พบว่า ด้านบริบท ปรัชญาและ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและด้านปัจจัยนำเข้า จำนวนหน่วยกิตและเวลา เนื้อหาหลักสูตรมีความ เหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่งผลให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ในชีวิตประจำวันและมหาบัณฑิต ได้รับประโยชน์ในการปฏิบัติงาน มีด้านด้านปัจจัยนำเข้า ในส่วนการจัดการบริการต่าง ๆ จัดสิ่ง อำนวยความสะดวกและการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ และนักศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ส่วน ด้านกระบวนการพบว่าคุณภาพการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการ ทำวิทยานิพนธ์ จัดการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิต พบว่าความพึงพอใจต่อคุณลักษณะมหาบัณฑิตของผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด การติดตามผลภาวการณ์มีงานทำของมหาบัณฑิต พบว่าปฏิบัติงานตรงตามสาขาวิชาที่เรียน ร้อยละ 84 หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานยอมรับความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับมาก ร้อยละ 79 มหาบัณฑิต ประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ผลลัพธ์ตามดัชนีบ่งชี้มาตรฐานและ คุณภาพการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา บรรลุเป้าหมายทุกดัชนีบ่งชี้

มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 123) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตร ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน คณะผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบ

การประเมินแบบ CIPPIEST Model เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การตรวจเอกสารหลักสูตร สอบถามความคิดเห็นและสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร, คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร, ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบ วิทยานิพนธ์ผู้ใช้บัณฑิต, นักศึกษา และบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (X) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยภาพรวม พบว่า บัณฑิต นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะและคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร มีความคิดเห็นว่าเป็นระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือวัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน โครงสร้างรายวิชา ในหลักสูตร (แผน 2) มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป เห็นควรให้ลดจำนวนหน่วยกิตโดยปรับ ความซ้ำซ้อนในบางรายวิชา นอกจากนี้ในบางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน จึงควรบูรณาการ เนื้อหารายวิชาที่ซ้ำซ้อนเป็นรายวิชาเดียวกัน

3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสม ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการและ ผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสมวิชาบังคับแกนบางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชา มีพื้นความรู้แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการแบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามกลุ่มวิชา หรือตามระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ หรือมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้ความรู้ ผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกัน ควรมีการสอบวัดความรู้พื้นฐาน ด้านเทคโนโลยีและจัดการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐาน นักศึกษากลุ่มที่เรียน ภาษาอังกฤษ มีความแตกต่างภายในกลุ่มค่อนข้างมาก ควรจัดกลุ่มเรียนตามความสามารถหรือ จัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในช่วงปิดภาคเรียน ห้องสืบค้นข้อมูล มีสื่อ อุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับการศึกษา คำนวณและขาดความพร้อมในการเชื่อมต่อระบบ Internet ควรจัดอุปกรณ์ สื่อและ สิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับความต้องการเอื้อต่อการเรียนรู้ ตำรา เอกสาร วารสาร ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ขาดความทันสมัย ควรมีการประสานงานสั่งซื้อ หนังสือ วารสาร ตำรา ต่าง ๆ เพิ่มเติมและมีจำนวน Copy ให้มากขึ้น

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงานและให้ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างชัดเจนเหมาะสม แนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติ การพัฒนาหลักสูตรและการสอนไม่เป็นระบบ ทำให้นักศึกษาสับสน ขาดความชัดเจนในการ ปฏิบัติและเกี่ยวข้องกับงบประมาณ ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักศึกษาล่วงหน้าเพื่อให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมและงบประมาณ ภาคนิเทศพิเศษ เวลาเรียนในห้องเรียนวันละ 6 ชม.

ในวันเสาร์-อาทิตย์ ไม่เพียงพอสำหรับการศึกษาในระดับปริญญาเอก ควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้กระบวนการสืบเสาะ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้น

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บัณฑิต มีความคิดเห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพ มีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด นักศึกษาปริญญาเอกบางคนแต่งกายไม่เหมาะสม ขาดวินัยและความรับผิดชอบ จึงควรสร้างความตระหนัก และทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาปริญญาเอก

6. ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิต ได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนและผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหวัง ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทีนำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ ดังนั้นทางควรสนับสนุนการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

7. ผลการประเมินด้านประสิทธิผล พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงาน

8. ผลการประเมินด้านความยั่งยืน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการพัฒนาวิชาชีพ

9. ผลการประเมินด้านการถ่ายทอดความรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับตามความต้องการของชุมชนโดยการปรับปรุงและการนำไปใช้ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

มาเรียม นิลพันธุ์ (2555, น. 123) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบทหลักสูตรพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนรายวิชาต่าง ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การจัดโครงสร้างของหลักสูตรและโครงสร้างรายวิชา มีความเหมาะสมและสอดคล้อง และควรมีการปรับปรุงรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก รายวิชาที่มีความเหมาะสมมาก คือ รายวิชาการวิจัยทางการศึกษา ควรเปิดวิชาเลือกเพิ่มเกี่ยวกับหลักสูตร การสอน หรือการนิเทศที่ระบุเฉพาะระดับชั้นเรียน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีทรัพยากรการเรียนรู้ แหล่งสืบค้นแสวงหาความรู้ที่ตอบสนองต่อการสืบค้นหา

ความรู้ ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ผู้สอนให้เพียงพอสำหรับการสอนและการให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์

3. ด้านกระบวนการ พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีการปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการนิเทศนักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการ

4. ด้านผลผลิต โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการนิเทศ มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาหลักสูตร ฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา ผู้สอนมีคุณธรรม ในวิชาชีพมีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษหลักสูตรและการนิเทศ

5. ด้านผลกระทบ พบว่าโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถนำ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานและวิชาชีพของตนเอง สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางด้านหลักสูตรและการนิเทศไปพัฒนางาน มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภาวะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ทักษะการสื่อสารและเป็นผู้ให้การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้ผู้อื่นได้

กรภัสสร อินทรบำรุง (2558, น. 707) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบยึดการตัดสินใจ CIPPI Model ของ Daniel L. Stufflebeam ประชากรผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ บัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ยของประชากร ค่าความแปรปรวนของประชากรและการวิเคราะห์เนื้อหา มีผลการวิจัยจำแนกตามองค์ประกอบการประเมิน ดังนี้ (1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) สภาวะแวดล้อมในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร (2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ปัจจัยนำเข้าในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะสำหรับบางองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ควรเพิ่มจำนวนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการค้นคว้า เช่น คอมพิวเตอร์ และระบบงานอินเทอร์เน็ต (3) ด้านกระบวนการ (Process) กระบวนการในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยของการประเมินได้รับคะแนนประเมินระดับมาก มีข้อเสนอแนะคือ ควรจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตั้งแต่ภาคการศึกษาต้น (4) ด้านผลผลิต (Product) ผลผลิตในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้ใช้บัณฑิตยังแสดง

ระดับความพึงพอใจต่อบัณฑิตในระดับมากทุกด้าน (5) ด้านผลกระทบ (Impact) ในภาพรวม มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะ คือ บัณฑิตควรประเมินผลงานของตนเองและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยสรุป หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพหรือมีผลผลิตตามวัตถุประสงค์ในระดับมาก สมควรที่จะดำเนินการต่อไป เพียงแต่ต้องปรับปรุงองค์ประกอบย่อยบางประเด็น เพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น

ชนากานต์ อี๊กหาญและคณะฯ (2558, น. 116-126) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรแก่นกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในประเด็นต่อไปนี้ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต การประเมินด้านผลกระทบ การประเมินด้านประสิทธิผล การประเมินด้านความยั่งยืน การประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูฝ่ายวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียน จำนวน 57 คน สุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) การประเมินบริบท พบว่า หลักสูตรสถานศึกษา ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจของสถานศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ มีความเหมาะสม (2) การประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า คุณสมบัตินักเรียน คุณสมบัตินักเรียน มีความเหมาะสม (3) การประเมินกระบวนการ พบว่า โครงสร้างหลักสูตร และเวลาเรียน ไม่มีความเหมาะสม ควรปรับลดในส่วนของเนื้อหาบางรายวิชาให้น้อยลง แต่การวัดผล ประเมินผล มีความเหมาะสม (4) การประเมินผลผลิต พบว่า ผลการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและธรรมชาติของวิชา (5) ผลการวิเคราะห์การประเมินผลกระทบ พบว่า ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน และกิจกรรมโครงการที่โรงเรียนจัดขึ้นมีผลสะท้อนให้โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ (6) การประเมินประสิทธิผล พบว่า ผลของการใช้ทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแก่นกลาง 2551 มีความเหมาะสม (7) การประเมินด้านความยั่งยืน พบว่า ความรู้ความสามารถของผู้เรียน มีความเหมาะสม (8) การประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า ผลที่เกิดกับผู้เรียนในการถ่ายทอดความรู้มีความเหมาะสม

รัตนศิริ เข้มราชและคณะ (2558, น. 89-92) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก (The Evaluation of Master of Education Program in Teaching English as a Global Language) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554 ภาควิชาบัณฑิตศึกษานานาชาติการพัฒนาศึกษาการมนุษย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา การวิจัยใช้กระบวนการทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณจึงครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ คือ

(1) กลุ่มนิสิตปัจจุบัน (2) กลุ่มมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว (3) อาจารย์ประจำหลักสูตร (4) กลุ่มผู้ใช้มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Informants) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่มด้วยกัน คือ (1) กลุ่มนิสิตปัจจุบัน (2) อาจารย์ผู้สอน ในหลักสูตร และ (3) มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและทำงานแล้ว ผลการวิจัย พบว่า (1) หลักสูตรได้มาตรฐาน สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (TQF) โดยผ่านเกณฑ์ประเมินตัวบ่งชี้บังคับและตัวบ่งชี้ร่วม รวมทั้งสิ้น 12 ตัวบ่งชี้ (2) หลักสูตรมีผลการบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (IQA) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ทั้ง 12 ข้อ (3) ผลการประเมินตามแนวคิด CIPP Model ดังนี้

3.1 ด้านบริบทของหลักสูตร นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.37 และสอดคล้องกับความเห็นของอาจารย์ผู้สอน คือ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) แผนการจัดการศึกษา 3) ความทันสมัยของหลักสูตร และ 4) เนื้อหารายวิชามีความเหมาะสม สอดคล้อง และทันสมัย แต่ยังคงต้องปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น

3.2 ปัจจัยนำเข้า นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.20 เช่นเดียวกันกับอาจารย์ผู้สอน คือ 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนต่าง ๆ มีความเพียงพอ เหมาะสม 2) นิสิตและกระบวนการคัดเลือกนิสิต นิสิตมีพื้นฐานที่แตกต่างหลากหลาย การปรับพื้นฐานทักษะการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นและ 3) อาจารย์ผู้สอนมีคุณภาพ สามารถปรับการสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน แต่ควรเพิ่มเติมทรัพยากรสารสนเทศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น

3.3 กระบวนการ อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.41 สำหรับนิสิตมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.35 โดยนิสิตมีความต้องการการเรียนเสริมด้านทักษะภาษาอังกฤษเนื่องจากพื้นฐานภาษาอังกฤษของกลุ่มผู้เรียนมีความหลากหลายและได้เน้นการสอนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม สร้างพื้นฐานและผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับได้เหมือนกัน รวมทั้งการสอนเสริมตามความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน

3.4 ผลผลิต นิสิตมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของนิสิตที่ได้รับการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.40 และผู้ใช้มหาบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อมหาบัณฑิตใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ค่าเฉลี่ย 4.33 สอดคล้องกับความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอน คือ 1) รายวิชาที่เรียนตามหลักสูตรเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ 2) ประสพการณ์จากการเรียนและการวิจัยที่ได้รับการพัฒนามาปรับใช้ในการทำงานได้ 3) ทักษะด้านภาษาอังกฤษได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

พรทิพย์ ไชยโสและคณะฯ (2559, น. 21-22) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินและพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 และพัฒนาหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงประเมินตามองค์ประกอบของหลักสูตรในด้านบริบท ปัจจัย กระบวนการและผลผลิต รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจำนวน 125 คน นิสิตปัจจุบัน 4 คน บัณฑิต 5 คนและการสัมภาษณ์วิทยากรหลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน วิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา พิจารณาประเมินด้วยเกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป และผู้ให้ข้อมูลเห็นถึงความเหมาะสมของสิ่งที่ประเมินผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านความเหมาะสมของบริบทของหลักสูตรฯ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาร้อยละ 94.4 เห็นด้วยว่ามีความจำเป็นต้องผลิตบัณฑิตวิชาชีพบัณฑิตในสาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา เนื่องจาก “การวิจัยเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาจากปัญหาที่ค่อนข้างชัดเจน และเป็นสิ่งที่ตรงจุด” และ จะได้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการทำวิจัยและประเมินทางการศึกษา ซึ่งผู้บริหาร ครู และบุคลากร ทางการศึกษา ส่วนใหญ่อ้อยละ 79.2 เห็นว่าตนเองมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาในการเรียนระดับวิชาชีพ บัณฑิตในสาขาเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามยังมีผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน ร้อยละ 3.2 ที่เห็นว่าหลักสูตรวิชาชีพบัณฑิตสาขาการวิจัยและการประเมินทางการศึกษา ยังไม่มีความจำเป็น โดยระบุเหตุผลว่า ควรผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรีและโทให้เพียงพอต่อความต้องการก่อน และร้อยละ 15.2 เห็นว่าตนเอง ยังไม่มีความต้องการที่จะศึกษาในระดับวิชาชีพบัณฑิต เนื่องจากอายุมากแล้ว มีค่าใช้จ่ายในการเรียนสูง เรียน เพียงระดับปริญญาโทเพียงพอและทำงานอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น อีกร้อยละ 5.6 ที่เห็นว่า เป็นนโยบายของผู้บริหาร

2. ด้านความเหมาะสมของปัจจัยในการนำหลักสูตรมาใช้ นิสิตปัจจุบันซึ่งกำลังศึกษาในหลักสูตร วิชาชีพบัณฑิตสาขาการวิจัยและการประเมินทางการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และบัณฑิต ให้คำตอบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมทั้งในประเด็นของโครงสร้าง หลักสูตรและรายวิชาที่จัดตามโครงสร้างของหลักสูตร นิสิตและบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาที่จัดตามโครงสร้างหลักสูตร และการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

3. ด้านความเหมาะสมของกระบวนการใช้หลักสูตร ตามความคิดเห็นของนิสิตปัจจุบันและบัณฑิต ให้คำตอบว่า มีความเหมาะสม ในประเด็นเรื่องการปฐมนิเทศ การส่งเสริมพื้นฐานการเรียน และการจัดแผนการเรียน

4. ด้านผลผลิตของหลักสูตรจากการศึกษาคุณภาพของบัณฑิตทั้งในส่วนของสมรรถนะในการ ปฏิบัติงานทั่วไป และสมรรถนะทางการวิจัยและการประเมินทางการศึกษา พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจต่อ สมรรถนะที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตรในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบและทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้ บัณฑิต ระบุว่าได้

เกิดพัฒนาวิชาชีพของตนเองหลังสำเร็จการศึกษา ทั้งในด้านการทำการเรียนการสอนทางการวิจัย และการประเมินให้กับนักศึกษา การบริหารโครงการประเมินทางการศึกษาและการวิจัย ตลอดจนการเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบผลงานทางวิชาการ การเป็นวิทยากรอบรมให้หน่วยงานต่าง ๆ การพัฒนาผลงาน ที่ได้รับการจดสิทธิบัตร 2. ผลจากการปรับปรุงหลักสูตรฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554) ได้นำมาพัฒนาเป็นหลักสูตร (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559) โดยจัดทำหลักสูตรรูปแบบ มคอ. 2 และนำไปดำเนินการวิพากษ์หลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิใน สาขาวิชาวิจัย และประเมินทางการศึกษา ได้รับการพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขถึงความเหมาะสมของหลักสูตร ในด้านบริบท ปัจจัย กระบวนการและผลผลิต เพื่อดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้และดำเนินการ ติดตามผล ในช่วงระยะต่อไป

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Mahshid AbdiShahshahani et.,al. (2015, p.p. 88-97) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการสร้างสรรค์เสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ ในประเทศอิหร่าน : โดยใช้รูปแบบ CIPP เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยยึดตามแบบจำลอง CIPP ในปี 2556 ในโรงเรียนพยาบาลและการผดุงครรภ์ของมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ของอิหร่าน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยหัวหน้าแผนกการผดุงครรภ์ / ผู้รับผิดชอบด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ (n = 5), อาจารย์คณะอนามัยการเจริญพันธุ์ (n = 18), ผู้อำนวยการสำนักงานพยาบาลและโรงเรียนผดุงครรภ์ (n = 5), บัณฑิต (n = 12)) และนักศึกษาปริญญาเอก (n = 54) ที่เข้ารับการรักษาดังตั้งปี 2549 ถึง 2554 ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก มีการวางแผนการบริหารหลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อเป็นการส่งเสริมและเอื้อต่อการส่งผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเพิ่มคุณภาพของการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการประเมินสภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริง ในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร

3. ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำสุด ในประเทศส่วนใหญ่ศึกษาระดับปริญญาเอกมีส่วนร่วมในการเลือกหลักสูตรของพวกเขา และพวกเขาเลือกพวกเขาตามวิทยานิพนธ์ของพวกเขา นอกจากนี้ยังเพิ่มแรงจูงใจประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโปรแกรมการศึกษาที่นำไปสู่ความหลากหลายที่สูงขึ้นในความเชี่ยวชาญของนักเรียน นอกจากนี้บัณฑิตสามารถมีบทบาทที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการตอบสนองความต้องการของสังคมการประเมิน โดยมีประเด็นการประเมินครอบคลุม เกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ คุณลักษณะ คุณวุฒิ คุณสมบัติ ประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้สอนและการสนับสนุนส่งเสริมในด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน

4. ด้านกระบวนการ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการประเมินมีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตร ซึ่งอาศัย

วิธีการประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

5. ด้านผลผลิต ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่และผู้เรียนมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด

Azadeh Rooholamini et.,al. (2017, p.p. 148–154) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตร วิทยาศาสตร์การแพทย์ ชั้นพื้นฐานในโรงเรียนแพทย์ชีราซ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานและนักศึกษาแพทย์ปีที่ 1 และปีที่ 2 (CIPP) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์เนื้อหาของกลุ่มตัวอย่าง การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการประชุมระดมสมอง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ซอฟต์แวร์ SPSS เวอร์ชัน 14 ในการประเมินบริบทด้วยแบบสอบถาม พบว่า ระบบการศึกษานี้สนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในชั้นเรียน กำหนดการและบรรยากาศของชั้นเรียน ในด้านปัจจัยนำเข้า โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการศึกษาเป็นที่ยอมรับได้ ยกเว้นปัญหาการขาดแคลนศพ ในการประเมินกระบวนการพบว่า คุณภาพของการนำเสนอแบบบูรณาการของโมเดลและการได้รับสารเคมีในช่วงเริ่มต้นดีขึ้น จากมุมมองของนักเรียน ในการประเมินผลการทำรายสัมนักเรียน ผลงานของนักเรียนและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับคณะ แสดงผลด้านบวกในด้านการรวมกลุ่มและบางส่วนที่ต้องปรับปรุง ข้อได้เปรียบหลักในการประเมินโปรแกรมการศึกษาตามรูปแบบการประเมิน CIPP คือ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลิตภัณฑ์ของโปรแกรม จะถูกมองและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานด้านการศึกษาสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องตามจุดอ่อนและจุดแข็งของโปรแกรม จากผลการศึกษาครั้งนี้หลักสูตรวิทยาศาสตร์พื้นฐานแบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาแพทย์ระดับปริญญาตรีในโรงเรียนแพทย์ชีราซอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตามความพยายามที่จะปรับปรุงหรือปฏิรูปบางส่วนและดำเนินการประเมินหลักสูตรโปรแกรมและการรับรองคุณภาพจะเป็นสิ่งที่จำเป็น คำแนะนำต่อไปนี้เป็นสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต ในการประเมินพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า จะขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ศพที่ใช้ในการศึกษาของโรงเรียนแพทย์ชีราซ ที่ใช้ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์

Jati Aurum Asfaroha, Dadan Rosanaa and Supahara (2017, p.p. 181-183) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการประเมินของ CIPP การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิจัยและการพัฒนา (R & D) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และครูวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศการ์ตา ผลการวิจัยพบว่า การใช้แบบจำลองการประเมิน CIPP (ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต) โดยองค์ประกอบด้านบริบทในการศึกษาครั้งนี้

ประกอบด้วย การพิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยความเข้าใจและทักษะของครูที่ใช้ เครื่องมือในการประเมินโครงการและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ องค์ประกอบด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การดำเนินการตามเครื่องมือการประเมินโครงการ และองค์ประกอบด้านผลผลิต ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการประเมินโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของข้อมูลที่สามารถติดตามผลของการประเมินโครงการได้ในอนาคต การพัฒนารูปแบบการประเมินโครงการโดย CIPP Model จะทำให้สามารถประเมินโครงการด้านความเหมาะสมของเนื้อหา โครงสร้างและภาษารวมถึงมีความน่าเชื่อถือและมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถนำผลการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST มาเป็นหลักในการประเมิน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือการวิจัย
5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.1.1 ด้านผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งหมด 78 คน มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คน

3.1.1.2 อาจารย์ประจำหลักสูตรจำนวน 3 คน

3.1.1.3 นักศึกษาสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ระหว่างปีการศึกษา 2552 ถึง ปีการศึกษา 2560

นักศึกษารอบปกติ จำนวน 3 คน

นักศึกษารอบสมทบ จำนวน 38 คน

3.1.1.4 ดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ที่จบการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ถึง ปีการศึกษา 2560

นักศึกษารอบปกติ จำนวน 3 คน

นักศึกษารอบสมทบ จำนวน 12 คน

3.1.1.5 ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 14 คน

3.1.2 ด้านขอบเขตการประเมิน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ดังนี้

1. บริบท เป็นการพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง จำนวนหน่วยกิตของหลักสูตร การพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ
2. ปัจจัยนำเข้า เป็นการพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับงบประมาณในสนับสนุนการเรียนการสอน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ และฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น
3. กระบวนการ เป็นการพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ แผนพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ระบบการวัดและประเมินผล กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
4. ผลผลิต เป็นการพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา การดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ การเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคม การมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพและการมีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
5. ผลกระทบ เป็นการพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา การเผยแพร่ผลงานวิชาการ การนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการและการยอมรับจากชุมชนและสังคม
6. ประสิทธิภาพ เป็นการพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา การประยุกต์ใช้ความรู้ทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา และการปฏิบัติงานของคณาจารย์
7. ความยั่งยืน เป็นการพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา การเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงาน ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านความยั่งยืน
8. ถ่ายทอดส่งต่อ เป็นการพิจารณาคุณค่าเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 การจำแนกแหล่งผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกแหล่งผู้ให้ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

แหล่งข้อมูลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล

ประเด็นที่ประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล				
	ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	ประจำ หลักสูตร	นักศึกษา	ดุษฎีบัณฑิต	ผู้ใช้บัณฑิต
C: Context (บริบท)					
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	√	√	-	√	-
2. โครงสร้างของหลักสูตร	√	√	-	√	-
3. การพัฒนาตนเอง สังคมและ ประเทศชาติ	√	√	-	√	-
I : Input (ปัจจัยนำเข้า)					
1. งบประมาณในสนับสนุนการ เรียนการสอน	√	√	-	-	-
2. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	√	√	√	√	-
3. การจัดสภาพแวดล้อม โดยรวม	-	-	√	√	-
4. สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ	-	-	√	√	-
5. ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น ทางวิชาการ	-	-	√	√	-
P: Process (กระบวนการ)					
1. คุณสมบัติของผู้เข้ารับ การศึกษา	-	√	√	√	-
2. ระบบการวัดและประเมินผล	-	-	√	√	-
3. การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์	-	√	√	-	-
4. กระบวนการทวนสอบ มาตรฐานผลสัมฤทธิ์	√	√	-	-	-
5. การพัฒนาทักษะการจัดการ เรียนการสอน	√	√	-	-	-
6. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของ นักศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม	-	-	√	√	-

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นที่ประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล				
	ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	ประจำ หลักสูตร	นักศึกษา	คณาจารย์	ผู้ใช้บัณฑิต
7. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของ นักศึกษาด้านความรู้	-	-	√	√	-
8. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของ นักศึกษาด้านทักษะทางปัญญา	-	-	√	√	-
9. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของ นักศึกษาด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	-	-	√	√	-
10. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของ นักศึกษาด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	-	-	√	√	-
11. การพัฒนาทักษะการจัดการ เรียนการสอน การวัดและการ ประเมินผล การพัฒนาวิชาการ และวิชาชีพด้านอื่น ๆ ให้แก่ คณาจารย์	√	√	-	-	-
P:Product (ผลผลิต)					
1. ความรู้ความเข้าใจทางการ วิจัยและประเมินผลทางการ ศึกษา	√	√	-	√	√
2. การดำเนินการวิจัยและ ประเมินผลการศึกษาเพื่อ การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่	-	√	-	√	√
3. เป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคม	-	-	-	-	√

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นที่ประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล				
	ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	ประจำ หลักสูตร	นักศึกษา	คณาจารย์ บัณฑิต	ผู้ใช้ บัณฑิต
5. คุณลักษณะตรงตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	√	√	-	-	-
I : Impact (ผลกระทบ)					
1. ความเป็นผู้นำทางการวิจัย และประเมินผลการศึกษา	√	√	-	√	√
2. การเผยแพร่ผลงานวิชาการ	-	-	-	√	√
3. การนำความรู้ที่ได้เรียนมา ไป สร้างผลงานทางวิชาการ	-	-	-	√	√
E : Effectiveness(ประสิทธิผล)					
1. ความมั่นใจในองค์ความรู้ด้าน วิจัยและประเมินผลการศึกษา	√	√	-	√	-
2. การประยุกต์ใช้ความรู้ทางการ วิจัยและประเมินผลการศึกษา	-	-	-	√	-
3. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อ ความสามารถในด้านวิชาการ	-	-	-	√	-
4. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อ ความสามารถในการบริหารจัดการ	-	-	-	√	-
5. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อ ความสามารถในการสื่อสาร	-	-	-	√	-
6. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อ ความสามารถในการสร้าง ความสัมพันธ์อันดี	-	-	-	√	-
7. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อ ความสามารถในการริเริ่ม สร้างสรรค์ความรู้ใหม่	-	-	-	√	-
S : Sustainability (ความยั่งยืน)					
1. ความต้องการศึกษาทางด้าน วิจัยและประเมินผลการศึกษา	√	√	√	√	√

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นที่ประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล				
	ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	ประจำ หลักสูตร	นักศึกษา	คณา บัณฑิต	ผู้ใช้ บัณฑิต
2. การเชื่อมโยงความรู้ไปสู่ การพัฒนาการทำงาน	-	-	-	√	√
3. ความรักและความศรัทธา ในวิชาชีพ	√	√	√	√	-
T : Transportability (ถ่ายทอดส่งต่อ)					
1. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร	√	√	√	√	-
2. การถ่ายทอดความรู้ด้าน การ วิจัยและประเมินผลการศึกษา	√	√	-	√	√

3.2.2 การติดต่อประสานงาน

ผู้วิจัยทำหนังสือติดต่อขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา คณาบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา คณาบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำแนกเป็น

1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คนและอาจารย์ประจำหลักสูตรจำนวน 3 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง

2) นักศึกษา จำนวน 41 คน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง จำนวน 5 คน จากนักศึกษาในแต่ละชั้นปีของรอบปกติและสมทบ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักศึกษา จำนวน 36 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูลทางอีเมล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมีการติดตามเป็นระยะจนได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

3) คณาบัณฑิต จำนวน 15 คน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง จำนวน 5 คน จากคณาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาของแต่ละชั้นปีทั้งรอบปกติและสมทบ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากคณาบัณฑิต จำนวน 10 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและเก็บข้อมูลทางอีเมลและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมีการติดตามเป็นระยะจนได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

4) ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 14 คน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง จำนวน 4 คน จากผู้ใช้บัณฑิตที่เป็นผู้บังคับบัญชาของคณาจารย์บัณฑิต โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากคณาจารย์บัณฑิต จำนวน 10 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและเก็บข้อมูลทางอีเมลและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมีการติดตามเป็นระยะจนได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้ที่ศึกษาปรากฏการณ์ในภาคสนามเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

3.3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ชุด ประกอบด้วย

1) แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์ 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท จำนวน 3 ข้อ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 2 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 4 ข้อ ด้านผลผลิต จำนวน 2 ข้อ ด้านผลกระทบ จำนวน 1 ข้อ ด้านประสิทธิผล จำนวน 1 ข้อ ด้านความยั่งยืน จำนวน 2 ข้อ และด้านถ่ายทอดส่งต่อ จำนวน 2 ข้อ

2) แบบสัมภาษณ์สำหรับนักศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 4 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 3 ข้อ ด้านความยั่งยืน จำนวน 2 ข้อ และด้านถ่ายทอดส่งต่อจำนวน 1 ข้อ

3) แบบสัมภาษณ์สำหรับคณาจารย์บัณฑิต แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์ 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท จำนวน 3 ข้อ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 4 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 3 ข้อ ด้านผลผลิต จำนวน 3 ข้อ ด้านผลกระทบ จำนวน 3 ข้อ ด้านประสิทธิผล จำนวน 2 ข้อ ด้านความยั่งยืน จำนวน 3 ข้อ และด้านถ่ายทอดส่งต่อจำนวน 2 ข้อ

4) แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ใช้บัณฑิต แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านผลผลิต จำนวน 4 ข้อ ด้านผลกระทบ จำนวน 3 ข้อ ด้านความยั่งยืน จำนวน 2 ข้อ และด้านถ่ายทอดส่งต่อ จำนวน 1 ข้อ

3.3.2 แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา แบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า จำนวน 4 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 3 การประเมินกระบวนการ จำนวน 4 ข้อ

และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 4 การประเมินความยั่งยืน จำนวน 2 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และตอนที่ 5 การประเมินถ่ายทอดส่งต่อ จำนวน 1 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2) แบบสอบถามสำหรับคณาจารย์แบ่งเป็น 9 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 การประเมินบริบท จำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 3 การประเมินปัจจัยนำเข้า จำนวน 4 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 4 การประเมินกระบวนการ จำนวน 4 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 5 การประเมินผลผลิตจำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 6 การประเมินผลกระทบ จำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 7 การประเมินประสิทธิภาพจำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 8 การประเมินความยั่งยืน จำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 9 การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ จำนวน 2 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3) แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้บัณฑิต แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 การประเมินผลผลิต จำนวน 4 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 3 การประเมินผลกระทบ จำนวน 3 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 4 การประเมินความยั่งยืน จำนวน 2 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และตอนที่ 5 การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อจำนวน 2 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.4 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

3.4.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา คณาจารย์และผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรหลักสูตร และการสร้างแบบการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดนิยามตัวแปรและพฤติกรรมบ่งชี้

ขั้นที่ 2 นำพฤติกรรมบ่งชี้ในนิยามตัวแปร มาสร้างเป็นประเด็นคำถาม

ขั้นที่ 3 นำประเด็นคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม เพื่อการปรับข้อความให้เหมาะสมตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์มาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

3.4.2 แบบสอบถาม

แบบสอบถาม สำหรับนักศึกษา คณาจารย์และผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรหลักสูตร และการสร้างแบบสอบถามเพื่อกำหนดนิยามตัวแปรและพฤติกรรมบ่งชี้

ขั้นที่ 2 นำพฤติกรรมบ่งชี้ในนิยามตัวแปร มาสร้างเป็นประเด็นคำถาม

ขั้นที่ 3 นำประเด็นคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็นที่สอบถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางข้อ ในเรื่องการใช้ภาษาสื่อความหมาย

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.5 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เป็นการนำประเด็นคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็นที่สอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือวิจัยทางการศึกษา
- 2) มีผลงานทางวิชาการหรือประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 5 ท่านประกอบด้วย

1. นายสมบัติ ท้ายเรือคำ วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. นายญาณภัทร สีหะมงคล วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษา ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. นายทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. นางนุชวรา เหลืองอังกูร วุฒิการศึกษา Ed.D. (Language Education Assessment) ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. นายจตุภูมิ เขตจัตุรัส วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง สอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อความบางข้อ ในเรื่องการใช้ภาษาสื่อความหมาย

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร โดยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดหมวดหมู่และลำดับของคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะความเรียง

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ (%)

2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนการประเมินโดยใช้เกณฑ์และการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 น. 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์ข้อความปลายเปิด (Open-end Questions) ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่และลำดับคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

ใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ทั้งนี้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ พิจารณาจากการตรวจสอบด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อความกับนิยามประเด็นที่สอบถาม (ปิยะธิดา ปัญญา, 2558, น.195) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

สอดคล้อง	มีคะแนนเป็น	+1
ไม่แน่ใจ	มีคะแนนเป็น	0
ไม่สอดคล้อง	มีคะแนนเป็น	-1

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนรายข้อ ซึ่งค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ยอมรับได้ต้องมีค่าระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ IOC แทน เป็นดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความสอดคล้อง

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.7.2 สถิติพื้นฐาน

3.7.2.1 ค่าความถี่ (Frequency : f) และร้อยละ (Percentage : %) ใช้สูตรดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2562, น. 321)

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-2)$$

เมื่อ f เป็น ความถี่ของรายการที่สนใจ

N เป็น จำนวนทั้งหมด

3.7.2.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Means) ใช้สูตรดังนี้ (ปิยะธิดา ปัญญา, 2558, น.89)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-3)$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

3.7.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (ปิยะธิดา ปัญญา, 2560, น. 62)

$$S = \frac{\sqrt{\sum (x - \bar{x})^2}}{n - 1} \quad (3-4)$$

เมื่อ	S	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างและของกลุ่มประชากรตามลำดับ
	$\bar{x}$	แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั้งหมด
	x	แทน คะแนน
	n	แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างและประชากรตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จำแนกขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST

ตอนที่ 2.1 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาพรวม

ตอนที่ 2.2 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านบริบท

ตอนที่ 2.3 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านปัจจัยนำเข้า

ตอนที่ 2.4 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านกระบวนการ

ตอนที่ 2.5 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านผลผลิต

ตอนที่ 2.6 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านผลกระทบ

ตอนที่ 2.7 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านประสิทธิผล

ตอนที่ 2.8 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านความยั่งยืน

ตอนที่ 2.9 การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านถ่ายทอดส่งต่อ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ของนักศึกษา ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	19	52.78
1.2 หญิง	17	47.22
รวม	36	-
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
2.1 ชั้นปีที่ 1	2	5.56
2.2 ชั้นปีที่ 2	8	22.22
2.3 ชั้นปีที่ 3	3	8.33
2.4 อื่นๆ	23	63.89
รวม	36	-
3. โครงการที่ศึกษา		
3.1 ปกติ	2	5.56
3.2 สมทบ	34	94.44
รวม	36	-

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักศึกษาทั้งหมด 36 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 52.78 และเป็นเพศหญิง 17 คน คิดเป็นร้อยละ 47.22 ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาชั้นปีอื่นๆที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา มากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 63.89 รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาโครงการสมทบ มากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 94.44 และนักศึกษาโครงการปกติ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ของดุษฎีบัณฑิต ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2

ข้อมูลพื้นฐานของดุษฎีบัณฑิต

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	5	50.00
1.2 หญิง	5	50.00
รวม	10	-
2. ตำแหน่งงาน		
2.1 ผู้บริหาร	5	50.00
2.2 ผู้สอน	5	50.00
2.3 อื่น ๆ	-	-
รวม	10	-
3. ประสบการณ์ทำงาน		
3.1 1 – 5 ปี	-	-
3.2 6 – 10 ปี	1	10.00
3.3 11 ปีขึ้นไป	9	90.00
รวม	10	-
4. สถานที่ทำงาน		
4.1 โรงเรียน	6	60.00
4.2 สำนักงานเขตพื้นที่	1	10.00
4.3 วิทยาลัยอาชีวศึกษา	1	10.00
4.4 มหาวิทยาลัย	1	10.00
4.5 อื่นๆ	1	10.00
รวม	10	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ดุษฎีบัณฑิตทั้งหมด 10 คน เป็นเพศชายและเพศหญิง มีจำนวนเท่ากันคือ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ผู้ให้ข้อมูลเป็นดุษฎีบัณฑิตที่มีตำแหน่งงานเป็นผู้บริหารและเป็นผู้สอน มีจำนวนเท่ากันคือ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยที่ส่วนมากมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 11 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และมีประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และผู้ให้ข้อมูลเป็นดุษฎีบัณฑิตส่วนมากที่ทำงานในโรงเรียน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาเป็นดุษฎีบัณฑิตที่ทำงานในสำนักงานเขตพื้นที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยและอื่นๆ มีจำนวนเท่ากันคือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ของผู้ใช้บัณฑิต ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้บัณฑิต

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	6	60.00
1.2 หญิง	4	40.00
รวม	10	-
2. ตำแหน่งงาน		
2.1 ผู้บริหาร	4	40.00
2.2 ผู้สอน	6	60.00
2.3 อื่นๆ	-	-
รวม	10	-
3. ประสบการณ์ทำงาน		
3.1 1 – 5 ปี	-	-
3.2 6 – 10 ปี	1	10.00
3.3 11 ปีขึ้นไป	9	90.00
รวม	10	-

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้บัณฑิต

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
4. สถานที่ทำงาน		
4.1 โรงเรียน	7	70.00
4.2 สำนักงานเขตพื้นที่	1	10.00
4.3 วิทยาลัยอาชีวศึกษา	1	10.00
4.4 มหาวิทยาลัย	1	10.00
4.5 อื่น ๆ	-	-
รวม	10	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตทั้งหมด 10 คน เป็นเพศชาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และเป็นเพศหญิง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาเป็นตำแหน่งผู้สอน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 โดยผู้ใช้บัณฑิตเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานส่วนมาก 11 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และมีประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และผู้ใช้บัณฑิตส่วนมากทำงานที่โรงเรียน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาเป็นผู้ที่ทำงานในสำนักงานเขตพื้นที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัย มีจำนวนเท่าผู้กันคือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST

ตอนที่ 2.1 การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาพรวม

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาพรวม ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

ผลการประเมินหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาพรวมของนักศึกษา
ศึกษาศาสตรบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต

ประเด็นการประเมิน	นักศึกษา (N = 36 คน)			ศึกษาศาสตรบัณฑิต (N = 10 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N = 10 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบริบท	-	-	-	4.77	0.43	มากที่สุด	-	-	-	4.77	0.41	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.15	0.78	มาก	3.90	1.10	มาก	-	-	-	4.09	0.86	มาก
3. ด้านกระบวนการ	4.40	0.65	มาก	4.73	0.48	มากที่สุด	-	-	-	4.47	0.63	มาก
4. ด้านผลผลิต	-	-	-	4.77	0.37	มากที่สุด	4.65	0.49	มากที่สุด	4.70	0.46	มากที่สุด
5. ด้านผลกระทบ	-	-	-	4.37	0.61	มาก	4.40	0.67	มาก	4.38	0.64	มาก
6. ด้านประสิทธิผล	-	-	-	4.67	0.47	มากที่สุด	-	-	-	4.67	0.47	มากที่สุด
7. ความยั่งยืน	4.68	0.55	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด
8. ถ่ายทอดส่งต่อ	4.25	0.73	มาก	4.50	0.51	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด	4.53	0.64	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.34	0.72	มาก	4.57	0.65	มากที่สุด	4.61	0.55	มากที่สุด	4.55	0.68	มากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้จากนักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.68) โดยผู้ใช้บัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.55) และ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.72)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาพรวม พบว่า ด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.41), ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46), ด้านประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47) ด้านความยั่งยืน ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) และด้านถ่ายทอดส่งต่อ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.64) ส่วนด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านผลกระทบ ตามลำดับ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.63) ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.64) และ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.86)

ตอนที่ 2.2 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านบริบท

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านบริบทของดุษฎีบัณฑิต เสนอผลการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

ตารางที่ 4.5

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านบริบทของดุษฎีบัณฑิต

ประเด็นการประเมิน	ดุษฎีบัณฑิต (N = 10 คน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสม	4.80	0.42	มากที่สุด
2. โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หมวดวิชาแกนร่วม หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมวดวิทยานิพนธ์และหมวดวิชา เสริมพื้นฐานมีความเหมาะสม	4.80	0.42	มากที่สุด
3. หลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและ ประเทศชาติได้	4.74	0.48	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.77	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นด้านบริบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม และโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หมวดวิชาแกนร่วม หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมวดวิทยานิพนธ์และหมวดวิชาเสริมพื้นฐานมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ หลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติได้ ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.48)

ผลการสัมภาษณ์ด้านบริบทเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และความเหมาะสมของหลักสูตรในการนำไปใช้พัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ มีดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

1.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม การปรับปรุงหลักสูตรต้องมีการประชุมเพื่อหาข้อมูลและข้อสรุปในการบริหารจัดการและการดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรควรปรับปรุงให้ตรงตามความต้องการของสังคมไทย และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...การปรับปรุงหลักสูตรควรมีการประชุมเพื่อหาข้อสรุปในการบริหารจัดการ และนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4

(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...การพัฒนาหลักสูตรควรปรับปรุงให้ตรงตามความจำเป็นกับการศึกษาของสังคมไทย ต้องตอบให้ได้ว่าหลักสูตรปริญญาเอกยังมีความจำเป็นทางด้านการศึกษามากน้อยแค่ไหน และมีความสอดคล้องในการพัฒนาองค์กรอย่างไร...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 1

(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

1.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร พบว่าโครงสร้างของหลักสูตรที่ประกอบด้วย หมวดวิชาแกนร่วม หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมวดวิทยานิพนธ์และหมวดวิชาเสริมพื้นฐาน มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดความรู้ความสามารถในด้านการวิจัยและการวัดและประเมินผลการศึกษา รายละเอียดของรายวิชาส่วนใหญ่มีความเหมาะสม ประเด็นสำคัญอยู่ที่เนื้อหาของแต่ละรายวิชา ต้องมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...โครงสร้างของหลักสูตรควรเชื่อมโยงวิธีการและนวัตกรรมในการนำไปแก้ปัญหาทางการศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 1
(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สามารถนำไปสอนให้เกิดความรู้ความสามารถในด้านการวิจัยและการวัดและประเมินผลการศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ประเด็นสำคัญอยู่ที่เนื้อหาของแต่ละรายวิชาเช่น รายวิชาระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง ซึ่งเป็นรายวิชา แกนร่วม รายวิชาสถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย รายวิชาทฤษฎีและประยุกต์การประเมิน รายวิชาการศึกษาและพัฒนาการศึกษา ซึ่งอาจจะต้องมีการปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาเนื่องจากศาสตร์ด้านนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

1.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรในการนำไปใช้พัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ พบว่าความเหมาะสมของหลักสูตรในการนำไปใช้พัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ หลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ ได้อย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันระบบการศึกษาไทย ขาดระบบการวัดและประเมินที่มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาคำตอบ เพื่อสร้างนักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถพัฒนาประเทศชาติ

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ปัจจุบันระบบการศึกษาไทย มีระบบการวัดและประเมินที่เป็นปัญหามาก คือ ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่ไม่ถูกต้อง (miss concept) และนำไปใช้ไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจเกิดผลกระทบกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับการวัดและประเมินที่ไม่ถูกต้อง และส่งผลกระทบต่อมาตรฐานด้านการวัดและประเมินผู้เรียน นอกเหนือจากการวัดและประเมินแล้ว การวิจัยก็สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาได้ในหลาย ๆ ด้านและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติ...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2

(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ได้แก่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาและมีความรู้ความสามารถ แต่จะอย่างไรให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการและวิชาการ และต้องนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนา ใช้ในการวัดและประเมินผลการศึกษาอย่างจริงจัง และรายงานผลการวิจัยตรงกับที่เก็บข้อมูลมา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4

(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

2. ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิต

2.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ควรเพิ่มทักษะกระบวนการด้านการดำเนินการวิจัยในแต่ละประเภท รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้อง...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 4

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความเหมาะสมและครอบคลุม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 5

(วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

2.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า โครงสร้างของหลักสูตร หมวดวิชาแกนร่วม หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมวดวิทยานิพนธ์และหมวดวิชาเสริมพื้นฐาน มีความเหมาะสมและครอบคลุม ควรมีการจัดวิชาเสริมพื้นฐานด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้กับนักศึกษาที่ไม่จบตรงในสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ควรมีการจัดวิชาเสริมพื้นฐานด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา ให้กับนักศึกษาที่ไม่จบตรงในสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีความรู้พื้นฐานใกล้เคียงกันและเกิดความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 2

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ควรมีการจัดหมวดวิชาเสริมพื้นฐานให้กับนักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาที่ไม่จบตรงในสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 3
(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรในการนำไปใช้พัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ พบว่าหลักสูตรวิจัยและประเมินผลการศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...หลักสูตรวิจัยและประเมินผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาได้เป็นอย่างดี ทำให้สังคมและประเทศชาติได้ประโยชน์จากการมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 2
(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

เสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์ “...สาขาวิชาที่ทุกวิชาซีพีมีการทำวิจัยและการใช้สถิติเพื่อการวิจัยในการประเมินผล ดังนั้นหลักสูตรจึงสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับสูง...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 4
(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

สรุปผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ด้านบริบท ในภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด การปรับปรุงควรให้สอดคล้องกับความต้องการศึกษาของสังคม และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี

ตอนที่ 2.3 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านปัจจัยนำเข้า

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านปัจจัยนำเข้าของนักศึกษาและดุษฎีบัณฑิต
เสนอผลการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.6

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านปัจจัยนำเข้าของนักศึกษาและ
ดุษฎีบัณฑิต

ประเด็นการประเมิน	นักศึกษา (N = 36 คน)			ดุษฎีบัณฑิต (N = 10 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสม	4.44	0.69	มาก	4.10	1.15	มาก	4.35	0.82	มาก
2. การจัดสภาพแวดล้อมโดยรวม มีความเหมาะสมและเอื้อ ต่อการเรียนรู้	4.31	0.71	มาก	4.00	0.94	มาก	4.42	0.77	มาก
3. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีหนังสือ ตำรา เอกสาร และบทความวิชาการที่เหมาะสมและ เพียงพอ	3.86	0.83	มาก	3.80	1.23	มาก	3.85	0.92	มาก
4.ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการ มีความเหมาะสม	3.97	0.74	มาก	3.80	1.23	มาก	3.93	0.85	มาก
รวมเฉลี่ย	4.15	0.78	มาก	3.90	1.10	มาก	4.09	0.86	มาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ดังนี้ การจัดสภาพแวดล้อมโดยรวม มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.77) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้ สื่อการสอนและอุปกรณ์ต่างๆ มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.82) และฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.85)

ผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับงบประมาณในการสนับสนุนการเรียนการสอน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมโดยรวม สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการ มีดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

1.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับงบประมาณในการสนับสนุนการเรียนการสอนพบว่า งบประมาณในการสนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยและพัฒนาของนักศึกษาและอาจารย์ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของคณะกรรมการและความเหมาะสมสาขาวิชาที่ใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาของแต่ละหลักสูตร

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...งบประมาณในการสนับสนุนการเรียนการสอนมีการบริหารจัดการได้ดี การบริหารจัดการเกี่ยวกับงบประมาณของมหาลัยในช่วงหลัง ๆ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ทำให้เกิดการบริหารจัดการด้านงบประมาณที่ลงมาไม่เพียงพอเท่าที่ควร...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...งบประมาณในสนับสนุนการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของคณะกรรมการคณะครุศาสตร์ และความเหมาะสมของสาขาวิชา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4
(วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

1.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อมโดยรวม พบว่าสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้ สื่อการสอนและอุปกรณ์ต่างๆ มีความเหมาะสมเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน มีโปรแกรมที่ใช้ในการวิเคราะห์และประเมินผลที่มีลิขสิทธิ์ การจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา และควรมีห้องที่ให้นักศึกษาได้ใช้ในการทำงานและการศึกษาค้นคว้า

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีการกระจายกัน
ฐานข้อมูลไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน ควรจะมีห้องที่ใช้เฉพาะบัณฑิตศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 1
(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความเหมาะสมสาขาวิจัยและ
ประเมินผลการศึกษามีโปรแกรมที่มีลิขสิทธิ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และประเมินผล...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 5
(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2. ผลการสัมภาษณ์นักศึกษา

2.1 ผลการสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และการจัด
สภาพแวดล้อมโดยรวม พบว่าสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สื่อ
การสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ และการจัดสภาพแวดล้อมโดยรวมมีความเหมาะสมเอื้อต่อ
การเรียนรู้ของนักศึกษา แต่ควรมีห้องที่มีเอกสารตำราทั้งไทยและต่างประเทศ และมีอินเทอร์เน็ต
ให้นักศึกษาได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...อาคารเรียนมีความเหมาะสม เหมาะแก่
การเป็นแหล่งเรียนรู้และมีสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพียงพอและพร้อม
ใช้งาน...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 1
(วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...บรรยากาศห้องเรียนเหมาะสมมาก
มีความใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอน น่าเรียน ควรมีห้องพักนักศึกษาและมีหนังสือเฉพาะทางของ
สาขาที่มากขึ้น (หนังสือหายาก) เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าทั้งไทยและต่างประเทศ...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 4
(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ ควรมีห้องสำหรับนักศึกษาปริญญาเอกในการเข้าไปศึกษาค้นคว้า พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 5

(วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมีระบบการ มีหนังสือ ตำรา เอกสาร และบทความวิชาการทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาที่ค่อนข้างน้อย ควรเพิ่มเติมหนังสือ ตำรา บทความ วารสารทั้งไทยและต่างประเทศที่เป็นปัจจุบันและมากยิ่งขึ้น

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...หนังสือและวิทยานิพนธ์ในการศึกษาค้นคว้าค่อนข้างน้อย ควรมีการจัดสรรเพิ่มเติม ระบบการส่งจองหนังสือหรือสิ่งของต่าง ๆ ค่อนข้างช้าและไม่เอื้อต่อการเรียนรู้...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 1

(วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีมากแต่ไม่ตรงกับความต้องการหนังสือภาษาอังกฤษทางการวิจัยและประเมินมีน้อยและเก่า...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 2

(วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการ พบว่าฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนและการทำวิทยานิพนธ์

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ระบบฐานข้อมูลดี แต่ควรมีการบริการที่เอื้ออำนวยความสะดวกกับนักศึกษาให้มากขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 1

(วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ที่ว่า “...ระบบฐานข้อมูลควรมีความพร้อมในการ
 ลิงค์ข้อมูลได้อย่างสะดวก และรองรับนักศึกษาในการศึกษาค้นคว้าได้อย่างชัดเจน...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 5

(วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และการจัด
 สภาพแวดล้อมโดยรวม พบว่าสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สื่อ
 การสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสมและการจัดสภาพแวดล้อมโดยรวมเอื้อต่อ
 การเรียนรู้ของนักศึกษา แต่ควรมีห้องที่มีคอมพิวเตอร์ เครื่องปริ้นและอินเทอร์เน็ตให้นักศึกษาได้
 ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ที่ว่า “...สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีความเหมาะสม
 และเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา แต่ควรมีห้องประชุมสำหรับนักศึกษาปริญญาเอก ที่มี
 คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ที่สามารถรวมอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้และรวมถึงค้นคว้า
 ข้อมูลเพิ่มเติมได้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ที่ว่า “...ควรมีห้องสำหรับศึกษาค้นคว้าในระดับ
 ปริญญาเอก ที่มีอุปกรณ์ในการเอื้ออำนวยความสะดวก เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องปริ้น
 อินเทอร์เน็ต ตำรา หนังสือต่าง ๆ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ที่ว่า “...ควรมีห้องสำหรับการเรียนรู้หรือสืบค้น
 รวมถึงเพื่อการปรึกษาหารือ สำหรับนักศึกษาปริญญาเอก โดยมีเอกสาร หนังสือ วารสาร
 ฐานข้อมูล อุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาในการสืบค้น หรือทำงาน รวมถึง
 เพื่อการแลกเปลี่ยนระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

3.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมีระบบการให้บริการที่ดี แต่ควรเพิ่มหนังสือด้านการวิจัยและประเมินผลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้มีความและทันสมัย มีจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ควรเพิ่มหนังสือด้านการวิจัยและประเมินผลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นและมีความทันสมัย...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมีหนังสือ ตำรา เอกสาร และบทความวิชาการที่มีให้บริการนักศึกษาอย่างเพียงพอ แต่ควรเพิ่มหนังสือด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งยังมีค่อนข้างน้อย...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 2

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “ยังไม่เพียงพอหนังสือ Textbook มีน้อย”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 5

(วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

3.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการ พบว่า ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางของมหาวิทยาลัยดี สามารถช่วยในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในการเรียนการสอนและการทำวิทยานิพนธ์

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยดีมาก ครมมีฐานข้อมูลในการสืบค้นด้านการวิจัยและประเมินการศึกษาของสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สำหรับสืบค้นและฐานข้อมูลมี แต่ยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการสำหรับนักศึกษา ควรเพิ่มสมรรถนะของระบบออนไลน์ให้ทันสมัย และให้บริการนักศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพเพิ่มมากขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 3

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สรุปผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การปรับปรุง ควรมีตำราภาษาอังกฤษที่ทันสมัยและจำนวนเพิ่มขึ้น และมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา

ตอนที่ 2.4 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านกระบวนการ

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านกระบวนการของนักศึกษาและดุษฎีบัณฑิต เสนอผลการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.7

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านกระบวนการของนักศึกษาและ
ดุษฎีบัณฑิต

ประเด็นการประเมิน	นักศึกษา (N = 36 คน)			ดุษฎีบัณฑิต (N = 10 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษามีความเหมาะสม	4.39	0.55	มาก	4.60	0.52	มากที่สุด	4.43	0.54	มาก
2. หลักสูตรมีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม	4.44	0.56	มาก	4.70	0.48	มากที่สุด	4.50	0.55	มาก
3. การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม	4.44	0.65	มาก	4.50	0.71	มาก	4.46	0.66	มาก
4. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมมีความเหมาะสม	4.42	0.69	มาก	4.90	0.32	มากที่สุด	4.52	0.66	มากที่สุด
5. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านความรู้	4.50	0.70	มาก	4.80	0.42	มากที่สุด	4.57	0.65	มากที่สุด
6. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านทักษะทางปัญญา	4.39	0.69	มาก	4.90	0.32	มากที่สุด	4.50	0.66	มาก
7. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.31	0.71	มาก	4.80	0.42	มากที่สุด	4.41	0.69	มาก
8. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.28	0.70	มาก	4.60	0.52	มากที่สุด	4.35	0.67	มาก
รวมเฉลี่ย	4.40	0.65	มาก	4.73	0.48	มากที่สุด	4.47	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ดังนี้ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.65) และการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.66) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ดังนี้ หลักสูตรมีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.55) การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.66) การจัดอาจารย์ที่ปรึกษา และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.66)

ผลการสัมภาษณ์ด้านกระบวนการเกี่ยวกับ การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาระบบการวัดและประเมินผลของหลักสูตร การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ มีดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

1.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ พบว่า การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ ของหลักสูตรมีความเหมาะสม ผู้ที่มีความสนใจต้องการศึกษสามารถเข้ารับการศึกษในสาขาวิชาได้ มีการปรับพื้นฐานและเสริมความรู้ให้นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและการวัดประเมินผลการศึกษาโดยตรง

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...หลักสูตรมีระบบการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคม โดยผู้ที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาโดยตรงสามารถเข้าศึกษาได้ โดยมีการจัดให้เรียนเสริมพื้นฐานรายวิชาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 1

(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษามีความเหมาะสม มีการปรับความรู้พื้นฐานให้แก่นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาตรง เพื่อเป็นเสริมความรู้ให้แก่นักศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 3

(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

1.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พบว่า การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม ตามความรู้ความสามารถรวมถึงประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน และความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม โดยจะจัดตามความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของอาจารย์แต่ละท่าน...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 1
(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม อาจารย์ทุกท่านมีความรู้และประสบการณ์ในการดูแลนักศึกษา รวมถึงการวิจัยและการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

1.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ พบว่า กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาขณะยังไม่สำเร็จการศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษา เป็นไปตามกระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของมหาวิทยาลัย

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...หลักสูตรมีการดำเนินการตามกระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของมหาวิทยาลัย...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความเหมาะสมเพราะเป็นไปตามกระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของมหาวิทยาลัย...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

1.4 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน พบว่า การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การพัฒนาวิชาการและ

วิชาชีพด้านอื่น ๆ ให้แก่คณาจารย์มีความเหมาะสม เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน โดยการเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายองค์ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนสมัยใหม่ มีการศึกษาดูงานและการประชุมสัมมนาทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ

สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ที่ว่า “...เชิญวิทยากรที่ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนสมัยใหม่ มีการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ ...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 1
(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ที่ว่า “...มีความเหมาะสมเพราะมีการเข้าร่วมการประชุมสัมมนาวิชาการ ระดับชาติและนานาชาติ...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

2. ผลการสัมภาษณ์นักศึกษา

2.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา พบว่าการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาที่มีความเหมาะสม ผู้ที่มีความสนใจต้องการศึกษาสามารถเข้ารับการศึกษาในสาขาวิชาได้ นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและการวัดประเมินผลโดยตรง ควรมีการปรับพื้นฐานเสริมความรู้ที่ชัดเจน เพื่อให้ศึกษามีพื้นฐานความรู้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ที่ว่า “...การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาที่มีความเหมาะสม เพราะเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตมุ่งเน้นไปใช้งานในการปฏิบัติงาน การพัฒนางาน ไม่ใช่ไปเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 2
(วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ที่ว่า “...ควรจะมีการกำหนดระหว่างนักศึกษาที่จบสายตรงและนักศึกษาที่จบจากสายอื่น ควรมีการจัดประสบการณ์พื้นฐานให้กับนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการเรียนและต่อยอดองค์ความรู้ได้ดีขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 5
(วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบการวัดและประเมินผลของหลักสูตร พบว่าระบบการวัดและประเมินผลของสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม มีวิธีการวัดที่หลากหลายและครอบคลุมวัตถุประสงค์การเรียนรู้

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “..มีความเหมาะสม เป็นกระบวนการที่ดี สามารถวัด ประเมินผลได้...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 1

(วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความเหมาะสม เป็นกระบวนการที่ดี สามารถวัด ประเมินผลงานได้...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 5

(วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พบว่าการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์ในแต่ละด้าน

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความเหมาะสม เป็นจุดแข็งของหลักสูตร สามารถให้คำปรึกษาได้ดีมาก จะดูที่สัดส่วนและความสามารถและความถนัดและหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาแต่ละคนที่จะทำการวิจัย...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 2

(วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “..เหมาะสมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละด้าน การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ต้องจัดอาจารย์และนักศึกษาที่สามารถทำงานไปด้วยกันได้ มีการให้นักศึกษาเลือกอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถตามที่ตัวเองต้องการทำวิทยานิพนธ์...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 3

(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิต

3.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ พบว่าการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษามีความเหมาะสม ผู้ที่มีความสนใจต้องการศึกษาสามารถเข้ารับการศึกษในสาขาวิชาได้ นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและการวัดประเมินผลโดยตรง ควรมีการปรับพื้นฐานเสริมความรู้ที่ชัดเจน เพื่อให้ศึกษามีพื้นฐานความรู้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษามีความเหมาะสม ควรมีการสอนปรับความรู้พื้นฐานให้แก่ นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาตรง เพื่อเป็นการทบทวนและเพิ่มศักยภาพให้แก่ นักศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ควรมีระบบการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษา โดยผู้ที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและประเมินผลโดยตรง ควรมีการจัดให้เรียนเสริมความรู้ เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานที่ใกล้เคียงกับผู้จบทางด้านวิจัยและประเมินผลมาโดยตรง...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 4

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

3.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบการวัดและประเมินผลของหลักสูตร พบว่าระบบการวัดและประเมินผลของสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม มีการวัดและประเมินที่หลากหลายสามารถวัดและประเมินผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม และถูกต้องตามสภาพจริง

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...หลักสูตรมีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมและชัดเจน...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 2

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...หลักสูตรมีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม สามารถวัดและประเมินผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมและชัดเจน...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 3

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

3.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พบว่า การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม ตามความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความเหมาะสม เนื่องจากเลือกตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์แต่ละท่าน และควรนักศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาด้วยตนเอง เพื่อการดำเนินการวิจัย ได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม ควรให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้ เนื่องจาก บุคลิกภาพของอาจารย์แต่ละท่านไม่เหมือนกัน หากนักศึกษามีโอกาสเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีบุคลิกภาพที่คล้ายกับตนเอง น่าจะให้นักศึกษามีความสุขในการดำเนินงานและประสานงานที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 3

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สรุปผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การปรับปรุงควรปรับพื้นฐานและเสริมความรู้ให้นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาโดยตรง

ตอนที่ 2.5 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านผลผลิต

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านผลผลิตของดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต เสนอผลการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

ตารางที่ 4.8

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านผลผลิตของดุษฎีบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต

ประเด็นการประเมิน	ดุษฎีบัณฑิต (N = 10 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N = 10 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา	4.60	0.52	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด	4.60	0.50	มากที่สุด
2. สามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่	4.80	0.42	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด
3. เป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคม	-	-	-	4.70	0.48	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด
4. เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ	4.90	0.32	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.77	0.37	มากที่สุด	4.65	0.49	มากที่สุด	4.70	0.46	มากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ คือ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.41) สามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) และเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคมสูตร ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.48)

ผลการสัมภาษณ์ด้านผลผลิตเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ความสามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ มีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคม เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ มีดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

1.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาของคณาจารย์ พบว่า คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจตามการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์จากอาจารย์ผู้สอน โดยมีความรู้ความเข้าใจมากน้อยที่แตกต่างกันตามพื้นฐานความรู้ที่ผ่านมา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...คณาจารย์ต้องเชื่อมโยงปัญหา บริบทของปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา และการใช้เครื่องมือให้เหมาะสม ...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 1
(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลซึ่งได้จากประสบการณ์ในการเรียนการสอนและการทำวิทยานิพนธ์...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

1.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ พบว่า การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถที่ได้รับจากอาจารย์ผู้สอนและลักษณะของงานที่ทำของคณาจารย์

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ความสามารถในการดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ของคณาจารย์”

ที่จบไป ว่าได้นำไปใช้ในการทำงานมากน้อยเพียงใด บางคนจบไปได้ใช้ก็จะทำให้เกิดความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ความสามารถในการดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถที่ได้รับจากอาจารย์ผู้สอน...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 3
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

1.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับดัชนีบัณฑิตมีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า ดัชนีบัณฑิตมีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตรงตามกระบวนการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ดัชนีบัณฑิตมีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่น้อยกว่า 70% ...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ดัชนีบัณฑิตมีคุณลักษณะตรงตามกระบวนการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

2. ผลการสัมภาษณ์ดัชนีบัณฑิต

2.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาของดัชนีบัณฑิต พบว่า ดัชนีบัณฑิตมีความมั่นใจในความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาของตนเอง และสามารถถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นได้อย่างมั่นใจ

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความมั่นใจในความรู้ ความสามารถทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาของตนเองมาก สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปปฏิบัติในการทำงานและการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นใจและเชี่ยวชาญ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความมั่นใจมาก สามารถนำผลงานวิจัยของตนเองไปนำเสนอในเวทีระดับชาติและนานาชาติได้อย่างภาคภูมิใจ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 3

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ พบว่า ดุษฎีบัณฑิตสามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และสามารถนำไปพัฒนาหน่วยงานให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสามารถนำไปพัฒนาองค์กร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ และสามารถเป็นวิทยากรด้านการวิจัยและประเมินผล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 2

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสามารถนำไปพัฒนาองค์กร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 4

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

2.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ พบว่า ดุษฎีบัณฑิตเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ สามารถให้คำแนะนำผู้อื่นได้อย่างสง่างามและภาคภูมิใจ

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มั่นใจว่าตนเองเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพในระดับสูง สามารถให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 1
(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...คนที่ผ่านการศึกษามาในระดับปริญญาเอก จะมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพในตัวของตัวเอง...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 5
(วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิต

3.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผล การศึกษาของดุษฎีบัณฑิต พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลของดุษฎีบัณฑิต ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ และแบบแผน มีความรู้ความเข้าใจในการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงของกระบวนการอย่างเป็นระบบ นำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน การจัดระบบ การแต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆ อย่างเป็นระบบ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 2
(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ ในด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา และเป็นผู้ที่มีความรู้ ไม่หวงวิชาช่วยเหลือเพื่อน ร่วมงานด้านวิชาการ ท่านจะมีชื่อเป็นคณะกรรมการทางด้านวิชาการของเขตพื้นที่การศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 3
(วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

3.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินการวิจัยและประเมินผล การศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ พบว่า ดุษฎีบัณฑิตมีการนำหลักการทฤษฎีมาเชื่อมโยง

ต่อการพัฒนาเพื่อนำไปสู่กระบวนการวิจัยเพื่อหาแนวทางใหม่ๆ และนำความรู้มาบูรณาการกับหลักการแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ท่านนำความรู้มาใช้ประโยชน์ ได้มาก ทั้งในสถานศึกษา เพื่อนร่วมงานและเขตพื้นที่การศึกษา ท่านจะมีบทบาทอย่างมากเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย โดยที่ท่านจะมีชื่อเป็นคณะทำงานของเขตพื้นที่การศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 2

(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...นำความรู้มาพัฒนาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาสีเขียวอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการติดตาม และร่วมดำเนินการอย่างเป็นระบบ เช่น การทำ Green Office เป็นโครงการประหยัดพลังงานที่ท่านเป็นคณะกรรมการ และ การใช้เครื่องอำนวยความสะดวกในรูปแบบของการประหยัดพลังงาน...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 3

(วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

3.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคณาจารย์บัณฑิตเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคม พบว่า คณาจารย์บัณฑิตมีการร่วมงานกับทุกชุมชนมีการติดต่อประสานขอความร่วมมือและมีการนำความรู้มาขยายและเผยแพร่ หรือแบ่งปันให้เกิดการบูรณาการของชุมชน เพื่อทำให้เกิดการยอมรับทางด้านวิชาการ

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ท่านเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานอื่น เช่น มีการทำงานร่วมกันกับกระทรวงทรัพยากรในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีการร่วมงานกับทุกชุมชนที่มีการติดต่อประสานขอความร่วมมือ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 2

(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีการนำความรู้มาขยายและเผยแพร่ หรือแบ่งปันให้เกิดการบูรณาการของชุมชน มีการพัฒนาร่วมกับโรงเรียนว่าควรจะมีการดำเนินการอย่างไร และนำไปสู่การพัฒนาห้องเรียนของเด็กนักเรียน และต้องมีความรู้ทางด้านวิชาการ เพื่อให้เกิดการยอมรับทางด้านวิชาการ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 4

(วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 09.00 – 10.00 น.)

3.4 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ พบว่าคณาจารย์บัณฑิตเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในการปฏิบัติงาน มีคุณธรรมในเรื่องของการครองตน ครองคนและครองงาน

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...คณาจารย์บัณฑิตเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนรักชาติ 5 เป็นที่รักของทุกคน เป็นผู้ที่มีมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในการปฏิบัติงาน มีจรรยาบรรณในการทำงานของศึกษานิเทศก์...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้นิตคนคนที่ 2

(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...คณาจารย์บัณฑิตเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ มีจิตสำนึก ในการดูแลและเอาใจใส่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพทางการศึกษา มีความเอาใจใส่ในอาชีพครู เป็นผู้ที่รักครอบครัว ดูแลเอาใจใส่ครอบครัว...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้นิตคนคนที่ 3

(วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สรุปผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดการปรับปรุงควรนำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ไปพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน

ตอนที่ 2.6 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านผลกระทบ

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านผลกระทบของคณาจารย์และผู้ใช้นิตเสนอผลการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

ตารางที่ 4.9

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านผลกระทบของดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต

ประเด็นการประเมิน	ดุษฎีบัณฑิต (N = 10 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N = 10 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา	4.30	0.48	มาก	4.30	0.67	มาก	4.30	0.57	มาก
2. มีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก	4.30	0.67	มาก	4.40	0.70	มาก	4.35	0.67	มาก
3. สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมา ไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา	4.50	0.71	มาก	4.50	0.71	มาก	4.50	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย	4.37	0.61	มาก	4.40	0.67	มาก	4.38	0.64	มาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นด้านผลกระทบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.69) มีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.67) และมีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.57)

ผลการสัมภาษณ์ด้านผลกระทบเกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานภายในและภายนอก และสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

1.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่า ดุษฎีบัณฑิตมีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ความมั่นใจในความรู้ เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานภายนอก

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ดุษฎีบัณฑิตมีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ประมาณ 60-70 % โดยต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2

(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ดุษฎีบัณฑิตมีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ซึ่งส่วนมากเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีภาวะความเป็นผู้นำ...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 5

(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

2. ผลการสัมภาษณ์ดุษฎีบัณฑิต

2.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่า ดุษฎีบัณฑิตเป็นผู้ที่มีภาวะความเป็นผู้นำจากภูมิเดิมของแต่ละคน ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีความรู้ความสามารถในการทำงานและการเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้อื่นได้

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ความมั่นใจในความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษของตนเองมาก สามารถนำความรู้ไปพัฒนางาน นำไปใช้ในการเขียนโครงการวิจัยวิจัยเพื่อการขอรับทุนภายนอก เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำวิจัยให้กับบุคคลอื่น เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการตรวจเครื่องมือวิจัย และสามารถเป็นที่ปรึกษาด้านการวิจัย ให้แก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความมั่นใจในความรู้ ความสามารถ ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษของตนเองมาก สามารถนำความรู้ที่ได้พัฒนาและเกิดประโยชน์ต่อองค์กร...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 2

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานภายในและภายนอก พบว่า ดุษฎีบัณฑิตสามารถนำผลงานวิจัยของตนเอง และองค์กรซึ่งเป็นผลงานวิชาการที่มีคุณภาพ ไปทำการเผยแพร่ต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ทั้งในเวทีระดับชาติและนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจ

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สามารถนำผลงานวิจัยของตนเอง ไปเผยแพร่ได้ทั้งในเวทีระดับชาติและนานาชาติ และได้รับการยกย่องและยอมรับเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

2.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่า ดุษฎีบัณฑิตสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมา ไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความมั่นใจว่า สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา ไปสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการหรือการวิจัย และประเมินผลการศึกษาได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคม...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 1
(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษาได้อย่างมั่นใจและภาคภูมิใจ เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองและหน่วยงาน...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 3
(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความมั่นใจว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 2
(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
PAJARIAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิต

3.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่าผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตมีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา สามารถเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาที่ดี มีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ท่านเป็นหัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและประเมินผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 2
(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ท่านเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีภาวะผู้นำในเรื่องของการพูดและการให้ข้อมูลทางด้านวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการให้กับชุมชน ครู หรือผู้บริหาร เป็นผู้นำความรู้ทางวิชาการมาถ่ายทอดสู่ห้องเรียน...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 4

(วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 09.00 – 10.00 น.)

3.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่าคณาจารย์บัณฑิตมีความสามารถเผยแพร่ผลงานวิชาการโดยการเป็นวิทยากรให้ความรู้ทางด้านวิจัยและประเมินผลแก่หน่วยงานภายในและภายนอก

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีการนำความรู้มาใช้ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการอยู่ในระดับดีมาก เป็นบุคคลที่มีการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา และมีการถ่ายทอดให้กับเพื่อนร่วมงาน ให้ความช่วยเหลือแนะนำเพื่อนร่วมงานในการทำผลงานวิชาการให้ข้อชี้แนะและข้อเสนอแนะต่างๆ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 3

(วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ท่านมีการทำผลงานวิชาการเพื่อเพิ่มวิทยฐานะให้กับตนเอง...”

คำให้สัมภาษณ์คณาจารย์บัณฑิตคนที่ 4

(วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 09.00 – 10.00 น.)

สรุปผลการประเมินหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่าด้านผลกระทบ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การปรับปรุงควรเสริมสร้าง ความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา และการเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานภายนอก

ตอนที่ 2.7 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านประสิทธิผล

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านประสิทธิผลของดุษฎีบัณฑิต เสนอผล
การประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

ตารางที่ 4.10

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม ด้านประสิทธิผลของดุษฎีบัณฑิต

ประเด็นการประเมิน	ดุษฎีบัณฑิต (N = 10 คน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา	4.70	0.48	มากที่สุด
2. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ในการทำงานได้	4.70	0.48	มากที่สุด
3. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสามารถในด้านวิชาการมีความ เหมาะสม	4.50	0.53	มาก
4. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสามารถในด้านการบริหารจัดการ มีความเหมาะสม	4.70	0.48	มากที่สุด
5. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสามารถในด้านการสื่อสารมีความ เหมาะสม	4.60	0.52	มากที่สุด
6. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสามารถในด้านการสร้าง ความสัมพันธ์อันดีมีความเหมาะสม	4.80	0.42	มากที่สุด
7. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสามารถในด้านการริเริ่ม สร้างสรรค์ความรู้ใหม่มีความเหมาะสม	4.70	0.48	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.67	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นด้านประสิทธิผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.67, S.D. =0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ดุษฎีบัณฑิตมีความคิดเห็นด้านประสิทธิผลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีเพียง 1 ข้อ ที่ดุษฎีบัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสามารถในด้านวิชาการ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.50, S.D. =0.53)

ผลการสัมภาษณ์ด้านประสิทธิผลเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดที่มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาในการทำงาน มีดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

1.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับดัชนีชี้วัดที่มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่า ดุษฎีบัณฑิตเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ดุษฎีบัณฑิตเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาไม่น้อยกว่า 70% ...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2

(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ดุษฎีบัณฑิตเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ซึ่งเกิดจากกระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตร...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 5

(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2. ผลการสัมภาษณ์ดุษฎีบัณฑิต

2.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่า ดุษฎีบัณฑิตมีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาที่เกิดจากกระบวนการจัดการศึกษา สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่น

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...หลังจากสำเร็จการศึกษา ทำให้ตนเองมีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเป็นอย่างมาก สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

คำให้สัมภาษณ์ดุษฎีบัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัย และประเมินผลการศึกษาดีมาก สามารถนำความรู้ที่ได้ไปสอนนักศึกษาได้อย่างภาคภูมิใจ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 4
(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

2.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาในการทำงาน พบว่า สามารถเป็นที่ปรึกษาด้านการวิจัย การทำผลงานวิชาการและการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมถึงเป็นวิทยากรด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางการวิจัย และประเมินผลการศึกษา ในการทำงานได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ โดยเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลอื่นและการได้รับโอกาสในการเป็นวิทยากรภายนอกในการให้ความรู้ด้านการวิจัย และประเมินผลการศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 2
(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางการวิจัย และประเมินผลการศึกษาในการทำงานได้ โดยเป็นที่ปรึกษาให้กับคุณครูในโรงเรียนและเป็นวิทยากรภายนอกในการให้ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 3
(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สรุปผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ด้านประสิทธิผล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด การปรับปรุงควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้าน การวิจัยและประเมินผลการศึกษา การนำความรู้ไปบูรณาการในการทำงาน และให้คำปรึกษา แก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2.8 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านความยั่งยืน

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านความยั่งยืนของนักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้
บัณฑิต เสนอผลการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.11

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านความยั่งยืนของนักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต

ประเด็นการประเมิน	นักศึกษา (N = 36 คน)			ดุษฎีบัณฑิต (N = 10 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N = 10 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สังคมมีความต้องการทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา	4.56	0.65	มากที่สุด	4.90	0.32	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด	4.64	0.59	มากที่สุด
2. ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงาน	-	-	-	4.90	0.32	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
3. มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ	4.81	0.40	มากที่สุด	4.90	0.32	มากที่สุด	-	-	-	4.83	0.38	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.68	0.55	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด	4.76	0.49	มากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็นด้านความยั่งยืน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับพบว่า มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.38) ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงาน ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.41) และสังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.59)

ผลการสัมภาษณ์ด้านความยั่งยืนเกี่ยวกับสังคมมีความต้องการทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงาน และความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ มีดังนี้

1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

1.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสังคมมีความต้องการทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่า สังคมมีความต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพราะงานวิจัยคือการแก้ปัญหา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความจำเป็นมาก เนื่องจากสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาต้องเป็นผู้นำทางด้านนี้ เนื่องจากปัจจุบันความเข้าใจด้านการวิจัยและการประเมินผล ยังมีความเข้าใจค่อนข้างน้อย ดังนั้นผู้ที่จบในสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาจึงได้รับการคาดหวังจากสังคมว่าจะต้องสามารถเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้และเป็นผู้ที่มีความรอบรู้...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2

(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สังคมมีความต้องการ เพราะงานวิจัยคือการแก้ปัญหาต้องมีการสรุปผลตามข้อมูลที่ได้รับ และต้องการนักวิจัยที่มีความตรงไปตรงมา ...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4

(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

1.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ พบว่าคณาจารย์บัณฑิตมีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ เกิดจากความสัมพันธ์ของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาและมีความมุ่งมั่นในการทำงาน

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...คณาจารย์บัณฑิตมีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 1

(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ดุชฎีบัณฑิตมีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ เพราะหากจากดุชฎีบัณฑิตไม่มีความรักและความศรัทธาในสาขาวิชา ก็จะไม่มีความมุ่งมั่นในการที่จะทำให้ตนเองประสบความสำเร็จ...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4
(วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2. ผลการสัมภาษณ์นักศึกษา

2.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสังคมมีความต้องการทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่า สังคมมีความต้องการสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพราะเป็นประโยชน์กับหน่วยงาน สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษา การสร้างเครื่องมือ และพัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...หลักสูตรวิจัยและประเมินผลการศึกษาเป็นหลักสูตรที่มีความสำคัญอย่างมากในการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาวงการการศึกษาไทย นอกจากนี้ยังประยุกต์ใช้ในการวิจัยค้นคว้าด้านสังคมศาสตร์อื่นๆ ได้อย่างครอบคลุม และมีคุณค่า ...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 3
(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ยังมีความต้องการมาก ควรมีการผลิตบัณฑิตทางด้านนี้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคม เพราะมีความสำคัญต่อระบบการศึกษา เพราะบางครั้งครูไม่สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานของตนเองได้ ในหน่วยงานหนึ่งควรมีคนจบทางด้านการศึกษาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อช่วยในการสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ เกี่ยวกับปัญหาในการศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 4
(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

2.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ พบว่านักศึกษามีความภาคภูมิใจและรักในสาขาวิชาและวิชาชีพ มีความผูกพันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความเชื่อมั่นว่าเมื่อเรียนจบในสาขานี้จะทำให้ตนเองเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และแม่นยำด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา และจะแนะนำให้บุคคลอื่นมาเรียนในสาขา...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคณ 2

(วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...เป็นศาสตร์ที่มีคุณค่า เนื่องจากสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทำให้เกิดการวิจัย การพัฒนา เกิดคุณค่าแห่งงานวิจัยที่จะสามารถนำมาพัฒนาสังคมได้ และอยากให้หลักสูตรนี้มีการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคณที่ 4

(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสังคมมีความต้องการทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่า บุคคลที่สำเร็จการศึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ และสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสาขาที่บุคคลทั่วไปให้การยอมรับ

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา เนื่องจากเป็นสาขาที่บุคคลทั่วไปให้การยอมรับนับถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ความแม่นยำและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 2

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา เนื่องจากทุกสาขาวิชาชีพต้องมีการทำวิจัยต้องมีการกระบวนการทำงานเชิงระบบ เพื่อให้เกิดกระบวนการและผลลัพธ์ในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 4

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

3.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่ การพัฒนาการทำงาน พบว่า ดุษฎีบัณฑิตสามารถนำความรู้ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาไป ใช้ในการพัฒนาทำงานของให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับหน่วยงาน อื่นได้

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา มีความ มั่นใจว่าตนเองสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานด้านวิจัยและประเมินผล การศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และเป็นที่ปรึกษาให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ในระดับประเทศ ได้อย่างภาคภูมิใจ...”

คำให้สัมภาษณ์ดุษฎีบัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สามารถนำความรู้ด้านวิจัยและประเมินผล การศึกษาที่ได้ศึกษาร่ำเรียนมาไปใช้ในการประกอบอาชีพของตนเอง รวมถึงสามารถเชื่อมโยง ความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และเป็นที่ปรึกษาให้กับหน่วยงาน อื่น ๆ ได้อย่างภาคภูมิใจ...”

คำให้สัมภาษณ์ดุษฎีบัณฑิตคนที่ 3

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

3.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ พบว่า ดุษฎี บัณฑิตมีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ เพราะทำให้ตนเองมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีความ มั่นใจในตัวเอง สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลอื่นได้อย่างภาคภูมิใจ

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะสาขานี้ช่วยพัฒนาและสอนให้มีความ อดทน อดกลั้นและมีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพิ่มมากขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์ดุษฎีบัณฑิตคนที่ 2

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา เป็นอย่างมาก เพราะสาขานี้ ช่วยพัฒนาและสอนให้ตนเอง

เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความแม่นยำด้านดารวิทยาและประเมินผลการศึกษา และประสบความสำเร็จในชีวิต...”

คำให้สัมภาษณ์ดุष्ฎิบัณฑิตคนที่ 4

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

4. ผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้นิติต

4.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสังคมมีความต้องการทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา พบว่า สังคมในปัจจุบันมีความต้องการผู้สำเร็จศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะสามารถนำความรู้ทางการวิจัยและประเมินผลมาแก้ปัญหาในชั้นเรียน เป็นการพัฒนาระบบการศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความต้องการมาก เพราะสถาบันอาชีวศึกษาขาดแคลนบุคลากรทางด้านนี้มาก โดยเฉพาะคนที่เป็นครูจะต้องเปลี่ยนแนวความคิดเป็นครูยุคใหม่โดยจะต้องสร้างองค์ความรู้ให้ครูยุคใหม่ การวัดประเมินผลสำคัญมาก กรอบวิธีคิดแบบเดิมๆ ควรปรับเปลี่ยน ต้องวัดกระบวนการของเด็ก วัดชิ้นงาน วัดข้อสอบ มีการวัดที่หลากหลาย ต้องมีการพัฒนาครู ที่มีความรู้ทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้นิติตคนที่ 1

(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความต้องการมาก เพราะขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา บุคลากรครูขาดความรู้ทางการวิจัยและประเมินผล และการแก้ปัญหาในชั้นเรียน...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้นิติตคนที่ 2

(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

4.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงาน พบว่า ดุष्ฎิบัณฑิตเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านการเชื่อมโยงไปสู่การทำงานได้หลากหลาย

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ท่านเป็นหัวหน้างานประกันในฐานะที่ท่านเรียนวิจัยและประเมินผลการศึกษา ท่านจะสามารถออกแบบเครื่องมือและตัวบ่งชี้ให้กับครูที่รับผิดชอบตัวบ่งชี้ นั้น ๆ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการเชื่อมโยงไปสู่การทำงานได้...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...นำความรู้ที่ได้มาขยายผลไปสู่เพื่อนร่วมงาน หน่วยงานในเครือข่ายเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพการศึกษา มีเผยแพร่ความรู้ให้แก่ชุมชนและเครือข่ายผ่านช่องทางเฟซบุ๊กและไลน์...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 3

(วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สรุปผลการประเมินหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ด้านความยั่งยืน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีความมั่นใจในตัวเอง และสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลอื่นได้อย่างภาคภูมิใจ

ตอนที่ 2.9 ผลการประเมินหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านถ่ายทอดส่งต่อ

ผลการประเมินหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านถ่ายทอดส่งต่อของนักศึกษา ตรีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต เสนอผลการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

ตารางที่ 4.12

ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านถ่ายทอดส่งต่อของนักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต

ประเด็นการประเมิน	นักศึกษา (N = 36 คน)			ดุษฎีบัณฑิต (N = 10 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N = 10 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุม	4.25	0.73	มาก	4.50	0.53	มาก	4.60	0.52	มากที่สุด	4.36	0.67	มาก
2. ระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น มีความเหมาะสม	-	-	-	4.60	0.52	มากที่สุด	4.80	0.42	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.25	0.73	มาก	4.50	0.51	มาก	4.70	0.47	มากที่สุด	4.53	0.64	มากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็นด้านถ่ายทอดส่งต่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รับรู้มีความหลากหลายและครอบคลุม ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.67)

ผลการสัมภาษณ์ด้านถ่ายทอดส่งต่อเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุม และระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น มีดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

1.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุม พบว่า การประชาสัมพันธ์น้อยมีเฉพาะประกาศ ในมหาวิทยาลัยที่อยู่ในเว็บไซต์ มหาวิทยาลัยขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุก แต่สาขาวิจัยและ ประเมินผลการศึกษาได้มีการเข้าร่วมประชุมและนำเสนอผลงานระดับชาติอย่างต่อเนื่อง

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีการประชาสัมพันธ์น้อยมีเฉพาะ ประกาศในมหาวิทยาลัย ที่อยู่ในเว็บไซต์ ขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เช่นการเข้าถึงพื้นที่ การศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 1

(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...คิดว่าหลักสูตรวิจัยและประเมินผล การศึกษาเป็นที่รู้จักกันของบุคคลทั่วไปในระดับหนึ่ง เนื่องจากทางสาขาวิจัยและประเมินผล การศึกษาได้มีการเข้าร่วมประชุม นำเสนอผลงานในเวทีระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง จึงถือเป็นการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้รู้จักสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาพอสมควร...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 5

(วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

1.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและ ประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น พบว่าระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัย และประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่นมีความเหมาะสม คณะและสาขาวิชา

มีระบบและกลไกในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่หน่วยงานภายนอก และได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร และผู้ทรงคุณวุฒิให้แก่หน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...ระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัย และประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่นมีความเหมาะสม โดยอาจารย์ในสาขา ได้มีการจัดอบรมและได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบให้แก่หน่วยงาน ภายนอกอย่างต่อเนื่อง...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรคนที่ 2
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...เหมาะสมมีการนำหน่วยงานและองค์กร ทำวิจัยได้ หรือสามารถทำการถ่ายทอดและส่งต่อความรู้ การเป็นวิทยากร การควบคุม วิทยานิพนธ์จะต้องเข้าใจในเนื้อหาและมีการฝึกฝน...”

คำให้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนที่ 4
(วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

2. ผลการสัมภาษณ์นักศึกษา

2.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุม พบว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รับรู้ยังน้อยและไม่ครอบคลุม

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป ควรเพิ่ม ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและเน้นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย คณะ และสาขาวิชาเพิ่มมากขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคน 2
(วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สถานที่ที่อยู่ใกล้อาจจะครอบคลุม แต่ บางสถานที่อยู่ไกลไม่ครอบคลุมการประชาสัมพันธ์ของหลักสูตร ควรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ ตามเพจที่มีคนติดตาม เช่นครุบ้านนอก...”

คำให้สัมภาษณ์นักศึกษาคนที่ 3
(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุม พบว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาค่อนข้างน้อยและไม่หลากหลาย ควรมีการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังค่อนข้างน้อยและไม่หลากหลาย ควรมีการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการประชาสัมพันธ์ให้มีความแพร่หลายเพิ่มมากขึ้น ให้บุคคลภายนอกได้รู้จักมากขึ้น...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 3

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 – 16.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...การประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิจัยและประเมินผลการศึกษาค่อนข้างน้อย น่าจะมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น โดยดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัย...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 4

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

3.2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความมั่นใจในความสามารถด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาของตนเอง มีความสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความมั่นใจในความสามารถด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาของตนเองมาก และคิดว่าตนเองมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่นได้เต็มกำลังความสามารถและมีประสิทธิภาพ...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...มีความมั่นใจในความสามารถด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาของตนเอง โดยนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร เช่น การทำวิจัยที่มีคุณภาพ ทำให้ตนเองได้ผลงานที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการ และองค์กรก็ได้ผลงานและเกิดประโยชน์ต่อการนำไปเป็นหลักฐานในงานประกันคุณภาพได้...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบัณฑิตคนที่ 4

(วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.)

4. ผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิต

4.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น พบว่า ดุษฎีบัณฑิตมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยส่วนใหญ่จะเป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการคัดเลือกผลงานวิจัย

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มาเชิญเป็นวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในการคัดเลือกผลงานวิจัย เป็นวิทยากรทางด้านการวิจัยและประเมินผล...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 1

(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.)

สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์ที่ว่า “...เป็นวิทยากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงาน เพื่อพัฒนาระบบการศึกษา...”

คำให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตคนที่ 2

(วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 14.00 – 15.00 น.)

สรุปผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ด้านถ่ายทอดส่งต่อ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด การปรับปรุงควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุม

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การประชุมหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้แก่

5.1.1 ภาพรวมของการประเมิน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.2 ด้านบริบท ในภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่า หลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับความต้องการศึกษาของสังคมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี

5.1.3 ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่า ควรมีตำราภาษาอังกฤษที่ทันสมัยและจำนวนเพิ่มขึ้น และมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา

5.1.4 ด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่า ควรปรับพื้นฐานและเสริมความรู้ให้นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาโดยตรง

5.1.5 ด้านผลผลิต ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่า ควรนำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาไปพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน

5.1.6 ด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่า ควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผล การศึกษา การนำความรู้ไปบูรณาการในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.7 ด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่า ควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ บูรณาการในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.8 ด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่า บัณฑิตควรมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในตัวเองและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลอื่นได้

5.1.9 ด้านถ่ายทอดส่งต่อ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้มีความหลากหลายและครอบคลุม

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.2.1 ผลการประเมินหลักสูตร ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556) มีการวางแผนการใช้หลักสูตรที่มีความชัดเจนและเหมาะสม มีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ดีและเป็นระบบ จึงส่งผลให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ประกอบกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้น สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคม หน่วยงาน และบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชวลิต ชูกำแหง (2559, น. 4) ที่เสนอว่า การประเมินหลักสูตรโดยภาพรวม คือกระบวนการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและสื่อวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร และดำเนินงานตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวคิดของสมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 251-252) ที่เสนอว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการรวบรวมสารสนเทศอย่างเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ครอบคลุมทั้งการประเมินเอกสารหลักสูตร กระบวนการ ระบบ และประสิทธิภาพของหลักสูตร ทำให้การประเมินหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้และสอดคล้องกับแนวคิดของสอดคล้องกับแนวคิดของ Peter F. Oliva (2009, p. 409) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการบริหารหลักสูตร การสร้างความพร้อมก่อนใช้หลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลการเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของมาเรียม นิลพันธ์และคณะ (2554, น. 157-158) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก มีการวางแผนการใช้หลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสม มีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ดี ส่งผลให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ประกอบกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างครบถ้วนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahshid AbdiShahshahani et.,al. (2015, p.p. 88-97) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการสร้างสรรค์เสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ ในประเทศอิหร่าน ที่พบว่า การประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการสร้างสรรค์เสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ในประเทศอิหร่าน : โดยใช้รูปแบบ CIPP ผลการศึกษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก มีการวางแผนการบริหารหลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อเป็นการส่งเสริมและเอื้อต่อการส่งผลด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเพิ่มคุณภาพของการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่อง

5.2.2 ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท ในภาพรวมและรายชื่อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่าหลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับความต้องการศึกษาของสังคมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจนและตรงกับความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยยึดตามเกณฑ์มาตรฐานข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และครุสภา มีการกำหนดรูปแบบ แนวทางในการประเมินและการพัฒนาหลักสูตรของสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับแนวคิดของประยงค์ หัตถพรหม (2560, น. 177-178) ที่เสนอว่าการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องตามจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ (Goals and Objectives) และความต้องการของผู้เรียนและสังคม สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้และสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam (2007, p. 81-94) ที่เสนอว่า การประเมินสภาพแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธ์ (2555, น.155) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้ รูปแบบการประเมิน CIPPI พบว่า ด้านบริบทหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มีความเหมาะสมและโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับ รัตนศิริ เข้มราชและคณะฯ (2558, น. 92-93) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินและพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย

และประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ด้านบริบทของหลักสูตร (Context) ผลการประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วยความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน แสดงว่า 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) แผนการจัดการศึกษา 3) ความทันสมัยของหลักสูตร และ 4) เนื้อหารายวิชา มีความเหมาะสมด้านการเรียนการสอน และมีความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahshid AbdiShahshahani et.,al. (2015, p.p. 88-97) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขา การสร้างเสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ในประเทศอิหร่าน : โดยใช้รูปแบบ CIPP พบว่า ด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการประเมินสภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีอะไรบ้างสถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริง ในสภาพแวดล้อม

5.2.3 ผลการประเมินหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าควรมีตำราภาษาอังกฤษที่ทันสมัยและจำนวนเพิ่มขึ้น และมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิตรง ตามคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยมีศักยภาพที่เหมาะสม มีจำนวนอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เพียงพอ มีห้องเรียนที่มีความพร้อม รวมถึงมีสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต (Wifi) ที่ทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่และควรมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 254-255) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร ควรพิจารณาว่า สื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ควรตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น. 283-291) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ เอกสาร ตำรา คู่มือครู หนังสือเรียน รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรและสอดคล้องกับแนวคิดของ Taba (1962, p. 310) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรต้องครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตร คุณภาพของผู้บริหารหลักสูตร ความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ รวมถึงการใช้สื่อและวัสดุการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธ์ (2555, น. 155-156) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้ รูปแบบการประเมิน CIPPI พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีทรัพยากร

การเรียนรู้ แหล่งสืบค้นแสวงหาความรู้ที่ตอบสนองต่อการสืบค้นหาความรู้ ควรเพิ่มจำนวน อาจารย์ผู้สอน ให้เพียงพอสำหรับการสอนและการให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ รัตนศิริ เข้มราชและคณะฯ (2558, น. 93) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมิน และพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ประกอบกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนแสดงว่า 1) สภาพแวดล้อม การเรียนรู้ สิ่งสนับสนุน ต่าง ๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ และ 2) อาจารย์ผู้สอนมีความเพียงพอ เหมาะสม แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาด้านผู้เรียน ควรเตรียมความพร้อมปรับพื้นฐานและสร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับระบบการเรียนของบัณฑิตศึกษา กระบวนการทำวิจัย การสอนเสริมเพิ่มเติม เกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะการคิดวิเคราะห์และอ้างอิงจากทฤษฎีความรู้และการสืบค้น สารสนเทศ ที่จำเป็นต่อการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา ให้มากขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรภัตสร อินทรบำรุง (2558, น. 707) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตร บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการ ประเมินแบบยึดการตัดสินใจ CIPPI Model พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านสภาพแวดล้อมทางด้าน กายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก มีเพียงพอ และทันสมัย ยกเว้นจำนวนคอมพิวเตอร์และห้องสำหรับการสัมมนาไม่เพียงพอ ควรมีห้อง สำหรับฝึกปฏิบัติการสอน Micro Teaching หรือปฏิบัติการกิจกรรมด้านงบประมาณ ในการผลิต บัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Azadeh Rooholamini et.,al. (2017, p. 153) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตร วิทยาศาสตร์การแพทย์ ชั้นพื้นฐานในโรงเรียนแพทย์ชีราช โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ในการประเมิน พบว่า ด้าน ปัจจัยนำเข้า จะขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ศพที่ใช้ในการศึกษาของโรงเรียนแพทย์ ชีราช ที่ใช้ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์

5.2.4 ผลการประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านความรู้และ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรมีระบบการวัดและ ประเมินผลที่เหมาะสมและการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านทักษะทางปัญญา มีความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าควรปรับพื้นฐานและเสริมความรู้ให้นักศึกษาที่ไม่ได้จบ สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาโดยตรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรมีการบริหารจัดการ หลักสูตรที่ดีและเป็นระบบ ประกอบกับมีการดำเนินงาน การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลี้ยง หุมทอง (2557, น. 304-305) ที่เสนอว่า การประเมิน หลักสูตร เป็นกิจกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนและการวัดผลว่ามีความสอดคล้องและ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนหรือสังคมเพียงใด มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อ

การนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2556, น. 7-23) ที่เสนอว่า การประเมินด้านกระบวนการ เป็นการตรวจสอบการนำแผนงานไปใช้ การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Peter F. Oliva (2009, p. 409) ที่เสนอว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียน การสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล การเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนศิริ เข้มราชและคณะฯ (2558, น. 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก พบว่า ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด อาจารย์มีวิธีการสอนที่หลากหลายโดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งในการให้ความรู้ในชั้นเรียน การสอนเสริม การคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนมุมมองของนิสิตต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมาเรียม นิลพันธุ์ (2555, น. 123) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้ รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ด้านกระบวนการ พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการวางแผน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahshid AbdiShahshahani et.,al. (2015, p.p. 88-97) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการสร้างสรรค์สุขภาพและการเจริญพันธุ์ ในประเทศอิหร่าน ที่พบว่า การประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการสร้างสรรค์สุขภาพและการเจริญพันธุ์ในประเทศอิหร่าน : โดยใช้รูปแบบ CIPP พบว่า ด้านกระบวนการ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการประเมินมีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตร ซึ่งอาศัยวิธีการประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา

5.2.5 ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับ พบว่า ดุษฎีบัณฑิตเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคมและสามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยมีความเห็นว่าควรนำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาไปพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนี้ ได้ศึกษาในรายวิชาที่เกี่ยวกับการวิจัยและประเมินผลการศึกษาอย่างเข้มข้น จึงทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ส่งผลให้บัณฑิตเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของวิจัยและประเมินผลการศึกษามากขึ้น ร่วมกับมีโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

และมาตรฐานวิชาชีพอย่างต่อเนื่องในหลักสูตร ส่งผลให้สามารถพัฒนาตนเอง หน่วยงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับให้กับบุคคลอื่นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น. 280) ที่เสนอว่า การประเมินหลักสูตร ทำให้ทราบถึงคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลี้ยง ทุมทอง (2557, น. 304-305) ที่เสนอว่า ผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่และสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam (2007, p. 81-94) ที่เสนอว่า การประเมินผลผลิต เป็นการตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555, น. 155-156) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI พบว่าด้านผลผลิต โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความรู้ ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษามีคุณธรรมในวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ไชยโส และคณะ (2559, น. 21-22) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินและพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 และพัฒนาหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 พบว่าด้านผลผลิตของหลักสูตรจากการศึกษาคุณภาพของบัณฑิต ทั้งในส่วนของสมรรถนะในการปฏิบัติงานทั่วไปและสมรรถนะทางการวิจัยและการประเมินทางการศึกษา พบว่า นิสิต มีความพึงพอใจต่อสมรรถนะที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตรในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahshid AbdiShahshahani et.,al. (2015, p.p. 88-97) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการสร้างเสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ ในประเทศอิหร่าน ที่พบว่าการประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการสร้างเสริมสุขภาพและการเจริญพันธุ์ในประเทศอิหร่าน : โดยใช้รูปแบบ CIPP พบว่า ด้านผลผลิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่และผู้เรียนมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jati Aurum Asfaroha, Dadan Rosanaa and Supahara (2017, p.p. 181-183) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการประเมินของ CIPP พบว่า องค์ประกอบด้านผลผลิตมีความพึงพอใจระดับมาก ประกอบด้วยการวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการประเมินโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของข้อมูลที่สามารถติดตามผลของการประเมินโครงการได้ในอนาคต

5.2.6 ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับ พบว่า สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก และมีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผล โดยมีความเห็นว่าควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา การนำความรู้ไปบูรณาการในการทำงาน และให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกฝ่าย มีการตระหนักถึงหน้าที่และบทบาทของตนเอง ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ เกิดการปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมีความเข้าใจในงานของตนเอง ประกอบกับความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาซึ่งมีประโยชน์และเปิดกว้างในเนื้อหาของความรู้ต่าง ๆ ส่งผลให้บัณฑิตสามารถเป็นผู้นำด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนางานของตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 254-255) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นกิจกรรมการประเมินผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวัง และสนองความต้องการของสังคมเพียงใดสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, น. 257-258) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจและค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชนและสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam (2007, p. 81-94) ที่กล่าวว่า การประเมินด้านผลกระทบ เป็นการประเมินผลงานหรือผลที่เกิดจากการเรียนและนำไปใช้ในการทำงานหรือพัฒนาหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 123) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้ รูปแบบการประเมิน CIPPIEST พบว่า ด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนและผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนากานต์ ฮีทหาญและคณะฯ (2558, น. 124) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการประเมินผลกระทบ พบว่า ความมีชื่อเสียงของโรงเรียนและกิจกรรมโครงการที่โรงเรียนจัดขึ้นมีผลสะท้อนให้โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ

5.2.7 ผลการประเมินด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับ พบว่า มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานและสังคมมี

ความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมีความเห็นว่า ควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ บุคลากรในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลการดำเนินงานของหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม และปรากฏผลชัดเจนกับพัฒนาการของผู้เรียน รวมทั้งสาขาวิชาได้กำหนดกฎเกณฑ์ว่านักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาได้ก็ต่อเมื่อมีการนำผลงานวิจัยเผยแพร่ โดยการตีพิมพ์ในวารสารเพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแสดงถึงผลสำเร็จของหลักสูตรที่มีประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2556, น. 7-23) ที่กล่าวว่า การประเมินประสิทธิผล เป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า สามารถบรรลุ ตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam (2007, p. 81-94) ที่กล่าวว่า การประเมิน ด้านประสิทธิผล เป็นการประเมินผลที่เกิดกับตัวดุษฎีบัณฑิต โดยตรงหลังจบการศึกษา ได้แก่ ความมั่นใจในองค์ความรู้ที่มีอยู่และความเชี่ยวชาญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 123) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินด้านประสิทธิผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาภานต์ อี๊กหาญและคณะ (2558, น. 124) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การประเมินประสิทธิผลของการใช้ทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิต

5.2.8 ผลการประเมินด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับ พบว่า มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานและสังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมีความเห็นว่าบัณฑิตควรมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในตัวเองและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลอื่นได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาที่มีหลักสูตรที่มีการปรับปรุงและพัฒนาโดยตลอด เป็นไปตามหลักการประเมินที่ว่าหากมีการประเมินอย่างต่อเนื่องจะทำให้ทิศทางของการประเมินมีแนวโน้มที่ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2555, น. 19-20) ที่กล่าวว่า ที่กล่าวว่า การประเมินความยั่งยืน เป็นแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ มุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการ สอดคล้องกับแนวคิดของสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลี้ยง

ทุมทอง (2557, น. 304-305) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรช่วยในการสรุปผลคุณภาพของหลักสูตร ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และสนองความต้องการของสังคมเพียงใดและสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam (2007, p. 81-94) ที่กล่าวว่า การประเมินด้านความยั่งยืน (S: Sustainability Evaluation) เป็นการประเมินความรู้ ความสามารถของบัณฑิต ในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้พัฒนางานหรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปสู่งานหรือพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 123) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินด้านความยั่งยืน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด บัณฑิตสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนากานต์ อีกรหาญ และคณะ (2558, น. 124) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านความยั่งยืน พบว่า ความรู้ความสามารถของผู้เรียน วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ มีความเหมาะสม เมื่อพิจารณาความรู้ความสามารถของผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการ ต่างมีความคิดเห็นตรงกันว่า ความรู้ความสามารถของผู้เรียน มีความเหมาะสมตามศักยภาพ และความแตกต่างรายบุคคล ผู้เรียนสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนและการร่วมกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี เป็นเพราะว่าผู้เรียนสามารถนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการไปพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

5.2.9 ผลการประเมินด้านถ่ายทอดส่งต่อ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับ พบว่า ระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่นมีความเหมาะสมและการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ โดยมีความเห็นว่าควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้มีความหลากหลายและครอบคลุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีระบบและกลไกในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่หน่วยงานภายนอกและได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิให้แก่หน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นหลักสูตรที่มีการส่งเสริมให้นักศึกษามีการคิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะและความสามารถในการประยุกต์ความรู้ต่าง ๆ จึงส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติและประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์และความต้องการของหน่วยงานและสังคมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2555, น. 19-20) ที่กล่าวว่า การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ เป็นการตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบความสำเร็จไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ

หรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam (2007, p. 81-94) ที่กล่าวว่า การประเมินด้านการถ่ายทอดส่งต่อ เป็นการประเมินผลที่เกิดกับบัณฑิต ในการถ่ายทอด ความรู้ หรือขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 123) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและ การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินด้านการถ่ายทอดความรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับตามความต้องการของชุมชนโดยการปรับปรุงและการนำไปใช้ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนากานต์ ฮีทหาญและคณะ (2558, น. 124) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนประทุมอนุสรณ์โดยใช้ CIPP Model พบว่า ผลที่เกิดกับผู้เรียนในการถ่ายทอดความรู้ จากครู นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีและมีผลงาน การแข่งขันทักษะวิชาการที่เป็นที่น่าพึงพอใจกับโรงเรียน และชุมชน อีกทั้งนักเรียนยังสามารถ นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ก็ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ควรจัดทำภาษาอังกฤษที่ทันสมัยและจำนวนเพิ่มขึ้นและมีห้องประชุมเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา

5.3.1.2 ผลการวิจัย พบว่า ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ควรมีการปรับปรุงควรปรับพื้นฐานและเสริมความรู้ให้นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัย และประเมินผลการศึกษาโดยตรง

5.3.1.3 ผลการวิจัย พบว่า ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผลและด้าน ความยั่งยืน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรมีการส่งเสริมให้มีความรัก และศรัทธาในวิชาชีพ นำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาไปพัฒนา องค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.1.4 ผลการวิจัย พบว่า ด้านถ่ายทอดส่งต่อ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้มีความหลากหลายและครอบคลุม ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินหลักสูตรเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต่อไป

5.3.2.2 ควรใช้รูปแบบการประเมินแบบอื่น ๆ มาใช้ในการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรภััสสร อินทรบำรุง. (2558). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 8 (1). 700-711.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภา.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2556). *หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556)*. มหาสารคาม:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชนากานต์ ฮีหาญและคณะ. (2558). การประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:
บริษัทวีพริ้นท์ จำกัด.
- ขวลิต ชูคำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ขวลิต ชูกำแพง. (2559). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงนภัส บุญเหลือ. (2553). *การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
โรงเรียนประทุมอนุสรณ์โดยใช้ CIPP Model*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9) กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทแอกทีฟ พริ้น
ท์ จำกัด.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร (เอกสารประกอบการสอน)*. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
สุรินทร์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). *หลักสูตรการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประยงค์ หัตถพรหม. (2554). *กระบวนการหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2558). *การวัดและการทดสอบแบบอิงกลุ่ม*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2560). *สถิติสำหรับการวิจัย*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์

- พรทิพย์ ไชยโสและคณะฯ. (2559). การประเมินและพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 10 (2).31-37.
- ไพศาล วรคำ. (2562). *การวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้ CIPP and CIPPIEST Evaluation Models : Mistaken and Precise Concepts of Applications. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5 (2).7-24.
- รัตนศิริ เข้มราช. (2558). *การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก*.
- ศศิธร ขันติธรากร. (2550). *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เลย: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่ : เดอะโนว์เลจ เซ็นเตอร์.
- สมาน เอกพิมพ์. (2560). *การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีสู่ปฏิบัติการออกแบบและพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกและการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *กรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (2551-2565)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ไสยวรรณและคณะฯ. (2554). *การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- Azadeh Rooholamini et.,al. (2017). Program evaluation of an Integrated Basic Science Medical Curriculum in Shiraz Medical School, Using CIPP Evaluation Model. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*. 6(4): University of Medical Sciences.
- Beauchamp. G.A. (1975). *Curriculum Theory*. 3 rd ed. Wilmette Illinoid : The Kagg Press.
- Carter V. Good. (1945). *Dictionary of Education*. New York : McGrew-Hill book Colnc.

- Cronbach, Lee J. (1970). *Essential of Psychological Testing*. 3 rd., New York : Harper Row.
- Gagne, Robert M; & Briggs, Leslie J. (1974). *Principle of Instructional Design*. New York : Holt, finehart and Winston.
- Hammond, Robert L. (1973). Evaluation at the local level. In Worthen, Blaine R., & Sanders, James R. (Eds.) *Educational evaluation: Theory and practice* Belmont, CA: Wadsworth.
- Henson, K.T. (2001). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Langford, J. L., Webster, K. E., & Feller, J. A. (2010). A prospective longitudinal study to assess psychological changes following anterior cruciate ligament reconstruction surgery. *British Journal of Sports Medicine*.
- Mahshid AbdiShahshahani et.,al. (2015). The Evaluation of Reproductive Health PhD Program in Iran: A CIPP Model Approach. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 197(25). Academic World Education and Research Center.
- Oliva, Peter F. (2009). *Development the Curriculum*. 3rd ed. New York : Harper Collins.
- Provus, Malcolm M. (1969). Evaluation of ongoing programs in the public school system. In Tyler, Ralph W. (Ed.) *Educational evaluation: New roles new means* (pp. 242-283). The 68th Yearbook of the National Society for the Study of Education part 2. Chicago, IL: National Society for the Study of Education.
- Saylor, J. Gaden, William, M. Alexander & Arthur, L. Lewis. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. (4th ed.). New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Scriven, M. (1991). *Evaluation thesaurus* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Stake, Robert E. (1975). *Evaluating the arts in education: A responsive evaluation*. Kalamazoo, MI: Western Michigan University Press.
- Stufflebeam, L. Daniel, et al. (1971). *Educational Evaluation and Decision Making*. California : Wadsworth.
- Stufflebeam and Shinkfield. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. John Wiley and Son, Inc.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. Har-court Brace and World, New York.

Tyler, Ralph W. (1950). Basic Principles of curriculum and Instruction. Chicago: The University of Chicago press.

Tyler, Ralph W. (2006). The Steps of Curriculum Development. (Online), accessed 9 January.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

An Curriculum Evaluation on Doctor of Philosophy Program in
Educational Research and Evaluation ,
Rajabhat Mahasarakham University

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปิยะธิดา ปัญญา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2561)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางปิยะธิดา ปัญญา
ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สังกัด สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ที่อยู่ติดต่อ สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เบอร์โทรศัพท์ 08 - 1532 - 3880
E - mail dr.piyatida@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2547 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2551 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ. 2528 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านวังเรียง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
ตำแหน่ง อาจารย์
พ.ศ. 2536 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านหัวเสลา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
ตำแหน่ง อาจารย์
พ.ศ. 2553 สถานที่ทำงาน สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ตำแหน่ง อาจารย์
พ.ศ. 2558 สถานที่ทำงาน สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

รางวัล

1. ผลงานวิจัยระดับดีมาก โดยสำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งชาติ ปี 2559
2. ผลงานวิจัยระดับดีมาก โดยสำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งชาติ ปี 2558
3. ผลงานวิจัยระดับดีเด่น “ราชภัฏวิจัย ครั้งที่ 3 ” โดยสำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปี 2558
4. รางวัลเชิดชูเกียรติผู้ที่มีผลงานด้านการวิจัย สายวิชาการ ระดับดีเยี่ยม โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปี 2558
5. รางวัลครุฑใจดีในดวงใจศิษย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2559

ผลงานทางวิชาการ

1. หนังสือและตำรา

- ปิยะธิดา ปัญญา. (2558). *การวัดและการทดสอบแบบอิงกลุ่ม*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2557). *เอกสารประกอบการสอนวิชา การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (อัดสำเนา)
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2556). *เอกสารประกอบการสอนวิชา สถิติสำหรับการวิจัย*. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (อัดสำเนา)
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2560). *ตำราสถิติสำหรับการวิจัย*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2560). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์

2. งานวิจัยและบทความวิชาการ

- ปิยะธิดา ปัญญา. (2551). “การพัฒนาวิธีการเปรียบเทียบผลการเรียนโดยใช้หลักการเชื่อมโยงเชิงเส้น” *เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 13*. กรุงเทพมหานคร, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2555). “การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม”. *International Conference on Science and Social 2012: Innovation for Regional Development*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,

- ปิยะธิดา ปัญญา. (2555). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์บรรยากาศ การเรียน การสอนและลักษณะของอาจารย์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ปิยะธิดา ปัญญา และคณะ. (2556). “การศึกษาแผนการตอบข้อสอบ วิชาการวิจัยทางการศึกษา ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้ ทฤษฎีเส้นโค้งเอส-พี” *เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาการวิจัยวัดผลและประเมินผลสัมฤทธิ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์, หน้า 223-236.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2556). *อิทธิพลของสไตล์การเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2556). “Moderated Multiple Regressions (MMR): การวิเคราะห์การ ถดถอยในโลกแห่งความเป็นจริง” *เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา การวิจัยวัดผล และประเมินผลสัมฤทธิ์ แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์, หน้า 61-67.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2557). *การศึกษาความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิตตามกรอบคุณวุฒิมাত্রฐาน การอุดมศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ปิยะธิดา ปัญญา, ไพศาล วรคำ และกิตติชัย ปัญญารมย์. (2558). "การวิจัยกระบวนการพัฒนา ทักษะการลงข้อสรุปข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม" *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม* 12 (23): กรกฎาคม-ธันวาคม
- ปิยะธิดา ปัญญา กิตติชัย ปัญญารมย์ และ ณัฐนรินทร์ ปอศิริ. (2558). *การจัดการข้อมูลการวัด และประเมินผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ข้อมูลปี 2553 และ 2556 ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม*, เอกสาร ประกอบการประชุมโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษา ครั้งที่ 4.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2558). “การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน” *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 11 (21): กรกฎาคม-ธันวาคม.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2558), “มโนทัศน์เบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มปกติและเกณฑ์ปกติ Basic Concept of Norm group and Norms” *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 12 (22): มกราคม – มิถุนายน.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2561). *การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการวิจัยในชั้น เรียนของนักศึกษาครู*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- Atchariya Promtow, Arun Suikraduang, Piyatida Panya. (2017). Development of the Instructional Practicing Model in School of Trainee Educational Students in Teaching Internship Professional Teacher Courses *in European Journal of Education Studies*. 3(3): 431-444. ISSN: 2501-1111.
- Koranun Wannatawee, Paisarn Worakham, Piyatida Panya. (2017). 'Development of an Assessment Model on Parallel Educational Management in the Academy Schools under Office of the Basic Education Commission' *in European Journal of Education Studies*. 3(2): 305-316. ISSN: 2501-1111.
- Maliwan Angkhanit, Piyatida Panya, Arun Suikraduang. (2017). 'Development of the Successfully Evaluation Model of the Reliance Performance One Stop Crisis Center (OSCC) under the Ministry of Public Health' *in European Journal of Education Studies*. 3(2): 317-332. ISSN: 2501-1111.
- Pilaiwan Klangprapan, Paisarn Worakham, Piyatida Panya. (2017). 'Developing the Evaluation Model of Learner Development Activities for Primary Educational Students' *in European Journal of Education Studies*. 3(2): 305-318. ISSN: 2501-1111.
- Preecha Kansaart, Arun Suikraduang, Piyatida Panya. (2017). 'Developing the Learning Management Evaluation Model for Fostering Life Skills in the 21" Century of Lower Secondary Students' School Classes' *in European Journal of Education Studies*, 3(3): 109-126. ISSN: 2501-1111.
- Supasit Deeraksa, Paisarn Worakham, Piyatida Panya. (2016). "Research and Development of Inculcation Process for Future AQgricultural Research Officer. ' *In Second International Conference on Science, Engineering, & Environment*. Japan: Osaka, Nov, 21-23. ISBN: 978-4-9905958-7-6
- Supasit Deeraksa, Paisarn Worakham, Piyatida Panya. (2017). "Research and Development of Inculcation Process for Future AQgricultural Research Officer.' *International Journal of GEOMATE*, Sept., 2017, Vol. 13, Issue 40, pp. 43-47
- Thunyaporn Kiaorat, Piyatida Panya, Arun Suikraduang. (2017). Developing of an Evaluation Model in Communicative Language Teaching (CLT) of English Teachers in Primary Educational Schools in Thailand' *in European Journal of Education Studies*. 3(2): 250-265. ISSN: 2501-1111.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร)**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST
2. ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ถือเป็นความลับจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใดๆ จะใช้เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
3. แบบบันทึกการสัมภาษณ์นี้ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

*****

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 ด้านบริบท

- 1) ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรมีการปรับปรุงอย่างไร

.....
.....
.....
.....

- 2) ท่านคิดว่าโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หมวดวิชาแกนร่วม หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมวดวิทยานิพนธ์และหมวดวิชาเสริมพื้นฐาน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

- 3) ท่านคิดว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติได้หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

ประเด็นที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า

- 1) ท่านคิดว่างบประมาณในสนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยและพัฒนาของนักศึกษาและอาจารย์ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

2) ท่านคิดว่าสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ด้านกระบวนการ

1) ท่านคิดว่าการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านคิดว่าหลักสูตรมีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3) ท่านคิดว่ากระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ขณะยังไม่สำเร็จการศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว มีเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4) ท่านคิดว่าการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 4 ด้านผลผลิต

1) ท่านคิดว่าดัชนีบัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านคิดว่าดัชนีบัณฑิตมีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 5 ด้านผลกระทบ

1) ท่านคิดว่าดัชนีบัณฑิตมีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 6 ด้านประสิทธิผล

1) ท่านคิดว่าคณาจารย์บัณฑิตมีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 7 ด้านความยั่งยืน

1) ท่านคิดว่าสังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านคิดว่าคณาจารย์บัณฑิตมีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 8 ด้านถ่ายทอดส่งต่อ

1) ท่านคิดว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านคิดว่าระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

**แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(สำหรับนักศึกษา)**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST
2. ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ถือเป็นความลับจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใดๆ จะใช้เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
3. แบบบันทึกการสัมภาษณ์นี้ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... ชั้นปี.....
สถานที่สัมภาษณ์..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา..... น.

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 ด้านปัจจัยนำเข้า

1) ท่านคิดว่าสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

2) ท่านคิดว่าการจัดสภาพแวดล้อมโดยรวม มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

3) ท่านคิดว่าสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีหนังสือ ตำรา เอกสาร และบทความวิชาการที่เหมาะสมและเพียงพอ หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

4) ท่านคิดว่าระบบฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

ประเด็นที่ 2 ด้านกระบวนการ

1) ท่านคิดว่ากรกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษามีความเหมาะสมหรือไม่ และควรมีการปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านคิดว่าหลักสูตรมีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3) ท่านคิดว่าการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ด้านความยั่งยืน

1) ท่านคิดว่าสังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านคิดว่าคณาจารย์มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 4 ด้านถ่ายทอดส่งต่อ

1) ท่านคิดว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

**แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(ดุษฎีบัณฑิต)**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST
2. ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ถือเป็นความลับจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใดๆ จะใช้เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
3. แบบบันทึกการสัมภาษณ์นี้ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

*****

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 ด้านบริบท

- 1) ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรมีการปรับปรุงอย่างไร

.....
.....
.....

- 2) ท่านคิดว่าโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หมวดวิชาแกนร่วม หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมวดวิทยานิพนธ์และหมวดวิชาเสริมพื้นฐาน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

- 3) ท่านคิดว่า หลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติได้หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

ประเด็นที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า

- 1) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

2) ท่านคิดว่าการจัดสภาพแวดล้อมโดยรวม มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ หรือไม่ อย่างไร

3) ท่านคิดว่าสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีหนังสือ ตำรา เอกสาร และบทความ วิชาการที่เหมาะสมและเพียงพอ หรือไม่ อย่างไร

4) ท่านคิดว่าฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 3 ด้านกระบวนการ

1) ท่านคิดว่า การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

2) ท่านคิดว่า หลักสูตรมีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

3) ท่านคิดว่า การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 4 ด้านผลผลิต

1) ท่านมีความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา อย่างไร

2) ท่านสามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่

3) ท่าน เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ อย่างไร

ประเด็นที่ 5 ด้านผลกระทบ

1) ท่านมีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านมีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพ ต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก อย่างไร

.....

.....

.....

3) ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 6 ด้านประสิทธิผล

1) ท่านมีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่าน สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาในการทำงานได้ อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 7 ด้านความยั่งยืน

1) ท่านคิดว่าสังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านมีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานได้อย่างไร

.....

.....

.....

3) ท่าน มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 8 ด้านถ่ายทอดส่งต่อ

1) ท่านคิดว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุมหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

2) ท่านมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น ได้อย่างไร

.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(ผู้ใช้บัณฑิต)**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST
2. ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ถือเป็นความลับจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใดๆ จะใช้เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
3. แบบบันทึกการสัมภาษณ์นี้ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

*****

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 ด้านผลผลิต

- 1) ท่านคิดว่าดุษฎีบัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผล การศึกษา อย่างไร
.....
.....
.....
- 2) ท่านคิดว่า ดุษฎีบัณฑิต สามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่
.....
.....
.....
- 3) ท่านคิดว่าดุษฎีบัณฑิต เป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคม อย่างไร
.....
.....
.....
- 4) ท่านคิดว่าดุษฎีบัณฑิต เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพอย่างไร
.....
.....
.....

ประเด็นที่ 2 ด้านผลกระทบ

1) ท่านคิดว่าคณาจารย์บัณฑิตมีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านคิดว่าคณาจารย์บัณฑิตมีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพ ต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก อย่างไร

.....

.....

.....

3) ท่านคิดว่าคณาจารย์บัณฑิตสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการ หรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ด้านความยั่งยืน

1) ท่านคิดว่าสังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านคิดว่า คณาจารย์บัณฑิต มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานได้อย่างไร

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประเด็นที่ 8 ด้านถ่ายทอดส่งต่อ

1) ท่านคิดว่า คณาจารย์บัณฑิตมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น ได้อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น ได้อย่างไร

.....

.....

.....

**แบบสอบถามเพื่อศึกษาข้อมูลในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(นักศึกษา)**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST

2. ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อ ในการแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556)

3. แบบประเมินฉบับนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสำหรับเลือกตอบเพื่อแสดงระดับความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายในการตอบคือช่องความเหมาะสมของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) มีความหมายของอันดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 หมายถึง เห็นด้วย

3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านแต่ประการใดทั้งทางตรงและทางอ้อม

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ชั้นปีที่ศึกษา
  - ( ) ชั้นปีที่ 1
  - ( ) ชั้นปีที่ 2
  - ( ) ชั้นปีที่ 3
  - ( ) อื่นๆ
3. โครงการที่ศึกษา ( ) พิเศษ ( ) สมทบ

ตอนที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านปัจจัยนำเข้า	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสม						
2	การจัดสภาพแวดล้อมโดยรวม มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้						
3	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีหนังสือ ตำรา เอกสารและบทความวิชาการที่เหมาะสมและเพียงพอ						
4	ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการมีความเหมาะสม						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

.....

2. การจัดสภาพแวดล้อม ควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

.....

3. ห้องสมุดและฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ด้านกระบวนการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านกระบวนการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษามีความเหมาะสม						
2	หลักสูตรมีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม						
3	การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม						
4	การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ด้านต่าง ๆ มีความเหมาะสม						
	4.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม						
	4.2 ด้านความรู้						
	4.3 ด้านทักษะทางปัญญา						
	4.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ						
4.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ							

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ ควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

.....

2. ระบบการวัดและประเมินผล ควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

.....

3. การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

.....

4. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ด้านต่าง ๆ ควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ด้านความยั่งยืน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านความยั่งยืน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	สังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา						
2	ท่านมีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา ควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

2. ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ ควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

ตอนที่ 5 ด้านถ่ายทอดส่งต่อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านถ่ายทอดส่งต่อ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	ระบบการประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ระบบการประชาสัมพันธ์หลักสูตรควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

**แบบสอบถามเพื่อศึกษาข้อมูลในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(ดุษฎีบัณฑิต)**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST

2. ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อ ในการแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556)

3. แบบประเมินฉบับนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสำหรับเลือกตอบเพื่อแสดงระดับความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายในการตอบคือช่องความเหมาะสมของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) มีความหมายของอันดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 หมายถึง เห็นด้วย

3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหายต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านแต่ประการใดทั้งทางตรงและทางอ้อม

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

ตอนที่ 2 ด้านบริบท

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านบริบท	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสม						
2	โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หมวดวิชาแกนร่วม หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมวดวิทยานิพนธ์และหมวดวิชาเสริมพื้นฐาน มีความเหมาะสม						
3	หลักสูตร สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติได้						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- วัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....
- โครงสร้างของหลักสูตรควรปรับปรุงดังนี้.....
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
.....
- หลักสูตร สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ ควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ด้านปัจจัยนำเข้า

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านปัจจัยนำเข้า	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสม						
2	การจัดสภาพแวดล้อมโดยรวม มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้						
3	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีหนังสือ ตำรา เอกสารและบทความวิชาการที่เหมาะสมและเพียงพอ						
4	ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการมีความเหมาะสม						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

2. การจัดสภาพแวดล้อม ควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

3. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

4. ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการ ควรมีการปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

ตอนที่ 4 ด้านกระบวนการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านกระบวนการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษามีความเหมาะสม						
2	หลักสูตรมีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม						
3	การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม						
4	การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ด้านต่าง ๆ มีความเหมาะสม						
	4.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม						
	4.2 ด้านความรู้						
	4.3 ด้านทักษะทางปัญญา						
	4.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ						
	4.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ ควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

.....

2. ระบบการวัดและประเมินผล ควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

.....

3. การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

.....

4. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ด้านต่าง ๆ ควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 ด้านผลผลิต

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านผลผลิต	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา						
2	สามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่						
3	เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ความรู้ความเข้าใจทางการวัดและประเมินผลทางการศึกษาควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....
2. ความสามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....
3. คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....

ตอนที่ 6 ด้านผลกระทบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านผลกระทบ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	มีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา						
2	มีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก						
3	สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมา ไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....
2. ความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....
3. การนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษาควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....

ตอนที่ 7 ด้านประสิทธิผล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านประสิทธิผล	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา						
2	สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาในการทำงานได้						
3	การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสามารถในด้านต่าง ๆ						
	3.1 ด้านวิชาการ						
	3.2 ด้านการบริหารจัดการ						
	3.3 ด้านการสื่อสาร						
	3.4 ด้านการสร้างความสัมพันธ์อันดี						
	3.5 ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....

2. การประยุกต์ใช้ความรู้ทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาในการทำงานควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

3. การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสามารถด้านต่าง ๆ ควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 8 ด้านความยั่งยืน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านความยั่งยืน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	สังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา						
2	ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงาน						
3	มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. สังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

2. ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

3. ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

ตอนที่ 9 ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย						
2	ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรควรปรับปรุงดังนี้ .....

.....

.....

.....

2. การถ่ายทอดความรู้ควรปรับปรุงให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่นดังนี้.....

.....

.....

.....

**แบบสอบถามเพื่อศึกษาข้อมูลในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(ผู้ใช้บัณฑิต)**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST

2. ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อ ในการแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556)

3. แบบประเมินฉบับนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสำหรับเลือกตอบเพื่อแสดงระดับความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายในการตอบคือช่องความเหมาะสมของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) มีความหมายของอันดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 หมายถึง เห็นด้วย

3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านแต่ประการใดทั้งทางตรงและทางอ้อม

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

ตอนที่ 2 ด้านผลผลิต

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านผลผลิต	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา						
2	สามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่						
3	เป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคม						
4	เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ความรู้ความเข้าใจทางการวัดและประเมินผลทางการศึกษาควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....
2. ความสามารถสามารถดำเนินการวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....
3. เป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ชุมชนและสังคมควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....
4. คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพควรปรับปรุงดังนี้.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ด้านผลกระทบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านผลกระทบ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	มีความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษา						
2	มีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก						
3	สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมา ไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษา						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ความเป็นผู้นำทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

.....

2. ความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

.....

3. การนำความรู้ที่ได้เรียนมา ไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษาควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ด้านความยั่งยืน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านความยั่งยืน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	สังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา						
2	ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงาน						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. สังคมมีความต้องการศึกษาทางด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

.....

2. ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงานควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ข้อ	ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย						
2	คณาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

.....

.....

2. การถ่ายทอดความรู้ควรปรับปรุงให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่นดังนี้.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข. 1

ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็นที่สัมภาษณ์

ข้อคำถาม ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	ค่า IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.3	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
2.1	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
2.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.1	0	0	1	0	1	2	0.4	ใช้ไม่ได้
3.2	0	0	1	0	1	2	0.4	ใช้ไม่ได้
3.3	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
3.4	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
3.5	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
3.6	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
3.7	0	0	1	1	0	2	0.4	ใช้ไม่ได้
4.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.4	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
4.5	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
5.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.2	0	0	1	1	0	2	0.4	ใช้ไม่ได้
5.3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7.1	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
7.2	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
7.3	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
8.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8.2	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้

ตารางที่ ข. 2

ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็นที่สอบถาม

ข้อคำถาม ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	ค่า IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.3	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
1.4	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
2.1	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
2.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.1	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
3.2	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
3.3	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
3.4	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
3.5	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
3.6	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
3.7	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
3.8	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
3.9	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
3.10	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
3.11	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
3.12	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
4.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.4	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
5.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6.2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6.3	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
6.4	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
6.5	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
6.6	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
6.7	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข. 1 (ต่อ)

ข้อความ ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	ค่า IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
7.1	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
7.2	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
7.3	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
8.1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8.2	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ ค.1 การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด

ภาพที่ ค.2 การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1

ภาพที่ ค.3 การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ภาพที่ ค.4 การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง

ภาคผนวก ง

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือราชการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว. ๔๔๗๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์สมบัติ ท้ายเรือคำ

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒

www.edurmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว. ๔๔๗๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ญาณภัทร สีหะมงคล

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒
www.edurmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว. ๔๔๗๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทร์ชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒
www.edurmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว. ๔๔๗๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชชานา เหลืองอังกูร

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒

www.edurmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว. ๔๔๗๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์จตุภูมิ เขตจัตุรัส

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒

www.edurmu.ac.th

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์

ที่ คศ.ว. /๒๕๖๑

วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพศาล วรรณคำ

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดี รักษาการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์

ที่ คศ.ว. /๒๕๖๑

วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะธิดา ปัญญา

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดี รักษาการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์

ที่ คศ.ว. /๒๕๖๑

วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรีอรุณี ชูกระเดื่อง

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHARAKUM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดี รักษาการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์

ที่ คศ.ว. /๒๕๖๑

วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวาท ทองบุ

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดี รักษาการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์

ที่ คศ.ว. /๒๕๖๑

วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน อาจารย์อาทิตย์ อัจฉาญ

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดี รักษาการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว. ๔๔๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สติติ การวัดและประเมินผล
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดี รักษาราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒

www.edurmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว. ๔๔๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดี รักษาราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒

www.edurmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว. ๔๔๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๕๐๐๐

๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต ๑

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดี รักษาราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒

www.edurmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว. ๔๔๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด

ด้วย สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖)” เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดี รักษาราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒

www.edurmu.ac.th

ชื่อเรื่อง : การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและ
ประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา

ปีที่ทำสำเร็จ : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST เป็นหลักในการประเมิน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 8 คน นักศึกษาปัจจุบัน จำนวน 41 คน ดุษฎีบัณฑิต จำนวน 15 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 14 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 78 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินในภาพรวม โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการประเมินด้านบริบท ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่าหลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับความต้องการศึกษาของสังคมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี
3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าควรมีตำราภาษาอังกฤษที่ทันสมัยและจำนวนเพิ่มขึ้น และมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา
4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าควรปรับพื้นฐานและเสริมความรู้ให้นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาโดยตรง
5. ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่า ควรนำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาไปพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน
6. ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา การนำความรู้ไปบูรณาการในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ผลการประเมินด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายข้อ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่า ควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ บูรณาการในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. ผลการประเมินด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่าบัณฑิตควรมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในตัวเองและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลอื่นได้

9. ผลการประเมินด้านถ่ายทอดส่งต่อ ในภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่าควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้มีความหลากหลายและครอบคลุม

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : An Curriculum Evaluation on Doctor of Philosophy Program
in Educational Research and Evaluation ,

Rajabhat Mahasarakham University

AUTHOR : Assistant Professor Dr. Piyatida Panya

Tear : 2019

Abstract

The purpose of this research were to study the curriculum evaluation on Doctor of Philosophy Program in Educational Research and Evaluation by using the evaluation method ; the CIPPIETS Model. There sample of this research were 8 administrators and course instructors, 41 students, 15 philosophy and 14 educates' employers. The research instruments included the questionnaire and interview form. The collect data were analyzed by using percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and content analysis.

The results of the study were as follows :

1) There are opinions that overview of the assessment were administrators and course instructors, students, philosophy and educates' employers are appropriate at the highest level.

2) The context of curriculum showed that appropriate in high level and the curriculum should be consistent with the educational needs of society and keep up with changes in innovation and technology.

3) The input factors of curriculum found that the overall were in high level and there should be more modern English textbooks and there is a meeting room to exchange knowledge and search for students.

4) The process factors of curriculum found that the overall were in high level and should adjust the foundation and enhance knowledge for students who do not graduate directly in the field of research and evaluation.

5) The product factors of curriculum found that the overall were in highest level and should bring knowledge and understanding in research and evaluation of education to develop knowledge and apply to work.

6) The impact factors of curriculum found that the overall were in highest level and should enhance confidence in the knowledge of research and evaluation of education Integrated knowledge to work and give advice to other people effectively.

7) The effectiveness factors of curriculum found that the overall were in highest level and should strengthen to have confidence in the knowledge Integration in work and Providing effective advice to other people.

8) The sustainability factors of curriculum found that the overall were in highest level.

9) The Transportability factors of curriculum found that the overall each item were in highest level and there should be public relations courses for those involved diverse and comprehensive.

Keyword : Curriculum Evaluation, Doctor of Philosophy Program in Educational Research and Evaluation

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยที่มีคุณค่าทางวิชาการมิได้เกิดขึ้นมาอย่างง่ายดาย หากปราศจากองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องจำเป็นในหลายๆ องค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความสามารถ ทักษะในการทำวิจัย ความมุ่งมั่น ตั้งใจ และรายละเอียดต่างๆ ที่ผู้วิจัยพึงมีแล้ว ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้งานวิจัยสำเร็จ ลุล่วงลงได้ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือ ความช่วยเหลือ สนับสนุน ข้อเสนอแนะต่างๆ รวมถึงการเสียสละเวลาที่มีค่าจากท่านทั้งหลายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานวิจัย ที่ให้ความร่วมมือความอนุเคราะห์ในด้านต่างๆ จนทำให้ความวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ก่อนอื่นต้องขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และคณะกรรมการพิจารณาทุนสนับสนุนการวิจัย ปีงบประมาณ พ.ศ 2561 ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวญาติพี่น้องทุกคนที่คอยสนับสนุนในทุกๆด้านที่ผู้วิจัยขอร้อง และครู อาจารย์ที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนเสริมสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับศาสตร์ด้านการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย ที่เป็นทุนทางปัญญาให้ได้มาซึ่งความสำเร็จของการวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงเจ้าของเอกสาร บทความ หนังสือ ตำราและงานวิจัยต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณีฎฐชัย จันทชุม คณบดีคณะครุศาสตร์และคณาจารย์สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่คอยอยู่เคียงข้าง ให้กำลังใจ รักและหวังดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชชานา เหลืองอังกูร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจัตุรัส ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่เสียสละเวลาที่มีค่าในการให้ช่วยให้ข้อมูลทำให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปได้อย่างราบรื่น

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทั้งหลาย ที่ช่วยวางรากฐาน ชัดเกล้า ให้ผู้วิจัยได้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะต่างๆที่ใช้ในการดำรงชีวิตและการทำงานดังเช่นทุกวันนี้

ปิยะธิดา ปัญญา

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย	4
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556)	10
2.2 การประเมินหลักสูตร	16
2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตร	40
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	67
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	78
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	78
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
3.3 เครื่องมือในการวิจัย	84
3.4 การสร้างเครื่องมือการวิจัย	85
3.5 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	86
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	87

หัวเรื่อง	หน้า
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	87
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์	90
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	144
5.1 สรุปผล	144
5.2 การอภิปรายผล	145
5.3 ข้อเสนอแนะ	154
บรรณานุกรม	155
ภาคผนวก	160
ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัย	161
ภาคผนวก ข ผลการหาคุณภาพเครื่อง	189
ภาคผนวก ค ภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล.....	193
ภาคผนวก ง รายงานผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือราชการ	196
ประวัติผู้วิจัย.....	211

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	โครงสร้างหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา	12
3.1	แหล่งข้อมูลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล	80
4.1	ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา	91
4.2	ข้อมูลพื้นฐานของดุษฎีบัณฑิต	92
4.3	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้บัณฑิต	93
4.4	ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาพรวมของนักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต	95
4.5	ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านบริบทของดุษฎีบัณฑิต	96
4.6	ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านปัจจัยนำเข้าของนักศึกษา และดุษฎีบัณฑิต	102
4.7	ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านกระบวนการของนักศึกษา และดุษฎีบัณฑิต	109
4.8	ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านผลผลิตของดุษฎีบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต	116
4.9	ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านผลกระทบของดุษฎีบัณฑิต และผู้ใช้ บัณฑิต	123
4.10	ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านประสิทธิผลของดุษฎีบัณฑิต ...	128

ตารางที่	หน้า
4.11 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านความยั่งยืนของนักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต	132
4.12 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการ ศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) ด้านถ่ายทอดส่งต่อของนักศึกษา ดุษฎี บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต	139

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2.1 รูปแบบการประเมินของ Ralph Tyler	44
2.2 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายเพื่อหาความสัมพันธ์และความสอดคล้อง ของหลักสูตร	50
2.3 การประเมินของ Provas	52

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY